Dr. Burkáné Szolnoki Ágnes–Merényi Zsuzsanna–Székely Júlia

Küldetések a pénz világában

Munkafüzet 7–8. évfolyamos diákok számára

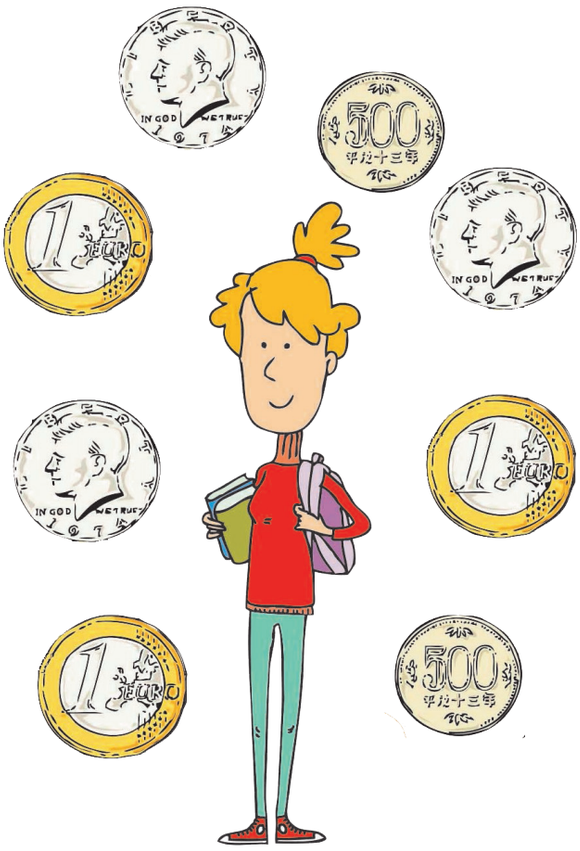

KÖNYVTÁRELLÁTÓ PÉNZIRÁNYTŰ

Pu_munkafuzet 2023.indd 1 2023. 02. 16. 11:06

A munkafüzet a ..... engedélyszámon .....-től tankönyvi engedélyt kapott.
A munkafüzet megfelel az 51/2012. (XII. 21.) EMMI-rendelet 7. sz. mellékletének: Pénzügyi és gazdasági kultúra kerettanterve a 7–10. évfolyam számára, a 7–8. évfolyam pedagógiai szakasza.

A munkafüzet a Pénziránytű Alapítvány támogatásával jelent meg.

Projektvezető, szakmai lektor: dr. Szuromi-Kovács Ágnes
Projektmenedzser: Dobosi Andrea
Kreatív koncepció: Metrix Solutions Kft.
Szerkesztő, tankönyvszakmai szakértő, nyelvi lektor: Demeter József
Illusztrátor: Szűcs Édua
Gyermekrajz: Mányi Jenő
Tipográfia, tördelés: Névery Tibor
Borítóterv: Berecz András
Pedagógiai szakértő, nyelvi lektor: Papp Ágnes
Nyelvi lektor: Rácz András

A tankönyvvé nyilvánítási eljárásban közreműködő szakértők:
Tudományos szakmai szakértők: dr. Kovács Levente, dr. Kocziszky György
Tantárgy-pedagógiailag lektorálta: Hollóné dr. Kacsó Erzsébet, dr. Kádek István
Pedagógiai szakértő: Gyárfás Etelka Éva
Technológiai szakértő: Nagy Károly

Raktári szám: KÖ-003

ISBN 978-963-128-030-2

A kiadó a kiadói jogot fenntartja. A kiadó írásbeli hozzájárulása nélkül sem a teljes mű, sem annak része semmilyen formában nem sokszorosítható.

Kiadja a Könyvtárellátó Nonprofit Kft.
1143 Budapest, Ilka utca 31.
Telefon: +36 1 237 6900
E-mail-cím: kiado@kello.hu
Internet: www.kello.hu
Felelős kiadó: Tőczik Zsolt ügyvezető igazgató

6. kiadás, 2022

Terjedelem: 15,45 (A/5) ív
Tömeg: 340 gramm

Nyomta és kötötte
Felelős vezető:
A nyomdai megrendelés törzsszáma:

magyar nyomdatermék
NYOMDA- ÉS PAPÍRIPARI SZÖVETSÉG

ELŐSZÓ

Kedves Tanuló! Kedves Hősjelölt!

A **Küldetések a pénz világában** című tankönyv munkafüzete igazi kihívások elé állít téged. A tankönyvben megismert családok problémáinak megoldásához a munkafüzetben **küldetések** kapcsolódnak. A feladatok megoldásával szerezhető küldetéspontok (rövidítve: „kápé"-k) teszik lehetővé, hogy a Hősképző csapatának tagja lehess.

A leckékhez tartozó feladatok felépítése:

Adatlap | Küldetés

Adatlap: amely a család pontos helyzetét, körülményeit, problémáját foglalja össze.

Adatlap | Küldetés

KÜLDETÉS

Küldetések: amelyek a konkrét feladatokat írják le, és táblázatba rendszerezik a nehézségi szintet, az elérhető kápék számát, és ide írhatod be az általad elért kápék összegét is.

A **feladatok** megoldhatók órán is, de **házi és extra feladatokat** is találsz otthoni és gyűjtőmunkára.

A megoldásokhoz használhatod a tankönyvet, helyenként az internetet, de számtalan olyan kreatív feladat is vár rád, amelyben csak te vagy a főszereplő.

A **nehézségi szinteket** tájékoztatásul jelöltük: könnyű

közepes

nehéz

A nehézségi szintek jelölését táblázatban, de a feladatok mellett is megtalálod.
Induljon a kápék gyűjtése, csatlakozz a hősök csapatához!

A tankönyv szerzői

Pu_munkafuzet 2023.indd 3 2023. 02. 16. 11:06

TARTALOMJEGYZÉK

Előszó 3

A család is gazdálkodik 6
1. Családból háztartás 6
2. A háztartás erőforrásai 9

A családi költségvetés, avagy a háztartások pénztárcája 12
3. A család bevételei 12
4. A család kiadásai 16
5. Nagy értékű vásárlások 19
6. A családi költségvetés egyensúlya 22

Megtakarításból befektetés? Banki kapcsolatok 25
7. A korszerű pénzkezelés 25
8. Megtakarítások 28
9. Befektetések 31

Hitelfelvétel 34
10. Hitelek a családi gazdálkodásban 34
11. A hitelszerződés feltételei 37
12. A nemfizetéshez vezető okok és azok következményei Mit jelent az adósságkezelés? 41

Gazdasági kockázatok a családban 44
13. Betegség, munkanélküliség, káresemények 44
14. Öngondoskodás, társadalmi szolidaritás 47

Egy tizenéves pénztárcája 50
15. Egy diák lehetséges bevételei 50
16. A bevételek felhasználása 54

Nemzetgazdasági igények és lehetőségek 57
17. A szükségletek és a termelés kapcsolata. A szűkösség problémája 57
18. A nemzetgazdaság erőforrásai 60
19. A növekedés korlátai és a fenntarthatóság 63

A piacgazdaság, amelyben élünk 66
20. A piacgazdaság fogalma, jellemzői 66
21. A piac szerepe a gazdaságban 1. 69
22. A piac szerepe a gazdaságban 2. 72
23. A pénz fogalma 76
24. A pénz szerepe az életünkben 79
25. Szereplők és kapcsolatok a gazdaságban 83

Pu_munkafuzet 2023.indd 4 2023. 02. 16. 11:06

Világpiaci kapcsolatok – határon innen és túl **86**
26. Magyar és külföldi termékek fogyasztásunkban 86
27. Külkereskedelmünk szerkezete, partnereink 89
28. Pénz a nemzetközi piacon 93

Az állam szerepe a gazdaságban **97**
29. Az állami szerepvállalás 97
30. Miből gazdálkodik az állam? 100
31. Az állam pénztárcája 104
32. Hogyan lehet egyensúlyban tartani a költségvetést? 108

Az egyén gazdasági és társadalmi szerepe **111**
33. Szerepeink a gazdaságban és a társadalomban 111

Forrásjegyzék **115**
Grafikonok, táblázatok, internetes hivatkozások forrásjegyzéke 115

Pu_munkafuzet 2023.indd 5 2023. 02. 16. 11:06

A CSALÁD IS GAZDÁLKODIK

1. Családból háztartás

Adatlap | Küldetés

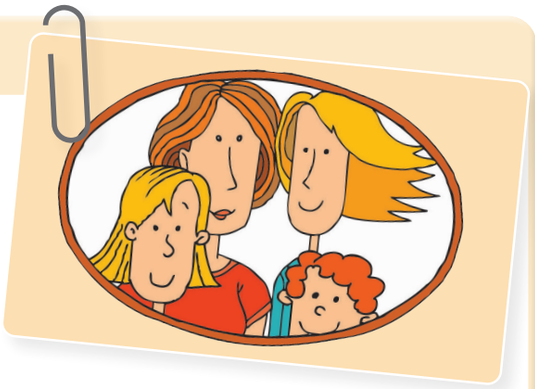

Megbízó: A Nagy család

Helyszín: Egy vidéki kisváros

Probléma: Anna a szomszéd városban eladó egy áruházban, és távolsági busszal jár dolgozni a munkahelyére, ami nagyon fárasztó. Ezért arra gondolt, hogy a vele együtt dolgozó és utazó barátnőjével, Lucával közösen bérelnek egy lakást, közel a munkahelyükhöz. Nagy anyuka bízik a lányában, de Anna anyagi helyzete és a távollétével rájuk háruló többletfeladatok miatt aggódik. Vajon győzi majd Anna pénzzel a különélés költségeit? – kérdezi.

Adatlap | Küldetés

Segíts a családnak dönteni a 21 éves Anna különköltözésével kapcsolatban!

A küldetés eredményes végrehajtásával **összesen 97 kápé** érhető el, amivel nagy lépést tehetsz annak érdekében, hogy bekerülj a Hősképzőbe. Pí csatlakozik hozzád, aki előre örül annak, hogy végre megcsillanthatja képességeit.

Feladat	Nehézségi szint	Elérhető kápék száma	Elért kápék száma
1. feladat	**Összesített kápé: 27**		
a)		8	
b)		4	
c)		15	
Házi feladat	**Összesített kápé: 60**		
a)		20	
b)		40	
Extra feladat	**Összesített kápé: 10**		
		10	
Összesen elért kápék száma:		**97**	

Pu_munkafuzet 2023.indd 6 2023. 02. 16. 11:06

1. feladat Elérhető kápék száma: 27

Pí szerint a döntés előtt minden szempontot alaposan mérlegelni kell. Első lépésként azt javasolja, hogy Anna soroljon fel mindent, amit szeretne, ha a pénz egyáltalán nem lenne akadály. Ha összeáll a lista, akkor döntsenek arról, mi az, ami megvehető, és mi az, ami nem. Anna a következőket sorolta fel:

egy jó autó	mindennapi étkezés	ágynemű	téli ruha	könyvek	utazás Skandináviába
mozi a barátokkal	bérlet egy zenei fesztiválra	laptop a családdal való kommunikációhoz	tisztítószerek	edények a bérelt lakás konyhájába	fodrász és kozmetikus minden hónapban
allergia-gyógyszerek	Anna kedvenc parfümje	minden napra egy szelet csoki	uszodabérlet	új íróasztal a bérelt lakásba	újság-előfizetés
lakbér	buszjegy	telefonköltség	futócipő	szobanövények	100%-os gyümölcslé

a) Válaszd ki a felsorolásból azt a nyolc szükségletet, amelyek szerinted Anna számára nélkülözhetetlenek! Indokold az osztálytársaidnak a választásodat! 8

b) Sorolj fel legalább négy olyan dolgot, amelyet szerinted Anna a munkáltatójától kézhez kapott 370 000 forintos jövedelem mellett nem engedhet majd meg magának! 4

c) Fogalmazd meg két-három mondatban, hogy mit jelent Anna esetében a szűkösség, és foglald össze, miért kell gazdálkodnia! 15

Pu_munkafuzet 2023.indd 7 2023. 02. 16. 11:06

Házi feladat

Elérhető kápék száma: 60

a) Jelöld X-szel, hogy a családodban ki végzi el a háztartással kapcsolatos feladatokat! A táblázat felső sorába írd be a családtagjaid nevét, az első oszlopban pedig folytasd a feladatok felsorolását! 20

Feladat	Családtag neve				
	Én				
Takarítás					
Bevásárlás					

b) Szerkessz egy bemutatót (készíts prezentációt, vagy rajzolj csomagolópapírra) a saját időbeosztásodról! Készítsd el a saját „munkatortádat", vagyis rajzolj egy kördiagramot, amelyben ábrázolod, hogy a feladataid hogyan töltik ki a napodat! (Például, ha egy nap 8-tól 2-ig iskolában vagy, ez 6 óra, és a 24 órád ¼ részét tölti ki.) Mutasd be a többieknek, mivel töltöd a napjaidat! 40

Extra feladat

Elérhető kápék száma: 10

Készíts egy ábrát, amely a családfádat mutatja, és írd be a családtagjaid nevét! A családfa legalább a nagyszülőkig felmenőleg mutassa be a családi kapcsolatokat! Ha szükséges, kérj segítséget a szüleidtől! 10

Pu_munkafuzet 2023.indd 8 2023. 02. 16. 11:06

2. A háztartás erőforrásai

Adatlap | Küldetés

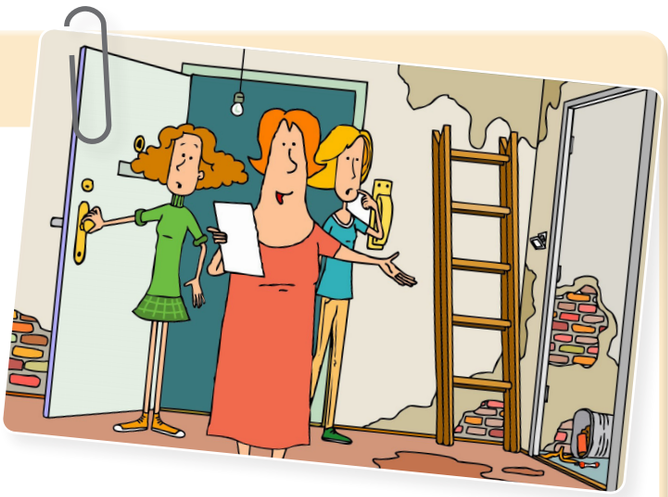

Megbízó: A Nagy család

Helyszín: Egy vidéki kisváros

Probléma: Anna és a barátnője lakást szeretnének bérelni. Két lehetőséget találnak: egy viszonylag drágábbat, és egy olyat, amelynél jóval kedvezőbb a bérleti díj. Az utóbbi esetében viszont vállalniuk kell a lakás kifestését és annak költségeit is.

Adatlap | Küldetés

KÜLDETÉS

Segíts Annáéknak a két lakás közötti választásban!

A küldetés eredményes végrehajtásával **összesen 92 kápé** érhető el. Pí most is segít neked, hogy sikeresen teljesíthesd a küldetést.

Feladat	Nehézségi szint	Elérhető kápék száma	Elért kápék száma
1. feladat	**Összesített kápé: 44**		
a)		30	
b)		10	
c)		4	
Házi feladat	**Összesített kápé: 8**		
a)		8	
Extra feladat	**Összesített kápé: 40**		
a)		15	
b)		10	
c)		15	
Összesen elért kápék száma:		**92**	

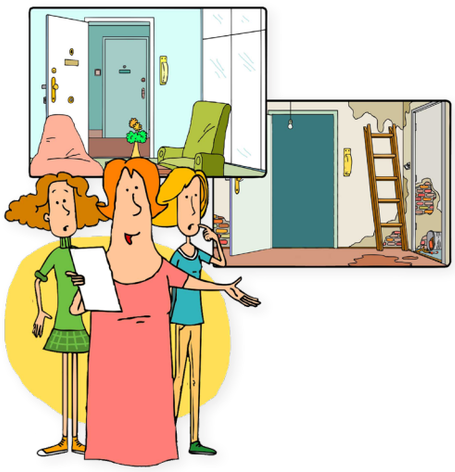

Pu_munkafuzet 2023.indd 9 2023. 02. 16. 11:06

1. feladat Elérhető kápék száma: **44**

a) Pí azt javasolja, hogy először tisztázzátok, milyen erőforrásai vannak a családnak, hiszen a Nagy család tagjai számos feladatot ellátnak, és az idejüket is sok mindenre fordítják. Milyen erőforrások felhasználására van szükség ahhoz, hogy a bal oldali oszlopban felsorolt tevékenységeket meg tudják valósítani? Írd a bal oldali téglalapok betűjelét a jobb oldali erőforrások dobozába! Vigyázz, mert lehet, hogy több erőforráshoz is kapcsolódik egy-egy tevékenység! 30

A	Nagy anyuka dolgozik a munkahelyén.
B	A festő kifesti a lakást.
C	Luca hazafelé utazik az autóbuszon.
D	Petra segít Annának megvenni a festéket és az ecseteket.
E	2 nap alatt közösen kifestik a lakást.
F	Anna megkapja a munkabérét, amiből kifizeti a tulajdonosnak a bérleti díjat.
G	Laci felsöpri a konyhát a festés után.
H	Anyuka lemossa az ablakokat a festés után.
I	Anna megvarrja az új függönyt a bérelt lakásba.
J	Anna vásárlás előtt összeszámolja a megtakarított pénzét.

Munkavégző képesség

Idő

Vagyon

Jövedelem

Nem a Nagy család erőforrásának felhasználása.

b) A történet és a tanultak alapján gondolkodj el azon, hogy mit jelent **„Az idő pénz!”** szólás! Írd le a véleményedet két-három mondatban! 10

c) Annáéknak 300 000 forintba kerül a festés. A két lakás bérleti díja között 20 000 forint a különbség. Hány hónap alatt térül meg a festéssel kapcsolatos többletkiadás, ha az olcsóbb lakást bérlik? 4

Pu_munkafuzet 2023.indd 10 2023. 02. 16. 11:06

Házi feladat	Elérhető kápék száma: 8

Készítsd el saját erőforrásaid leltárát! Fejezd be az alábbi mondatokat egy-két szóval úgy, hogy a kész mondat rólad szóljon! 8

- Egy-két olyan tevékenység, amelyhez értek: _____
- Egy olyan képesség, amelyre büszke vagyok: _____
- Egy-két otthoni munka, amelynek az elvégzésére alkalmas vagyok: _____

  _____
- Amikor óvodás voltam, a legfontosabb kincsemnek a/az _____

  _____ tartottam.

(Például: Pí óvodás korában a legnagyobb kincsének a különleges színű, formájú kavicsokból álló gyűjteményét tartotta.)

Extra feladat	Elérhető kápék száma: 40

a) Nézz utána, és írd le két-három mondatban, mit jelent az a kifejezés, hogy egy munkát kalákában végeznek el! 15

_____

_____

_____

_____

b) Írd le két-három mondatban, hogy szerinted illik-e ez a kifejezés a történetbeli lakásfestésre! Válaszodat indokold! 10

_____

_____

_____

_____

c) Írd le két-három mondatban, szerinted milyen előnyei vannak a kalákában végzett munkának! 15

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Pu_munkafuzet 2023.indd 11 2023. 02. 16. 11:06

A CSALÁDI KÖLTSÉGVETÉS, AVAGY A HÁZTARTÁSOK PÉNZTÁRCÁJA

3. A család bevételei

Adatlap | Küldetés

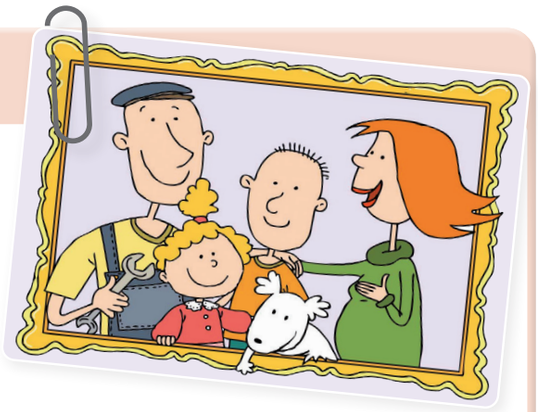

Megbízó: A Kovács család

Helyszín: Egy dunántúli kisváros

Probléma: Kovács Pisti egy dunántúli kisvárosban él a szüleivel és a testvérével. Kedvenc elfoglaltsága az autóversenyzés, így minden évben kilátogatnak autószerelő édesapjával a Forma–1 Magyar Nagydíjra. Nemrég tudta meg, hogy kistestvére érkezik, aminek nagyon örül, ám tudja jól, hogy így a költségeik is megnőnek. Ezzel együtt boldog lenne, ha nem kellene lemondania az idei szórakozásról. Valahogy ki szeretné gazdálkodni a belépőjegyek árát.

Adatlap | Küldetés

Segíts összeszámolni, hogy mekkora bevételre tesz szert egy hónap során a Kovács család!

A küldetés eredményes végrehajtásával **összesen 85 kápé** érhető el, amivel nagy lépést tehetsz annak érdekében, hogy bekerülj a Hősképzőbe. Most Humusz fog segíteni neked, aki szerint szükséged lesz egy számológépre és egy füzetre, hogy le tudd jegyezni a családtagok bevételeit.

Feladat	Nehézségi szint	Elérhető kápék száma	Elért kápék száma
1. feladat	**Összesített kápé: 39**		
a)		16	
b)		8	
c)		15	
Házi feladat	**Összesített kápé: 32**		
a)		10	
b)		22	
Extra feladat	**Összesített kápé: 14**		
		14	
Összesen elért kápék száma:		**85**	

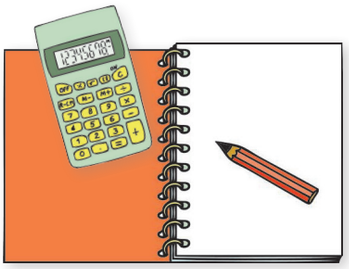

Pu_munkafuzet 2023.indd 12 2023. 02. 16. 11:06

1. feladat		Elérhető kápék száma:	39

a) Segíts kiszámolni a Kovács család márciusi bevételét, és az információk alapján töltsd ki a táblázatot! 16

- Március 5-én megérkezik a számlára Kovács anyuka fizetése, 299 000 forint.
- Március 5-én megkapják a családi pótlékot, 13 300 Ft/gyerek.
- Március 10-én Kovács apuka az elvégzett munkái után 195 000 forinttal járul hozzá a családi bevételekhez.
- Március 15-én Kovács anyuka, mivel sikeresen készített fel tanulmányi versenyre gyerekeket, célprémiumként megkapja havi fizetése 15 százalékát.
- Március 24-én az autójavítás 30 000 forinttal több bevételt hozott a családnak, mint az előző alkalommal.

Dátum	Bevétel típusa	Bevétel összege (Ft)
Összesen:		

b) A fenti minta alapján gyűjtsd össze a saját családod egyhavi bevételének típusait! 8

Dátum	Bevétel típusa
Összesen:	

c) Gyűjts össze és írj le legalább három ötletet arról, hogy miként lehetne Kovács apuka bevételeit emelni és egyenletesebbé tenni! 15

Pu_munkafuzet 2023.indd 13 2023. 02. 16. 11:06

Házi feladat		Elérhető kápék száma:	32

a) Nézz utána, hogy idén mennyi családi pótlékot kaptak az alábbi háztartástípusok! 10

- Egy gyermeket nevelő egyedülálló szülő: _____
- Egy gyermeket nevelő család: _____
- Két gyermeket nevelő szülők: _____
- Két gyermeket nevelő egyedülálló szülő: _____
- Három gyermeket nevelő szülők: _____

b) Egészítsd ki a tanultak alapján az alábbi, a családok lehetséges bevételeit összegző ábrát! 22

_____ származó jövedelem	Tulajdonból származó jövedelem	Társadalmi jövedelmek	Egyéb bevételek
Munkabér		Gyed, gyes	Ajándék
Jutalom			

Pu_munkafuzet 2023.indd 14 2023. 02. 16. 11:06

Extra feladat Elérhető kápék száma: 14

14

Karikázd be az alábbi grafikon alapján a helyes állítás betűjelét!

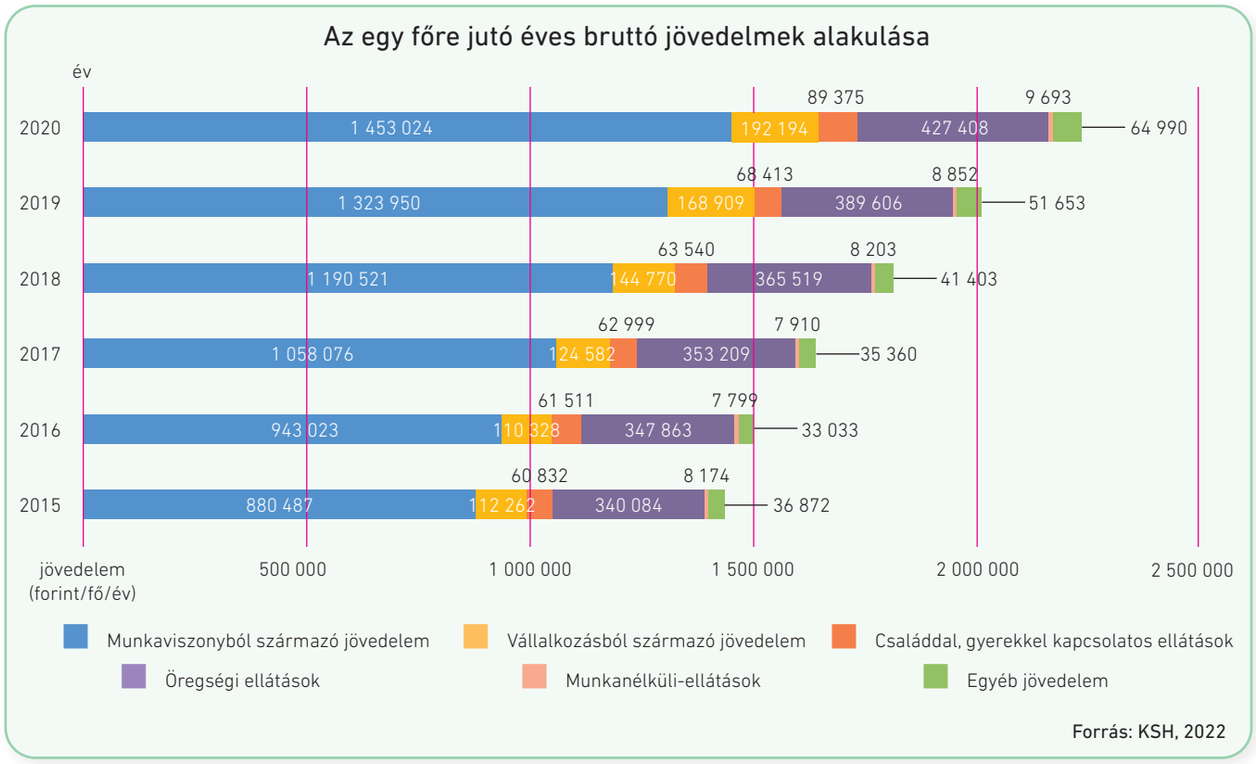

- A lakosság összjövedelméből a legnagyobb arányt ..... képviselte.
  a) a vállalkozásból származó jövedelem
  b) az öregségi ellátások
  c) a munkaviszonyból származó jövedelem

- 2015 óta a családdal, gyermekkel kapcsolatos ellátások az évek során
  a) nagy ütemben növekedtek.
  b) csökkentek.
  c) nem változtak.

- Az egy főre jutó munkajövedelem
  a) folyamatosan növekedett.
  b) növekedése 2018-ban leállt.
  c) 2016-ban volt a legnagyobb mértékű.

- A munkanélküli-ellátások az összjövedelmen belül
  a) nagyon kis mértékűek.
  b) közel 50%-ot tesznek ki.
  c) minden évben megkétszereződtek.

- A munkaviszonyból származó jövedelem az öregségi ellátásoknak
  a) a fele volt.
  b) több mint kétszerese volt.
  c) több mint ötszöröse volt.

Pu_munkafuzet 2023.indd 15 2023. 02. 16. 11:06

4. A család kiadásai

Adatlap | Küldetés

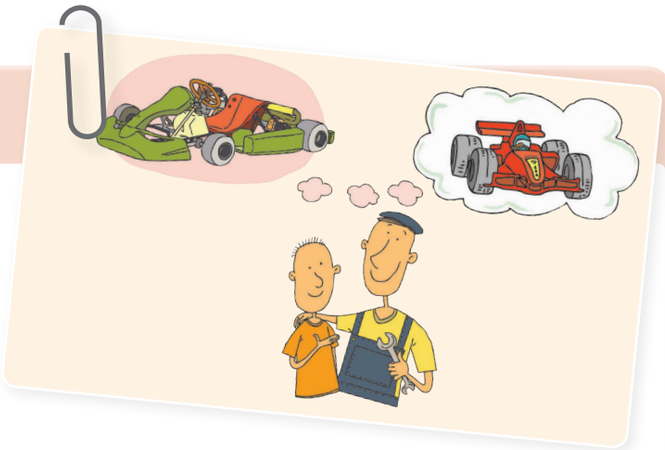

Megbízó: A Kovács család

Helyszín: Egy dunántúli kisváros

Probléma: Humusz szerint a bevétel még nem minden, Kovácséknak érdemes azt is megvizsgálniuk, hogy mire költik el minden hónapban a pénzüket. Egy kis spórolással ugyanis könnyen szert lehet tenni olyan többletre, amelyet azután szabadon elkölthetnek, vagy akár félre is rakhatnak. Humusz azt javasolja, hogy először vegyétek sorra, milyen kiadásai vannak a családnak.

Adatlap | Küldetés

Segíts rendszerezni a családnak a kiadásokat!

A küldetés sikeres teljesítésével **összesen 102 kápé** érhető el. Továbbra is Humusz segít neked.

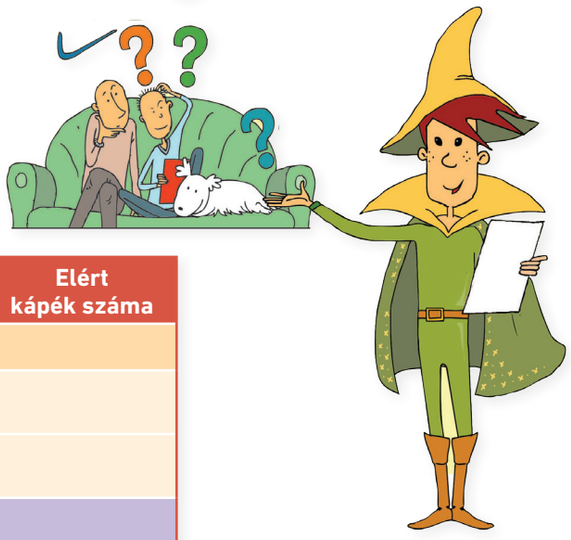

Feladat	Nehézségi szint	Elérhető kápék száma	Elért kápék száma
1. feladat	**Összesített kápé: 23**		
a)	○	15	
b)	◐	8	
Házi feladat	**Összesített kápé: 49**		
a)	○	24	
b)	◐	10	
c)	◐	15	
Extra feladat	**Összesített kápé: 30**		
	◐	30	
Összesen elért kápék száma:		**102**	

Pu_munkafuzet 2023.indd 16 2023. 02. 16. 11:06

1. feladat		Elérhető kápék száma:	23

a) A Kovács családnak egy év alatt sokféle kiadása van. Írd a felsorolt kiadások betűjelét ahhoz a kiadáscsoporthoz, amelyhez tartoznak! 15

Élelmiszerek és alkoholmentes italok	Szeszes italok és dohányáruk	Ruházat és lábbeli
Lakásfenntartás, háztartási energia	Lakberendezés, háztartásvitel	Egészségügy
Közlekedés	Hírközlés	Kultúra és szórakozás
Oktatás	Vendéglátás és szálláshely-szolgáltatás	Egyéb termékek és szolgáltatások

A	Kovács anyuka buszbérletet vesz a család minden tagjának.
B	Kifizetik Pisti mobilszámláját.
C	Pisti vesz az iskolai büfében egy melegszendvicset és egy pohár narancslevet.
D	Apu születésnapján meghívják a nagyszülőket is, és étteremben ebédelnek.
E	Pistit beíratják gokarttanfolyamra.
F	A család megvásárolja a szilveszteri pezsgőt.
G	Az interneten megrendelik és kifizetik a jegyeket a Szegedi Szabadtéri Játékokra.
H	A kisbabának megveszik a rácsos kiságyat és a pelenkázóasztalt.
I	Anyu téli cipője nagyon elkopott, újat vesz helyette.
J	Az elektromos művek megküldi az elszámolószámlát, amit Kovács apuka átutalással ki is fizet.
K	Kovács anyukának az orvosa azt javasolta, hogy szedjen vitaminokat. Az orvostól hazafelé meg is veszi a tablettákat a gyógyszertárban.
L	Apa és Pisti elvállalják, hogy bevásárolnak a hétvégére, ezért elmennek egy élelmiszer-áruházba.
M	Apu befizeti a lakásbiztosítás díját.
N	Elromlott a vízcsap, új csapot kellett venni.
O	Pisti kinőtte a télikabátját, újat vesznek Anyuval.

b) A felsorolt kiadások közül válaszd ki és írd ide azon kiadások betűjelét, amelyek szerinted váratlan kiadások! 8

Pu_munkafuzet 2023.indd 17 2023. 02. 16. 11:06

Házi feladat	Elérhető kápék száma: 49

a) Írd össze, hogy az elmúlt hónapban az élelmiszeren kívül mi mindent vásároltak neked, vagy vásároltál te magadnak! Ha tudod a pontos összeget, írd be a táblázatba, ha nem tudod, tippelj! Összesen mekkora összeg jött ki? 24

Vásárolt termék vagy szolgáltatás	Ár (Ft)
Összesen:	

b) Sorold fel, hogy a táblázatba beírt kiadások közül mit lehetett volna nélkülözni, és miért! 10

c) Mi a véleményed az alábbi mondásról? Írd le a gondolataidat négy-öt mondatban! 15
„Nehéz a pénzt megkeresni, de könnyű elkölteni."

Extra feladat	Elérhető kápék száma: 30

Gyűjtsd össze, mire lesz szükséged akkor, amikor középiskolába mész! Készíts erről prezentációt, és mutasd be társaidnak! Hasonlítsátok össze a prezentációkat, beszéljétek meg, hogy mennyiben térnek el az igényeitek! 30

Pu_munkafuzet 2023.indd 18 2023. 02. 16. 11:06

5. Nagy értékű vásárlások

Adatlap | Küldetés

Megbízó: A Kovács család

Helyszín: Egy dunántúli kisváros

Probléma: Pisti és apukája fájó szívvel ugyan, de tanácsodra végül úgy döntenek, hogy meghirdetik eladásra a gokartot. Azzal vigasztalod őket, hogy így máris egy nagy lépéssel közelebb kerültek az áhított pályabelépőhöz. Humusz már éppen a megfelelő eladási árat készül megkeresni az interneten, amikor Kovács anyuka jelenik meg a garázs ajtajában, és elkeseredetten bejelenti, hogy éppen most adta meg magát végképp a régi hűtőgép. Pisti egy percig sem habozik, és felajánlja a gokartból befolyó pénzt. Egyetlen dolgot kér a szüleitől: szeretné az új hűtőt maga kiválasztani a szuperhősökkel.

Adatlap | Küldetés

KÜLDETÉS

Segíts Pistinek a megfelelő hűtőszekrény kiválasztásában!

A küldetés eredményes végrehajtásával **összesen 70 kápé** érhető el.
Humuszra most is számíthatsz.

Feladat	Nehézségi szint	Elérhető kápék száma	Elért kápék száma
1. feladat	**Összesített kápé: 19**		
a)	○	9	
b)	◐	10	
Házi feladat	**Összesített kápé: 20**		
	◐	20	
Extra feladat	**Összesített kápé: 31**		
a)	●	16	
b)	●	15	
Összesen elért kápék száma:		**70**	

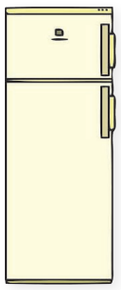

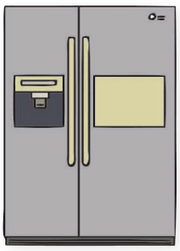

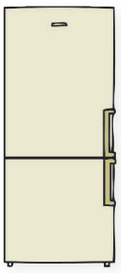

Pu_munkafuzet 2023.indd 19 2023. 02. 16. 11:06

1. feladat		Elérhető kápék száma:	19

a) Humusz összeírta az eseményeket, de sajnos ezek összekeveredtek. Rendezd őket az általad helyesnek tartott időrendbe!

9

Sorrend	Állítás
1.	A hűtőgép tönkrement, megromlik a tej, felenged a mirelit zöldség.
	Kifizetjük a pénztárnál a kiválasztott terméket.
	Megkérdezzük a boltban, hogy mennyiért szállítják haza a hűtőt.
	Kiválasztjuk a legjobb tulajdonságokkal rendelkező terméket.
	Megnézzük a hűtőszekrény árát.
	Végiglapozzuk a szakboltok reklámújságját.
	Az ügyfélszolgálaton érvényesítjük (lepecsételtetjük) a garancialevelet.
	Közösen eldöntjük, hogy melyik hűtőt akarjuk megvásárolni.
	Megkérdezzük az eladótól, hogy melyik hűtőt ajánlja.
	Kiválasztjuk, hogy melyik műszaki boltba megyünk vásárolni.

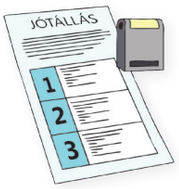

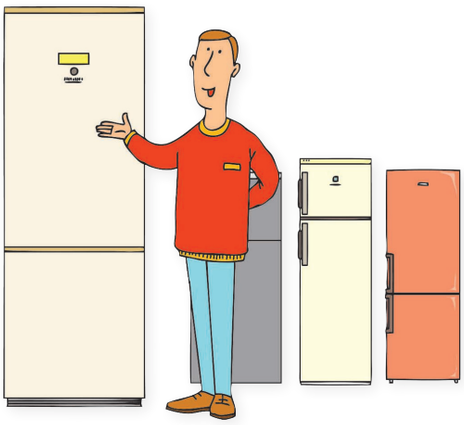

b) A tankönyvben leírtak alapján három mondatban értelmezd a közmondást!
„Olcsó húsnak híg a leve."

10

Pu_munkafuzet 2023.indd 20 2023. 02. 16. 11:06

Házi feladat

Elérhető kápék száma: 20

Fejezd be a következő mondatokat a tartós fogyasztási cikkek vásárlásáról legalább három szóval, hogy igazak legyenek rád! 20

- Nem tudom elképzelni az életemet anélkül, hogy ne lenne legalább egy _____ vagy _____
- Számomra a legfontosabb tulajdonság egy mobiltelefon vásárlásánál a(z) _____, mivel _____
- Az új mobilom kiválasztásánál kikérem a véleményét a(z) _____, mert _____
- Az első autóm megvásárlásakor a választás főbb szempontjai a _____ _____ lesznek.
- Tudatos vásárlónak tartom magam. / Nem tartom tudatos vásárlónak magam, mivel _____ _____

Extra feladat

Elérhető kápék száma: 31

a) Készíts négyzethálós papírra vagy számítógépes program segítségével a tankönyvben található, hűtőszekrényeket összehasonlító táblázathoz hasonlót mobiltelefonokra vagy táblagépekre! 16

b) Hasonlíts össze két terméket legalább öt szempont alapján! Az összehasonlítás során igyekezz olyan funkciókat választani, amelyeket rendszeresen használnál! 15

Szempont	A termék	B termék

Pu_munkafuzet 2023.indd 21 2023. 02. 16. 11:06

6. A családi költségvetés egyensúlya

Adatlap | Küldetés

Megbízó: A Kovács család

Helyszín: Egy dunántúli kisváros

Probléma: Kovácsék költségvetése teljesen változó képet mutat: vannak hónapok, amikor több a bevételük, mint a kiadásuk, és van, amikor fordított a helyzet. Bár most, hogy a gokartot eladták, és az árából megvették a hűtőszekrényt, az autóépítés költségei kikerültek a kiadások közül. Az alkatrészek helyett akár megvehetnék a drága belépőjegyeket is. Mivel azonban hamarosan kisbaba születik, ezért ezt a döntést a megváltozott körülményekre való tekintettel nagyon alaposan át kell gondolnia a családnak.

Adatlap | Küldetés

KÜLDETÉS

Segíts a családnak a döntéshozatalban! Adj tanácsot nekik, milyen módszerekkel lehetne tovább csökkenteni a kiadásaikat!

A küldetés eredményes végrehajtásával **összesen 66 kápé** érhető el.
Humusz most is melletted áll.

Feladat	Nehézségi szint	Elérhető kápék száma	Elért kápék száma
1. feladat	**Összesített kápé: 37**		
a)		27	
b)		10	
Házi feladat	**Összesített kápé: 20**		
		20	
Extra feladat	**Összesített kápé: 9**		
		9	
Összesen elért kápék száma:		**66**	

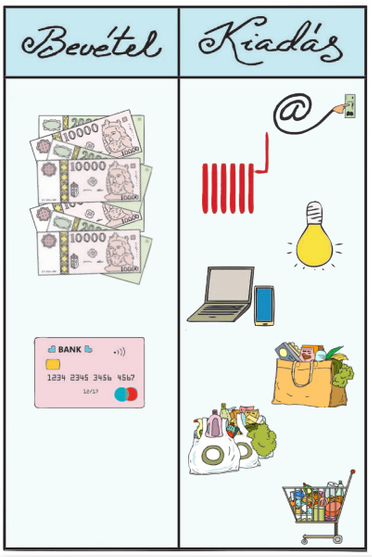

Pu_munkafuzet 2023.indd 22 2023. 02. 16. 11:06

1. feladat Elérhető kápék száma: 37

a) Humusz azt javasolta, hogy először a család szokásait és a változtatási lehetőségeket beszéljétek meg. Első lépésként tehát összegyűjtöttetek a Kovács család jelenlegi szokásai közül néhányat, és felírtátok mindegyiket egy cédulára. Írd rá azt is a cédulákra, hogy szerinted milyen takarékosabb megoldást lehetne választani! 27

Kovács anyuka mindennap a közeli éjjel-nappali boltban vásárol.

Kovács apuka mindig ott tankol, ahol épp kifogy a benzin az autóból.

Kovácséknak más-más szolgáltatónál van telefon-, internet- és tévé-előfizetésük.

A Kovács gyerekek nagyon szeretik a pizzát, ezért havonta többször előfordul, hogy házhoz szállíttatnak.

Kovácsék kertjében van egy sokat termő cseresznyefa, amelyről a termés egy részét nem szedik le.

Kovács anyuka sokszor mondja a hónap végén, hogy „már megint fogalmam sincs, mire költöttük a fizetésünket."

Pisti minden este egy kád vízben fürdik.

Ha Kovács apuka vásárolni megy, sokszor vesz valamit csak azért, mert megtetszik neki.

Kovács apuka előfizetett egy újságra, amely a neten is megtalálható.

Pu_munkafuzet 2023.indd 23 2023. 02. 16. 11:06

b) Gondold végig, és írd le két-három mondatban, hogy a családodban vannak-e olyan szokások, amelyek helyett takarékosabbat is alkalmazhatnátok! 10

Házi feladat Elérhető kápék száma: 20

Írj egy néhány soros történetet, amelynek az utolsó mondata a következő szólás legyen: **„Addig nyújtózkodj, ameddig a takaród ér!”** 20

Extra feladat Elérhető kápék száma: 9

Az alábbiakban víztakarékossággal kapcsolatos mondatokat olvashatsz. Minden mondatból hiányzik egy-két kifejezés. Ezeket megtalálod a mondatok alatt. Írd be a kihagyott kifejezések betűjelét a helyükre! 9

- _____ a csapot, miközben fogat mosunk!
- Fürdés helyett inkább zuhanyozzunk! A _____ való fürdésnél ugyanis kb. _____ annyi vizet használunk el, mint egy _____ zuhanyozás alkalmával.
- Gyűjtsünk _____! Ezzel ugyanis takarékosabban megoldható a kerti _____, vagy akár az autómosás.
- Mosogatásnál is jelentős energiát takaríthatunk meg, ha nem _____ mosogatunk.
- Ha _____, azt mindenképpen érdemes megjavíttatni, ugyanis naponta mintegy _____ liter vizet pazarolhatunk el.

A kihagyott kifejezések:

A	5-10 perces	**B**	locsolás	**C**	esővizet
D	40-50	**E**	kádban	**F**	csöpög a csap
G	háromszor	**H**	folyó vízben	**I**	zárjuk el

Pu_munkafuzet 2023.indd 24 2023. 02. 16. 11:06

MEGTAKARÍTÁSBÓL BEFEKTETÉS? BANKI KAPCSOLATOK

7. A korszerű pénzkezelés

Adatlap | Küldetés

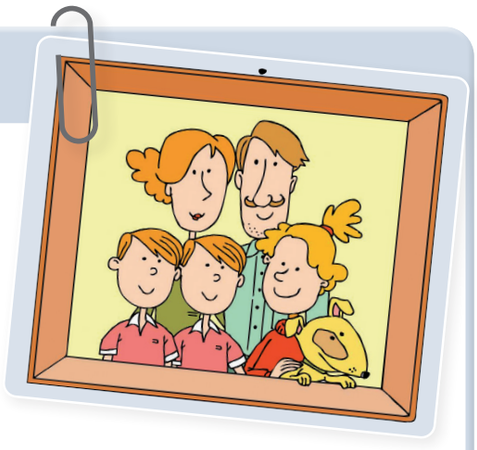

Megbízó: A Szabó család

Helyszín: Kis település a hegyekben

Probléma: Szabó Évi szüleivel és két testvérével lakik együtt. Kitűnő tanuló, jövőre a közeli nagyvárosban található vendéglátóipari technikumban és annak kollégiumában kezdi meg tanulmányait. Egy alapítvány ösztöndíjat ajánlott neki, amelyet bankszámlára fognak utalni. Évi a bankszámla mellé bankkártyát is szeretne, mert ez megkönnyítené az életét. Sajnos a sok banki ajánlat áttanulmányozását követően még mindig tanácstalan, ezért a választáshoz a te segítségedet kéri.

Adatlap | Küldetés

Segíts Évinek a megfelelő bankkártya kiválasztásában!

A küldetés eredményes végrehajtásával **összesen 106 kápé** érhető el, amivel nagy lépést tehetsz annak érdekében, hogy bekerülj a Hősképzőbe. Ezúttal Bit segít neked a küldetés során.

Feladat	Nehézségi szint	Elérhető kápék száma	Elért kápék száma
1. feladat	**Összesített kápé: 40**		
a)		10	
b)		30	
Házi feladat	**Összesített kápé: 10**		
a)		10	
Extra feladat	**Összesített kápé: 56**		
		56	
Összesen elért kápék száma:		**106**	

Pu_munkafuzet 2023.indd 25 2023. 02. 16. 11:06

1. feladat	Elérhető kápék száma: 40

a) Bit összegyűjtötte három olyan bankkártya jellemzőit, amelyeket a korosztályotoknak ajánlanak. Az információk alapján egészítsd ki a táblázat alatt található mondatokat! 10

		A kártya	B kártya	C kártya
Bankkártya egyszeri kibocsátási díja		nincs	nincs	nincs
Bankkártya éves díja		1. évben 0 Ft/év; utána 754 Ft/év	1. évben 0 Ft/év; utána 600 Ft/év	8500 Ft/év
Napi vásárlási limit	maximális száma	az ügyfél határozza meg	az ügyfél határozza meg	az ügyfél határozza meg
	maximális értéke	a számlán levő pénz értéke	a számlán levő pénz értéke	a számlán levő pénz értéke
Napi készpénzfelvételi limit értéke		ATM-ből naponta max. 300 000 Ft	ATM-ből naponta max. 300 000 Ft	500 000 Ft
A kártyához nyújtott kiegészítő biztosítás részletei		A kártyadíjért automatikusan nyújtott balesetbiztosítási és segítségnyújtási szolgáltatások állnak rendelkezésedre.	165 Ft/hó díjért biztosítási és segítségnyújtási szolgáltatások állnak rendelkezésedre.	A kártyához magas színvonalú külföldre szóló baleset-, betegség-, pogygyász- és utazási biztosítás kapcsolódik, amelynek díját az éves kártya díja tartalmazza.

- Egyik kártyának sincs _____.
- A _____-hoz külföldi utasbiztosítás tartozik.
- A _____-nak a legalacsonyabb az éves díja.
- Mindhárom kártya esetében a _____-t az ügyfél határozza meg.
- A _____-hoz kiegészítő biztosítást lehet díj ellenében igényelni.

b) Tanulmányozd a Bit által összegyűjtött három bankkártya feltételeit! Döntsd el, hogy te melyiket választanád! Válaszodat legalább négy-öt mondatban indokold! 30

_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

Pu_munkafuzet 2023.indd 26 2023. 02. 16. 11:06

Házi feladat	Elérhető kápék száma: 10

Forrás: GKID, 2022

A fenti ábra azt mutatja be, hogy a magyar háztartások online vásárlásaikért milyen módon fizetnek. Az ábra adatainak felhasználásával döntsd el az alábbi mondatokról, hogy igazak-e vagy hamisak! X-szel jelöld a helyes választ a megfelelő oszlopban! 10

Állítás	Igaz	Hamis
Az online vásárlások kifizetésekor a pénzügyi tranzakciók közel kétharmada elektronikus és kártyás fizetés.		
A grafikon szerint a fizetésnél a háztartások ugyanolyan mértékben választják a készpénzes fizetést, mint az átutalást.		
A legtöbb háztartás az online vásárlásaiért bankkártyával fizet.		
A készpénzes fizetés még mindig több mint egyharmadát teszi ki az e-kereskedelmi tranzakcióknak.		
Ha utánvéttel vásárolnak a háztartások, mindig készpénzzel fizetnek.		

Extra feladat	Elérhető kápék száma: 56

Nézz utána és írd a vonalra, hogy mit jelentenek az alábbi kifejezések! 56

- POS: _____
- ATM: _____
- PIN-kód: _____
- Pay-Pal: _____
- CVV-/CVC-kód: _____
- Dombornyomott kártya: _____
- Elektronikus kártya: _____

Pu_munkafuzet 2023.indd 27 2023. 02. 16. 11:06

8. Megtakarítások

Adatlap | Küldetés

Megbízó: A Szabó család

Helyszín: Kis település a hegyekben

Probléma: Szabó Évi szüleivel és két testvérével él. A családnak van 1 000 000 forint megtakarítása, amit már nem otthon, hanem bankban tartanak. Éviék még nincsenek tisztában a megtakarítási lehetőségekkel, ezért a segítségedre számítanak.

Adatlap | Küldetés

KÜLDETÉS

Segíts Éviéknek feltérképezni a megtakarítási lehetőségeket, és kiválasztani a számukra legmegfelelőbb megoldást!

A küldetés eredményes végrehajtásával **összesen 95 kápé** érhető el. Bit segítségére továbbra is számíthatsz.

Feladat	Nehézségi szint	Elérhető kápék száma	Elért kápék száma
1. feladat	**Összesített kápé: 45**		
a)		10	
b)		15	
c)		20	
Házi feladat	**Összesített kápé: 20**		
		20	
Extra feladat	**Összesített kápé: 30**		
		30	
Összesen elért kápék száma:		**95**	

Pu_munkafuzet 2023.indd 28 2023. 02. 16. 11:06

1. feladat	Elérhető kápék száma: 45

a) Szabó Évi családjának van 1 000 000 forintja a bankban. Bit szerint a család akkor láthat majd tisztán, ha közösen végiggondoljátok, hogyan hatnak a bevételek és a kiadások a megtakarításokra. Döntsd el, hogy a felsorolt események növelik vagy csökkentik a bankban lévő megtakarításukat, vagy nincsenek rájuk hatással! Írd be az üresen hagyott rovatokba a táblázat alatt felsorolt mondatok betűjelét! 10

Megtakarítás induló összege 1 000 000 Ft		
A bankban lévő megtakarítás összegét növelő események betűjele	A bankban lévő megtakarítás összegét csökkentő események betűjele	A bankban lévő megtakarítás összegét nem befolyásoló események betűjele

A	Évi családja eladja a régi autót. Úgy döntenek, hogy az árából külföldre utaznak nyaralni.
B	Évi apja minden hónapban átutal a megtakarítási számlára 50 000 forintot.
C	Évi anyukája nekitolat egy oszlopnak a család autójával. A kárt részben kifizeti a biztosító, az önrész összegét viszont a megtakarítási számláról veszik ki.
D	A lakás két szobáját mindenképpen ki kell festeni. A mesterember 250 000 forint díjat kér, amit a bankból kell felvenniük.
E	Évi kap a nagyszüleitől születésnapjára 5000 forintot. Ezt beteszi egy perselybe, mert elhatározta, hogy gyűjt a laptopra.

b) Amikor Évi édesapja legutóbb bent járt a bankban, az ügyintéző javasolta neki, hogy az 1 000 000 forintot kössék le hosszabb időre, például 5 évre, és akkor magasabb kamatot fizet nekik a bank. Elmagyarázta, hogy a lekötési idő alatt is kivehetik a pénzüket, csak akkor nem kapnak rá kamatot. Írd le két-három mondatban, mit kell mérlegelnie a családnak! 15

c) Számítsd ki, hogy mennyi pénzük lesz Évieknek, ha elfogadják az ügyintéző javaslatát. Lekötik az 1 000 000 forintot 5 évre úgy, hogy a bank évente 4 százalék kamatot ad, és a kamatot minden év végén hozzáadja a megtakarításhoz. 20

Pu_munkafuzet 2023.indd 29 2023. 02. 16. 11:06

Házi feladat Elérhető kápék száma: 20

Gondolj egy kicsit a jövőre! Képzeld el, hogy már 20 éves vagy! Sorold fel a következő táblázatban, hogy minek a tulajdonosa vagy 20 évesen! (Például szeretnél-e fényképezőgépet, számítógépet stb.) 20

20 évesen a tulajdonosa leszek a következőknek:	Jelenlegi áron kb. mennyibe kerül?	Miből vetted?	Van-e fenntartási költsége is, amit fizetned kell?
Példa: 1 laptop	200 000 Ft	A diákmunkáért kapott béremből	Minimális áram-számla, szoftverek

Extra feladat Elérhető kápék száma: 30

A takarékosság szimbóluma a malacpersely. Nézz utána, hogy miért! Készíts egy rövid, fényképekkel illusztrált prezentációt a témáról! 30

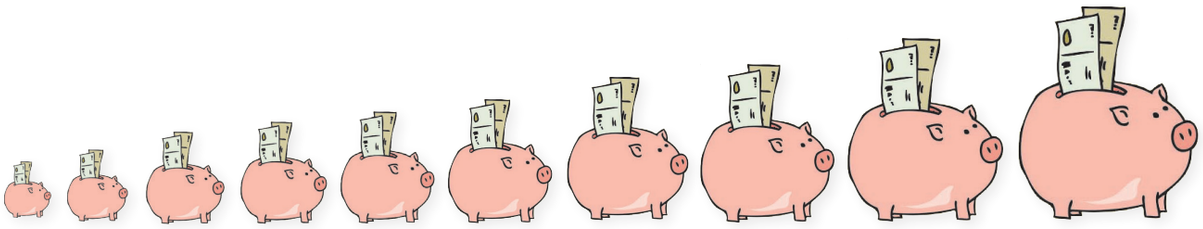

Pu_munkafuzet 2023.indd 30 2023. 02. 16. 11:06

9. Befektetések

Adatlap | Küldetés

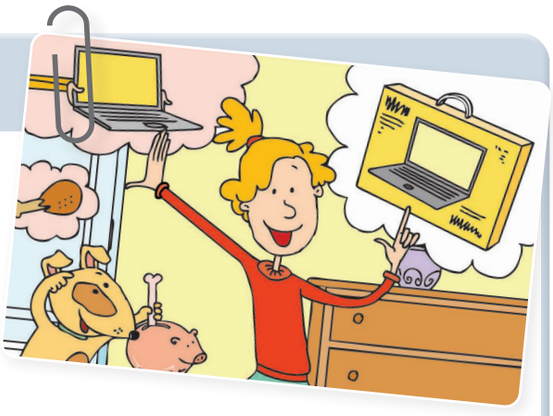

Megbízó: A Szabó család

Helyszín: Kis település a hegyekben

Probléma: Szabó Évi szüleivel és két testvérével él. Kitűnő tanuló, jövőre a közeli nagyvárosban található híres vendéglátóipari technikumban kezdi meg tanulmányait, ezért egy laptopra lenne szüksége. A család megtakarított pénzét szeretné befektetni úgy, hogy a hozamból meg tudja vásárolni az áhított laptopot. Csak egy dolgot nem tudnak még: melyik befektetési formát válasszák?

Adatlap | Küldetés

Segíts Évinek a megfelelő befektetési forma kiválasztásában!

A küldetés eredményes végrehajtásával **összesen 120 kápé** érhető el. Bit továbbra is lelkesen támogat a kihívás teljesítésében.

Feladat	Nehézségi szint	Elérhető kápék száma	Elért kápék száma
1. feladat	**Összesített kápé: 58**		
a)		48	
b)		10	
Házi feladat	**Összesített kápé: 32**		
a)		20	
b)		12	
Extra feladat	**Összesített kápé: 30**		
a)		10	
b)		16	
c)		4	
Összesen elért kápék száma:		**120**	

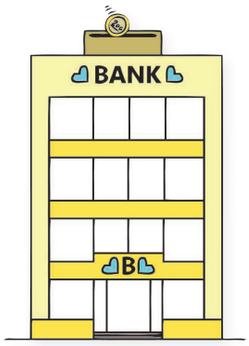

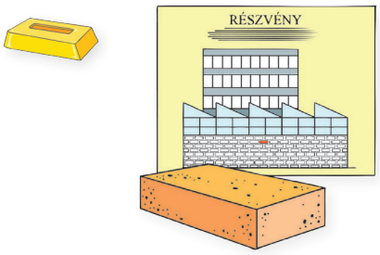

Pu_munkafuzet 2023.indd 31 2023. 02. 16. 11:06

1. feladat Elérhető kápék száma: 58

a) Bit a laptopján elkészítette a következő táblázatot. Arra biztat, hogy gyűjts az internetről információkat, és töltsd ki az üresen maradt cellákat! 48

	Készpénz	Lekötött bankbetét	Államkötvény	Tőzsdei részvény	Befektetési arany
Mikor férhetek hozzá a pénzemhez?				Amikor eladom.	
Mennyire biztos a hozamom?					Nem biztos; csökkenhet az arany ára.

b) Adj tanácsot Évinek, hogy a fentiek közül mibe fektessék a család megtakarításait! Választásodat indokold! 10

Házi feladat Elérhető kápék száma: 32

a) Tanulmányozd az alábbi táblázatot! Készíts két kördiagramot a 2015-ös és a 2019-es adatok felhasználásával, amelyek a lakosság pénzügyi befektetéseinek összetételét mutatják! 20

Megtakarítási forma	2015	2016	2017	2018	2019
Készpénz	8%	8%	8%	9%	9%
Bankbetétek	20%	18%	17%	18%	17%
Állampapírok	9%	10%	11%	11%	14%
Üzletrészek (részvények)	28%	35%	38%	40%	39%
Biztosítások	24%	17%	15%	12%	12%
Egyéb	11%	12%	11%	10%	10%
Összesen:	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**

_____ 2015 _____ 2019

Pu_munkafuzet 2023.indd 32 2023. 02. 16. 11:06

b) Egészítsd ki a mondatokat az alábbi kifejezések közül kiválasztottal a táblázat adatai alapján! 12

kevesebb	nőtt	növekedést	több	csökkent	csökkenést

Az elmúlt 4 év során a lakosság befektetéseit vizsgálva azt lehet megállapítani, hogy _____ _____ azoknak a háztartásoknak a száma, amelyek bankbetétekben tartották a pénzüket, de _____ az állampapírba befektetők száma. A lakosság _____ mint 10 százaléka tartotta a megtakarításait készpénzben, de _____ mint 20 százalék rendelkezett üzletrészekkel. A biztosítások 12 százalékos _____ mutattak 2015 óta. Ezzel szemben az üzletrészek esetében több mint 10 százalékos _____ láthatunk 2015 és 2019 között.

Extra feladat Elérhető kápék száma: 30

a) A Szabó család úgy dönt, hogy az 1 000 000 forint megtakarításuk feléért biztonságos államkötvényt vásárolnak, amelynek a futamideje (más szóval lejárati ideje) 3 év. A kötvény évente 1,8 százalék kamatot fizet, amit megkapnak és elkölthetnek. Lejáratkor pedig megkapják a befektetett pénzt és az utolsó évre járó kamatot. Ekkor jut eszetekbe, hogy Éviék a teljes kamatot nem kapják kézhez, hiszen a kapott kamat 15 százalékát be kell fizetniük adóként. Bit megint egy táblázatot készít. Segíts kitölteni! 10

Év	Kamat (Ft)	Adó (Ft)	Kézhez kapott összeg év végén (Ft)
1. év	500 000 x 0,018 = 9 000	9 000 x 0,15 = 1 350	9 000 – 1 350 = 7 650
2. év			
3. év			tőke + kamat – kamatadó 507 650

b) Nézz utána, hogy mit jelentenek az alábbi kifejezések! 16

- OBA: _____
- BEVA: _____

c) Húzd alá a helyes megoldást! 4
Ha csökken a befektetésünk értéke, akkor a BEVA

kártalanít / nem kártalanít, mert _____

Pu_munkafuzet 2023.indd 33 2023. 02. 16. 11:06

10. Hitelek a családi gazdálkodásban

Adatlap | Küldetés

Megbízó: A Molnár család

Helyszín: Egy vidéki nagyváros lakótelepe

Probléma: A négytagú Molnár család nagyobb lakást szeretne. Úgy tűnik, el tudnák cserélni a kétszobás lakásukat egy háromszobásra, de ez 3 000 000 forintba kerülne. Jelenleg 1 000 000 forint megtakarításuk van, amelyből a költözés és a lakásfelújítás költségeit fedeznék. Azon gondolkodnak, honnan lehetne a szükséges pénzt előteremteni.

Adatlap | Küldetés

KÜLDETÉS

Segíts Molnáréknak a lehetőségek felmérésében és mérlegelésében!

A küldetés eredményes végrehajtásával **összesen 66 kápé** érhető el.
Most Bit segít majd neked.

Feladat	Nehézségi szint	Elérhető kápék száma	Elért kápék száma
1. feladat	**Összesített kápé: 46**		
a)		20	
b)		10	
c)		16	
Házi feladat	**Összesített kápé: 5**		
		5	
Extra feladat	**Összesített kápé: 15**		
		15	
Összesen elért kápék száma:		**66**	

Pu_munkafuzet 2023.indd 34 2023. 02. 16. 11:06

1. feladat	Elérhető kápék száma: **46**

a) A Molnár család tagjai Bit kérésére felsorolják, hogy szerintük honnan lehetne pénzt szerezni. Majd miután mindenki elmondta az ötletét, átbeszélték a lehetőségeket. Érvek hangoztak el minden ötlet mellett és ellen. A táblázat 2. oszlopában olvashatjátok az ötleteket, míg a táblázat alatt megtalálhatjátok az ötletek mellett és ellen elhangzó érveket. Minden vélemény előtt egy betűjelet láthatsz (A-tól J-ig). Szerinted melyik vélemény melyik ötlettel kapcsolatban hangzott el? Írd a vélemények betűjelét a táblázat megfelelő rovatába!

20

Szereplő neve	Ötlete	Az ötlet mellett szóló érv betűjele	Az ötlet ellen szóló érv betűjele
Tomi	Kérjünk kölcsön a nagyiéktól, ők biztosan szívesen segítenek.	C	
Juli	Eladhatjuk az autót, és járjunk biciklivel. A barátnőmék most adták el a kocsijukat több mint 2 000 000 forintért.		F
Bit	Hitelt kellene kérni a banktól. Ők értenek a pénzhez, meg lehet bízni bennük.		
Molnár anyu	Várhatunk pár évig. Vállalunk heti 10 óra különmunkát 2000 forintos óradíjért, hamar összejön az a 3 000 000 forint.		
Molnár apu	A barátaim már ajánlották, hogy közösen kezdjünk vállalkozásba. Ha a meglévő 1 000 000 forintot befektetjük, és jól alakulnak a dolgok, akkor hamar megsokszorozódik a pénzünk!		

Érvek az ötletek mellett és ellen:

A	Nem véletlenül takarékoskodtak éveken keresztül, a nyugdíjas időre gondolva. Ilyen kéréssel nem lehet eléjük állni.
B	Heti 10 x 2000 forint 50 munkahéttel számolva, az évente 1 000 000 forint, így tényleg rövid idő alatt össze lehet gyűjteni a 3 000 000 forintot.
C	Biztosan adnának, és kamatot sem kérnének érte, sőt vissza is akkor fizethetnénk, amikor majd lesz pénzünk.
D	És mi lesz, ha nem tudjuk visszafizetni? Úgy hallottam, nagyon sok kamatot kell fizetni!
E	Rám is férne egy kis testmozgás mindennap. És így végül is a megtakarítással együtt össze is jönne a hárommillió.
F	És akkor mivel járnék dolgozni? Na meg hétvégeken sem tudnánk kimozdulni itthonról.
G	A vállalkozással nem csak nyerni lehet, a lakásra félretett pénzt ne kockáztassuk.
H	Ha jó az ötlet, és lesz elég megrendelője a vállalkozásnak, akkor lehet, hogy ez a járható út.
I	Így alig leszünk majd együtt, nem lesz időnk megbeszélni a dolgainkat.
J	Egyetértek. Ők értenek a pénzhez, meg lehet bennük bízni.

Pu_munkafuzet 2023.indd 35 2023. 02. 16. 11:06

b) Írd le, hogy te melyik megoldást választanád! Érvelj a választásod mellett! 10

c) Molnárék úgy döntenek, hogy lakás-takarékpénztárban gyűjtik a pénzüket. Havi 20 000 Ft-t tudnak megtakarítani, és a legrövidebb időszakot, 45 hónapos takarékosságot vállalnak. Keress egy lakástakarék-kalkulátort az interneten, és a segítségével válaszolj a kérdésre! 16

Mennyi hitelt tudnak felvenni, és milyen feltételek mellett, amikor letelik a 45 hónap? Töltsd ki az alábbi táblázatot!

Az összes saját befizetés összege	Kamat	A felvehető megtakarítás összege	A lejáratkor felvehető kedvezményes hitel összege	A hitel futamideje	A hitel havi törlesztőrészlete

Házi feladat Elérhető kápék száma: 5

Érdeklődd meg, hogy vettek-e már fel hitelt a környezetedben, és ha igen, sorold fel, hogy milyen célokra! 5

Extra feladat Elérhető kápék száma: 15

Egy közmondás szerint: **„Kölcsön kölcsönnel nem törleszthető."**

Írd le, véleményed szerint mit jelent ez a mondás! Fogalmazd meg azt is, hogy egyetértesz-e ezzel a gondolattal! 15

Pu_munkafuzet 2023.indd 36 2023. 02. 16. 11:06

11. A hitelszerződés feltételei

Adatlap | Küldetés

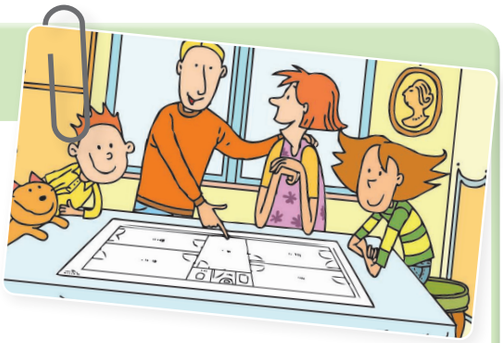

Megbízó: A Molnár család

Helyszín: Egy vidéki nagyváros lakótelepe

Probléma: A négytagú Molnár család nagyobb lakást szeretne. Úgy tűnik, el tudnák cserélni a kétszobás lakásukat egy háromszobásra, de ez 3 000 000 forintba kerülne. Molnár anyu szerint halaszthatatlan a költözés, ezért hitelt kell felvenni a banktól, amelyet aztán részletekben fizetnek vissza. Apu azonban kételkedik a megoldás helyességében, mert fél attól, hogy mi lesz, ha nem tudják a hitelt visszafizetni.

Adatlap | Küldetés

KÜLDETÉS

Segíts Molnáréknak a hitelfelvétel feltételeinek megismerésében és mérlegelésében!

A küldetés eredményes végrehajtásával **összesen 74 kápé** érhető el. Most is Bit segít majd neked.

Feladat	Nehézségi szint	Elérhető kápék száma	Elért kápék száma
1. feladat	**Összesített kápé: 43**		
a)		4	
b)		8	
c)		8	
d)		15	
e)		8	
Házi feladat	**Összesített kápé: 16**		
		16	
Extra feladat	**Összesített kápé: 15**		
		15	
Összesen elért kápék száma:		**74**	

Pu_munkafuzet 2023.indd 37 2023. 02. 16. 11:06

1. feladat	Elérhető kápék száma: 43

Bit azt javasolja, hogy az interneten keressetek egy olyan oldalt, amelyiken össze lehet hasonlítani a különböző bankok által kínált hitelek feltételeit. Nagyon sok ajánlatot találtatok, amelyek közül Bit kigyűjtött és táblázatba szerkesztett ötöt. Ezek mind 3 000 000 forint hitel 10 év alatti visszafizetésére vonatkoznak.

Első Bank

Törlesztőrészlet havonta: **38 312 Ft**	Visszafizetendő összeg összesen: **4 597 428 Ft**
• Induló banki díjak: **0 Ft** • Közjegyzői díj: **0 Ft** • A bank visszaadja az első havi törlesztőrészletet.	

Második Bank

Törlesztőrészlet az első 3 hónapban **39 108 Ft**	Az induló feltételek szerint a visszafizetendő összeg összesen: **4 766 135 Ft**
A bank felhívja az ügyfelek figyelmét arra, hogy a kamat 3 havonta változhat. Ebben az esetben a visszafizetendő összeg is változik!	

Harmadik Bank

Törlesztőrészlet havonta: **37 259 Ft**	Visszafizetendő összeg összesen: **4 478 293 Ft**
A hitel feltétele, hogy legalább havi **200 000 Ft** jövedelem érkezzen a banknál vezetett számlára.	

Negyedik Bank

Törlesztőrészlet havonta: **36 979 Ft**	Visszafizetendő összeg összesen: **4 476 198 Ft**
A hitelnyújtás feltétele, hogy a hitelt igénylő rendelkezzen a megvásárolni kívánt lakás árának legalább 45%-ával.	

Ötödik Bank

Törlesztőrészlet havonta: **37 458 Ft**	Visszafizetendő összeg összesen: **4 479 456 Ft**
A bank kamatkedvezményt ad annak az ügyfélnek, aki otthonbiztosítást is köt a hitel felvételekor.	

Pu_munkafuzet 2023.indd 38 2023. 02. 16. 11:06

a) Keresd ki az öt ajánlat közül azt, amelyiknél a legalacsonyabb
- a havi törlesztőrészlet és az
- összesen visszafizetendő összeg!

Karikázd be ezeket az adatokat! 4

b) Véleményed szerint az öt közül az a legkedvezőbb ajánlat, amelynél a legkisebb a visszafizetendő összeg? Indokold meg a válaszodat! 8

c) Keresd meg, hogy melyik bank nyújt kedvezményeket a hitelt felvevőnek! Sorold fel, hogy melyek ezek a kedvezmények! 8

d) Szerinted az öt ajánlat közül melyik a legkockázatosabb a hitel felvevője számára? Indokold meg a válaszodat! 15

e) Sorold fel a tankönyv segítségével azokat a hitelfeltételeket, amelyeket még meg kellene vizsgálni! 8

Pu_munkafuzet 2023.indd 39 2023. 02. 16. 11:06

Házi feladat Elérhető kápék száma: 16

Ma Magyarországon jogszabály írja elő, hogy ha egy család hitelt vesz fel, akkor mekkora a legmagasabb törlesztés, amit havonta elvállalhatnak. Forintalapú fogyasztási hitel vagy 10 évnél hosszabb lejáratú jelzáloghitel esetén például:

- Ha a család nettó jövedelme egy hónapban kevesebb, mint 500 000 forint, a törlesztőrészlet nem lehet több, mint ennek az 50%-a.
- Ha 500 000 forintnál magasabb a család nettó jövedelme, akkor pedig a törlesztés a jövedelem maximum 60%-a lehet.

Írd le, hogy véleményed szerint mi a célja ennek az előírásnak!
Számold ki, hogy ha Molnárék havi jövedelme 380 000 forint, akkor legfeljebb mekkora hiteltörlesztést fizethetnek! Milyen változást jelent az, ha Molnárék 520 000 forint havi jövedelemmel rendelkeznek? 16

- Hiteltörlesztés maximuma 380 000 forint havi jövedelem esetében: _____
- Hiteltörlesztés maximuma 520 000 forint havi jövedelem esetében: _____

Extra feladat Elérhető kápék száma: 15

Aki jelzáloghitelt vesz fel házépítésre, és később nem tudja a hitelt törleszteni, az elveszítheti a házát.

Írd le, mi a véleményed erről az állításról! Készülj fel arra, hogy az osztálytársaiddal folytatott vitában megvéded az álláspontodat! 15

Pu_munkafuzet 2023.indd 40 2023. 02. 16. 11:06

12. A nemfizetéshez vezető okok és azok következményei
Mit jelent az adósságkezelés?

Adatlap | Küldetés

Megbízó: A Molnár család

Helyszín: Egy vidéki nagyváros lakótelepe

Probléma: A négytagú Molnár család nemrégen költözött a lakótelepen egy nagyobb lakásba. Megtakarításaik mellé egy bankból felvettek tízéves visszafizetési idővel 3 000 000 forint hitelt. Így a pénzből nemcsak a lakáscserére, hanem a költözésre és az új lakás felújítására is futotta. Molnár anyuka azonban egy napon hiába indult el a munkahelyére, a közeli gépgyárba, a kapuban biztonsági őrök fogadták, akik mindenkit hazaküldtek. Nem lehet tudni, hogy mi történt, anyuval írásban csak annyit közöltek: vegye ki az összes szabadságát. Este összeül a családi kupaktanács, hogy megvitassák, hogyan tovább.

Adatlap | Küldetés

Segíts Juliéknak megoldást találni a költségvetési egyensúly helyreállítására!

A küldetés eredményes végrehajtásával **összesen 113 kápé** érhető el.
Bitre most is számíthatsz!

Feladat	Nehézségi szint	Elérhető kápék száma	Elért kápék száma
1. feladat	**Összesített kápé: 40**		
a)		12	
b)		20	
c)		8	
Házi feladat	**Összesített kápé: 28**		
		28	
Extra feladat	**Összesített kápé: 45**		
		45	
Összesen elért kápék száma:		**113**	

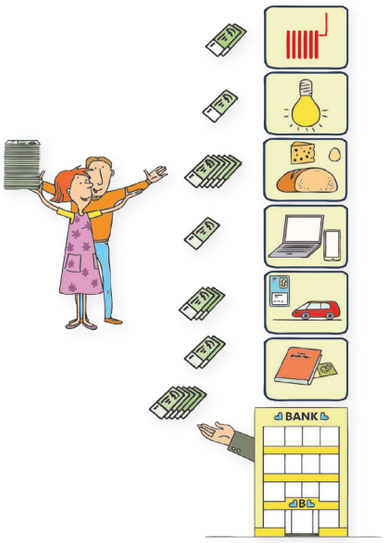

Pu_munkafuzet 2023.indd 41 2023. 02. 16. 11:07

1. feladat Elérhető kápék száma: 40

a) A hitel havi törlesztőrészlete 37 000 forint. Molnárék spórolt pénzéből 171 000 forint maradt a költözés és a felújítás után. Egyéb várható kiadások miatt ennek csupán az egyharmadát szeretnék törlesztésre felhasználni. Mennyit kell megtakarítaniuk Molnáréknak ahhoz, hogy az elkövetkező három hónapban fizetni tudják a törlesztést? 12

b) Adj tanácsot Julinak, hogy miként segíthetnek az öccsével a költségvetési egyensúly visszaállításában! Írj legalább öt lehetőséget! 20

c) A tanultak alapján fejezd be az alábbi mondatokat úgy, hogy az állítások igazak legyenek! 8

- A Központi Hitelinformációs Rendszer nyilvántartja _____.
- Ha az adósnak hátraléka keletkezik, és nem rendezi tartozását _____.
- Ha a háztartás nem tud fizetni, pluszforrásokhoz juthat, ha _____.
- Az átütemezés azt jelenti, hogy _____.

Pu_munkafuzet 2023.indd 42 2023. 02. 16. 11:07

Házi feladat Elérhető kápék száma: 28

Töltsd ki a következő táblázatot! Az egyes adósságkezelési megoldások mellé írj legalább egy-egy előnyt és hátrányt! 28

Adósságkezelés	Előny	Hátrány
A hitel átütemezése úgy, hogy a futamidő kétszeresére nőjön.		
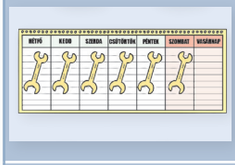 Munkahelyen szombati műszak vállalása.		
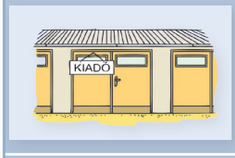 A család garázsának bérbeadása.		
A jelenlegi hitel lecserélése egy másik hitelre.		
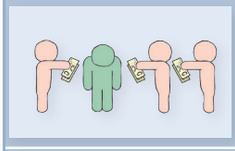 Hitel kiváltása a barátoktól kapott kölcsönnel.		
A család nyaralójának eladása.		
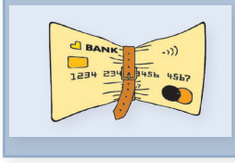 Az elhagyható kiadások lefaragása, szigorúbb pénzkezelés a családban.		

Extra feladat Elérhető kápék száma: 45

Készíts prezentációt vagy plakátot azzal a címmel, hogy „Hogyan lehet az adósságot elkerülni?”! Mutasd be osztálytársaidnak! 45

Pu_munkafuzet 2023.indd 43 2023. 02. 16. 11:07

13. Betegség, munkanélküliség, káresemények

Adatlap | Küldetés

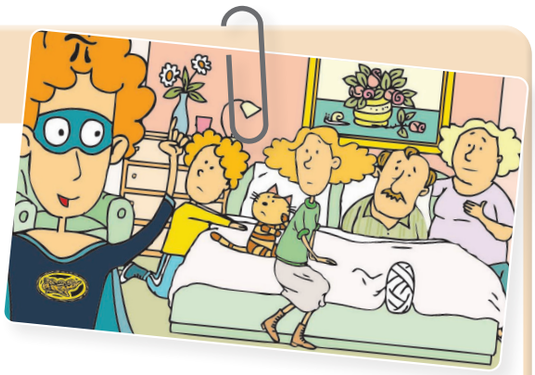

Megbízó: A Varga család

Helyszín: Egy vidéki nagyváros társasházi lakása

Probléma: Rájár a rúd mostanában a Varga családra. Varga anyuka irodai asszisztensi állása nemrég megszűnt, tegnap pedig apu hatalmas gipsszel a lábán állított haza. Munkába menet a buszról lelépve elesett, és eltört a lába. Begipszelték, és most hat hétig otthon kell feküdnie. A családban egyre mélyül az aggodalom: ha egyik szülő sem dolgozhat, hogyan tudják fizetni a lakásukra felvett hitel törlesztőrészleteit? A család lányai – a 8 éves Lili és a 14 éves Rozi – attól félnek, hogy a szüleik kieső jövedelme miatt könnyen fedél nélkül maradhatnak. Kétségbeesve hívják a szuperhősöket segítségül. Pível azonnal ott is teremtek, és gyorsan megnyugtatjátok a lányokat: Apu csak betegállományba került. Így nem maradnak pénz nélkül.

Adatlap | Küldetés

KÜLDETÉS

Segíts a Varga családnak a lehetőségek felmérésében!

A küldetés sikeres teljesítéséhez az alábbi feladatok megoldásán keresztül vezet az út. A küldetés eredményes végrehajtásával **összesen 51 kápé** érhető el. Ennél a küldetésnél Pí lát el tanácsokkal.

Feladat	Nehézségi szint	Elérhető kápék száma	Elért kápék száma
1. feladat	**Összesített kápé: 26**		
a)		4	
b)		12	
c)		10	
Házi feladat	**Összesített kápé: 10**		
		10	
Extra feladat	**Összesített kápé: 15**		
		15	
Összesen elért kápék száma:		**51**	

Pu_munkafuzet 2023.indd 44 2023. 02. 16. 11:07

1. feladat Elérhető kápék száma: 26

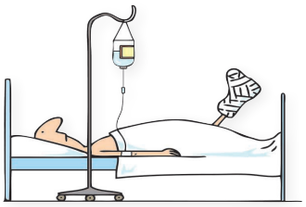

Pível azt rögtön megbeszélitek, hogy apu, ha fizetést nem is, de táppénzt kap, így nem marad jövedelem nélkül a család. Pí arra is rákérdez, hogy van-e biztosítása a családnak. Szerencsére Varga anyu gyorsan megtalálja a biztosítási papírokat, amelyben a következő táblázat szerepel:

Biztosított kockázatok	Start	Bronz	Ezüst	Arany
Baleseti halál	2 500 000 Ft	5 000 000 Ft	7 500 000 Ft	10 000 000 Ft
Baleseti maradandó egészségkárosodás (az egészségkárosodás mértékétől függően) 31–100%	5 000 000 Ft	10 000 000 Ft	15 000 000 Ft	20 000 000 Ft
Baleseti eredetű, 30 napot meghaladó kómás állapot	5 000 000 Ft	10 000 000 Ft	15 000 000 Ft	20 000 000 Ft
Baleseti kórházi napi térítés 5–365 napig	2 500 Ft/nap	5 000 Ft/nap	7 500 Ft/nap	10 000 Ft/nap
Baleseti kórházi ápolás (60 napon túl, egyösszegű térítés)	50 000 Ft	100 000 Ft	150 000 Ft	200 000 Ft
Baleseti műtéti térítés a súlyossági besorolás alapján, legfeljebb	250 000 Ft	500 000 Ft	750 000 Ft	1 000 000 Ft
Baleseti helyreállító plasztikai műtét térítés a súlyossági besorolás alapján, legfeljebb	500 000 Ft	1 000 000 Ft	1 500 000 Ft	2 000 000 Ft
Baleseti csonttörés, a törés típusától függően, legfeljebb	50 000 Ft	100 000 Ft	150 000 Ft	200 000 Ft
Baleseti égés, az égéskárosodás mértékétől függően, legfeljebb	250 000 Ft	500 000 Ft	750 000 Ft	1 000 000 Ft
Közlekedési baleseti halál	500 000 Ft	1 000 000 Ft	1 500 000 Ft	2 000 000 Ft
Közlekedési baleseti maradandó egészségkárosodás (az egészségkárosodás mértékétől függően) 31–100%	1 000 000 Ft	2 000 000 Ft	3 000 000 Ft	4 000 000 Ft

Miután megnéztétek a kötvényt, kiderült, hogy „bronz fokozatú” biztosítása van a családnak.

a) Keresd meg a táblázatban, hogy maximum milyen összeget kaphat Varga apu a balesete után! 4

Pu_munkafuzet 2023.indd 45 2023. 02. 16. 11:07

b) Varga apu 6 hétig nem dolgozhat, és a betegszabadsága már elfogyott. A táppénz kiszámításakor a 6 hétre 240 000 Ft fizetést vesznek figyelembe. Mivel a munkahelyére ment éppen, amikor baleset érte, ezért a táppénz összege a 240 000 Ft 90%-a. Számold ki, hogy a biztosítótól kapott összeggel együtt éri-e anyagi veszteség a Varga családot, és ha igen, mekkora! 12

c) A balesetbiztosítással kombinált lakásbiztosítás éves díja 57 000 Ft. Ezzel a biztosítással a Varga családban nemcsak apu, hanem valamennyien biztosítottak. Gondold végig, és írd le a véleményedet arról, hogy érdemes volt-e ezt a biztosítást megkötni, vagy sem! 10

Házi feladat Elérhető kápék száma: 10

Nézz utána, hogy van-e a környezetedben élőknek biztosítása! Ha igen, milyen eseményekre vonatkozik a biztosítás? 10

Extra feladat Elérhető kápék száma: 15

Külföldi utazás közben is lehet beteg bárki, és balesetek is előfordulhatnak. Nézz utána az interneten, hogyan érdemes felkészülni ezekre az esetekre! Foglald össze pár sorban az ismereteket, és készülj arra, hogy osztálytársaidnak is elmondod a tudnivalókat! 15

Pu_munkafuzet 2023.indd 46 2023. 02. 16. 11:07

14. Öngondoskodás, társadalmi szolidaritás

Adatlap | Küldetés

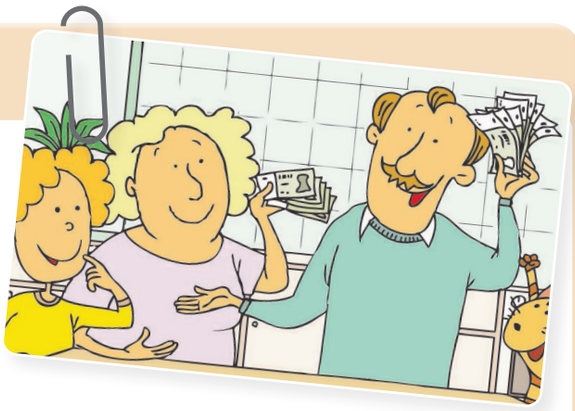

Megbízó: A Varga család

Helyszín: Egy vidéki nagyváros társasházi lakása

Probléma: Elvonulnak a Varga család feje felől a viharfelhők. Anyu talált magának egy szuper új állást, ami még jobb is, mint a korábbi munkahelye volt, és lassan apu is felgyógyul. A Varga szülők azonban megtanulták a leckét. Megfogadják, hogy a jövőben mindig tesznek félre pénzt a váratlan helyzetekre, hogy ilyen többé ne fordulhasson elő. Pí egyetértően bólogat, szerinte mindig érdemes tartalékokat képezni az olyan eseményekre, mint a betegség vagy a munkanélküliség. Apu ekkor hozzád fordul, hogy adj tanácsot: milyen módon érdemes takarékoskodni.

Adatlap | Küldetés

Segíts a Varga családnak, hogy közösen megtaláljátok az élethelyzetüknek leginkább megfelelő öngondoskodási formát!

A küldetés eredményes végrehajtásával **összesen 116 kápé** érhető el. Továbbra is Pí segít neked.

Feladat	Nehézségi szint	Elérhető kápék száma	Elért kápék száma
1. feladat	**Összesített kápé: 62**		
a)		32	
b)		10	
c)		20	
Házi feladat	**Összesített kápé: 24**		
a)		24	
Extra feladat	**Összesített kápé: 30**		
		30	
Összesen elért kápék száma:		**116**	

Pu_munkafuzet 2023.indd 47 2023. 02. 16. 11:07

1. feladat	Elérhető kápék száma: 62

a) Vargáék felsoroltak néhány élethelyzetet, amelyet Pí egy táblázatban összefoglalt. Kapcsolj ezekhez egy-egy öngondoskodási formát! (Egy-egy öngondoskodási forma több élethelyzet megoldására is alkalmas.) Írd annak az öngondoskodási formának a betűjelét az élethelyzetek melletti négyzetbe, amelyik szerinted a legalkalmasabb! Mondd el, hogy miért ezt a formát választottad! 32

A Start számla

C Tartós befektetési szerződés

E Önsegélyező pénztár

B Lakás-takarékpénztár

D Nyugdíj-előtakarékossági számla

F Egészségpénztár

Jó lenne, ha Rozi főiskolai tanulmányait fizetni tudnánk belőle.	
Jó lenne, ha megtámogatnák az iskolakezdéseket, mert nagyon sok a kiadás.	
Jó lenne pótolni vele a család bevételeit, ha megszűnne a munkahelyünk.	
Jó lenne, ha a lakás felújítását fizetni tudnánk belőle.	
Jó lenne, ha majd születik egy kisbaba a családban, gyűjteni tudnánk számára.	
Jó lenne, ha majd anya kapna egy nagyobb összeget, amikor nyugdíjba megy.	
Jó lenne, ha kevesebbe kerülnének apa és a család gyógyszerei.	
Jó lenne, ha 5 év múlva hozzá tudnánk nyúlni a tartalékainkhoz veszteség nélkül.	

b) Gyűjtsd össze, hogy a családodban milyen öngondoskodási, tartalékolási formával találkoztál! 10

c) Írd össze, hogy a megismertek közül milyen formákat tartanál a családod számára fontosnak! Indokold, hogy miért ezeket választottad! 20

Pu_munkafuzet 2023.indd 48 2023. 02. 16. 11:07

Házi feladat Elérhető kápék száma: 24

Nemcsak magunkról tudunk gondoskodni, hanem segíthetünk másokon is. Tanulmányozd a grafikont, amely az adományozók és önkéntes segítők arányát mutatja be Magyarországon életkor szerinti bontásban! Döntsd el a grafikon alatti mondatokról, hogy igazak vagy hamisak! Javítsd ki a hamis állításokat!

24

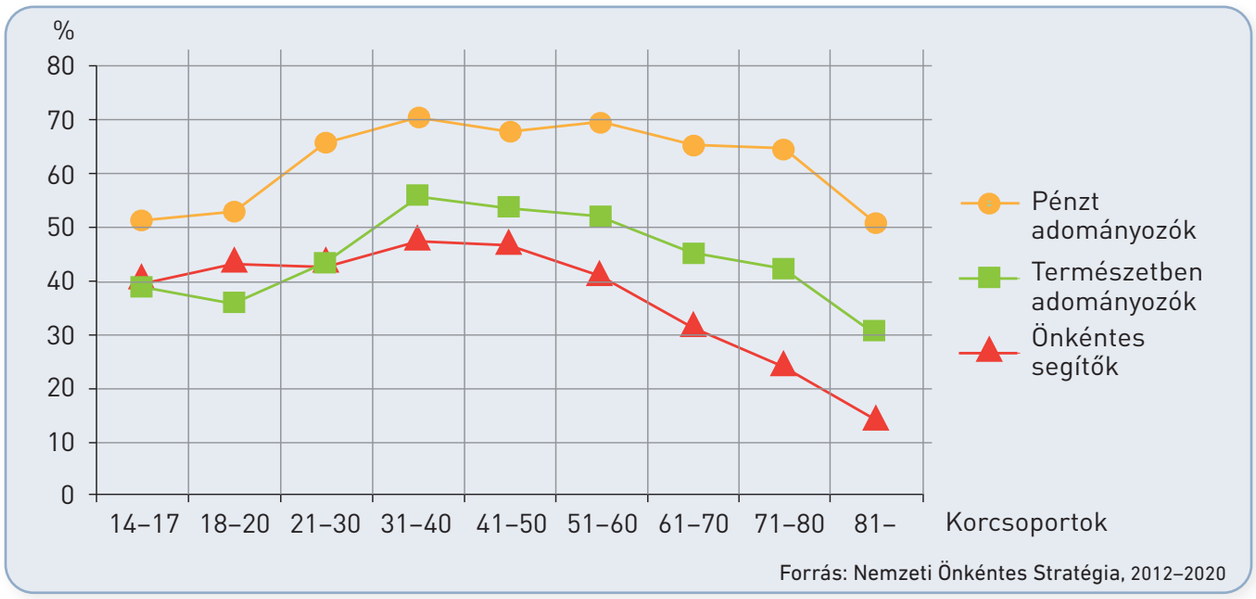

Forrás: Nemzeti Önkéntes Stratégia, 2012–2020

	Igaz	Hamis
• A 14–17 éves korosztály több mint 50%-a segít önként a rászorulókon.	☐	☐
• Minden korosztály esetében megállapítható, hogy inkább tárgyakat adományoznak, mint pénzt.	☐	☐
• Ugyanakkora arányban segítenek személyesen, és ajándékoznak tárgyakat a 18–20 éves korosztály tagjai.	☐	☐
• A 31–50 éves korosztály tagjai a legaktívabbak, ha önkéntességről van szó.	☐	☐
• A hatvan év felettiek sokkal nagyobb arányban nyújtanak önként segítséget, mint adnak adományokat.	☐	☐
• A 21–30 évesek közel 65%-a szokott pénzt adományozni.	☐	☐

Extra feladat Elérhető kápék száma: 30

Gyűjtsd össze, hogy a lakóhelyeden te milyen önkéntes munkákban vettél vagy vehetnél részt! Készíts erről prezentációt, és mutasd be társaidnak! Hasonlítsátok össze a prezentációkat, milyen eltérő formákat fedeztek fel!

30

Pu_munkafuzet 2023.indd 49 2023. 02. 16. 11:07

EGY TIZENÉVES PÉNZTÁRCÁJA

15. Egy diák lehetséges bevételei

Adatlap | Küldetés

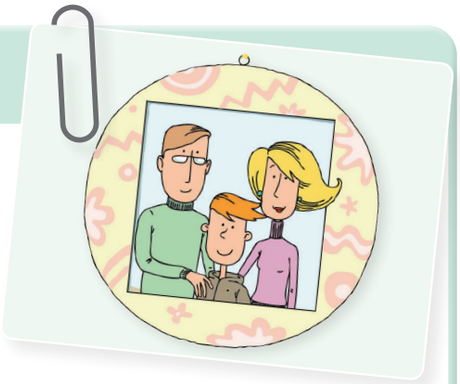

Megbízó: A Horváth család

Helyszín: Budapest

Probléma: Horváthék a főváros feletti hegyekben élnek, egy hatalmas villában. Semmiben nem szenvednek hiányt, a szülők viszont aggódnak Ricsi miatt. A 13 éves fiú ugyanis rendszeresen elszórja a zsebpénzét, haszontalan dolgokat vásárol, és nem ismeri a pénz jelentőségét. A szülők úgy döntenek, hogy ez nem mehet így tovább, eddig azonban minden próbálkozásuk kudarcba fulladt.

Adatlap | Küldetés

KÜLDETÉS

Segíts Ricsinek felismerni a pénzzel való észszerű gazdálkodás fontosságát!

A küldetés sikeres teljesítésével **összesen 87 kápé** érhető el. Ezúttal Bit szegődik társadul a küldetésben.

Feladat	Nehézségi szint	Elérhető kápék száma	Elért kápék száma
1. feladat	**Összesített kápé: 51**		
a)		12	
b)		5	
c)		10	
d)		8	
e)		16	
Házi feladat	**Összesített kápé: 16**		
a)		8	
b)		8	
Extra feladat	**Összesített kápé: 20**		
		20	
Összesen elért kápék száma:		**87**	

Pu_munkafuzet 2023.indd 50 2023. 02. 16. 11:07

1. feladat Elérhető kápék száma: 51

Első lépésként – Bittel nagy egyetértésben – azt javasoljátok a szülőknek, hogy próbálják meg tudatosítani Ricsiben, hogy mennyibe is kerülnek a kedvenc dolgai, amit eddig ők biztosítottak neki. Ezért megkérték Ricsit a szülei, hogy írja össze, mit szeretne az iskolakezdéshez, és írja mellé azt is, szerinte mennyibe kerül az adott dolog. Ricsi összeírt pár dolgot, leírta, hogy szerinte miért van rá szükség, de mivel fogalma sincs az árakról, így csak találgatott.

a) Húzd át azt az árat, amelyik szerinted túl magas vagy túl alacsony, és javítsd ki egy észszerű összegre! Ha bizonytalan vagy, keress rá az interneten az árakra! 12

	A vágyott tárgyak	Indoklás	Ricsi szerinti termékár	Valós termékár
	Egy új márkás hátizsák	A réginek elszakadt a cipzárja.	4 500 Ft	
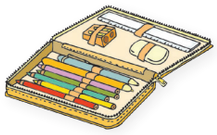	Egy új tolltartó	A régi már elpiszkolódott.	2 000 Ft	
	Egy új szuper tablet	A régi még működik, de van már modernebb is.	50 000 Ft	
	Tantárgyanként 1 spirálfüzet	Ez minden évben kell.	500 Ft/darab	
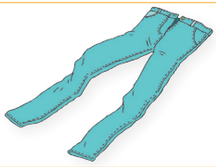	Egy új divatos farmer	A régit már kinőtte.	4 000 Ft	
	Tornaórára egy új, profi sportcipő	Mindenkinek ilyen van.	5 000 Ft	

b) A felsoroltak közül van-e olyasmi, ami szerinted felesleges, vagy te valami mást választanál helyette? Jelöld meg, hogy melyek ezek, és indokold meg, miért! 5

Pu_munkafuzet 2023.indd 51 2023. 02. 16. 11:07

c) Add össze, hogy a Ricsi által leírt termékek mennyibe kerülnek együttesen! Nézz utána, mennyi a minimális óradíj Magyarországon! Számold ki, hány órányi vagy hány napi munkát kellene elvégeznie annak a dolgozónak, aki minimálbért kap, hogy meg tudja venni a felsoroltakat! 10

- Ricsi vágyott tárgyainak ára reálisan összesen: _____ Ft.
- A minimális óradíj: _____ Ft/óra.
- Ennyi órát kellene dolgoznia annak, aki minimálbért kap, hogy megvegye a Ricsi által felsorolt tárgyakat: _____ órát.

d) A fenti lista alapján állapítsd meg, vannak-e Ricsinek olyan holmijai, amelyeket értékesíthetne az interneten! Sorold fel ezeket, és írd melléjük, hogy melyik internetes oldalon lehetne értékesíteni! 8

_____ _____
_____ _____
_____ _____
_____ _____
_____ _____
_____ _____

e) Ricsi hajlik arra, hogy saját maga is pénzt keressen. Mivel diákmunkát még nem végezhet, ezért más lehetőséget keres. Segíts neki azzal, hogy utánanézel, mennyi bevételhez juthat, ha összegyűjti és a gyűjtőhelyeken leadja az újrahasznosítható dolgokat! Egészítsd ki a táblázatot! 16

A gyűjtőhelyeken átadható tárgyak, dolgok	Kapott pénzösszeg	Hol található gyűjtőhely?
Például: szörpösüveg	25 Ft/darab	A forgalmazó üzletben
Műanyag kupak		

Pu_munkafuzet 2023.indd 52 2023. 02. 16. 11:07

Házi feladat Elérhető kápék száma: 16

a) Szerinted vannak olyan lehetőségek a környezetedben, amelyeket ki tudnál használni, hogy legyen saját bevételed? 8

b) Nézz utána, van-e olyan ösztöndíj-lehetőség, amelyet megpályázhatnál! 8

Extra feladat Elérhető kápék száma: 20

Ricsi felvetette otthon, hogy a jó jegyekért is szeretne pénzt kapni. Véleménye szerint egy ötösért sokat kell dolgozni, és ezért neki jár valami ellenszolgáltatás, például minden ötösért ezer forint. Írd le, mi a véleményed Ricsi ötletéről! 20

Pu_munkafuzet 2023.indd 53 2023. 02. 16. 11:07

16. A bevételek felhasználása

Adatlap | Küldetés

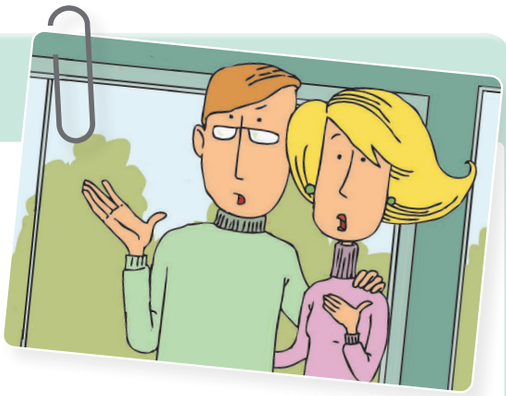

Megbízó: A Horváth család

Helyszín: Budapest

Probléma: Horváth Ricsi rendszeresen elszórta a bevételeit, haszontalan dolgokat vásárolt, és nem ismerte a pénz jelentőségét. A szülők úgy döntöttek, hogy ez nem mehet így tovább, ezért feltételekhez kötötték a zsebpénzét, és megtakarításra ösztönözték. A 13 éves fiú nagy vágya egy új játékkonzol, amire nyárig szeretné összegyűjteni a pénzt. Bittel együtt azt javasolod, hogy a konzol megjelenéséig tegye a pénzét a bankba.

Adatlap | Küldetés

Segíts Ricsinek rájönni, hogyan gazdálkodhat tudatosabban a pénzzel!

A küldetés eredményes végrehajtásával **összesen 133 kápé** érhető el. Ezúttal is Bit a partnered.

Feladat	Nehézségi szint	Elérhető kápék száma	Elért kápék száma
1. feladat	**Összesített kápé: 48**		
a)		28	
b)		20	
Házi feladat	**Összesített kápé: 40**		
a)		12	
b)		28	
Extra feladat	**Összesített kápé: 45**		
		45	
Összesen elért kápék száma:		**133**	

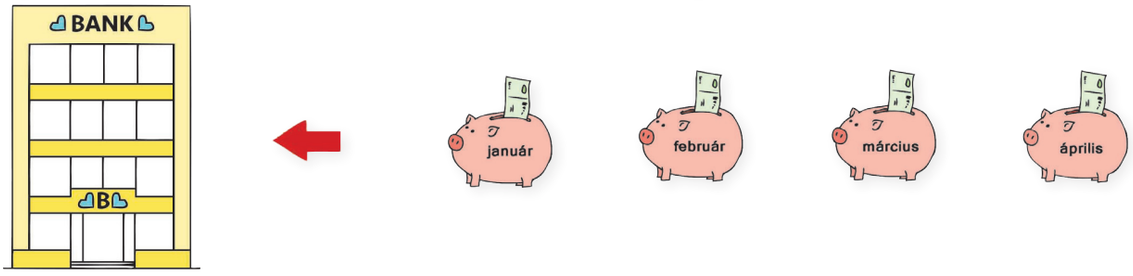

Pu_munkafuzet 2023.indd 54 2023. 02. 16. 11:07

1. feladat		Elérhető kápék száma:	48

a) Bit megkérdezte Ricsi osztálytársait különböző szokásaikról, és a válaszokat beírtátok a lenti táblázatba. Majd azt javasolta, hogy üljetek le, és írjatok előnyöket és hátrányokat az adott szokások mellé! 28

	Állítás	Előny	Hátrány
Tízórai	Tízóraira anyukám készít nekem szendvicset, amit megeszek a suliban.		
	Anyukámtól pénzt kapok tízóraira, és a suli büféjében vásárolok.		
Sütemény a buliba	Nem szeretek sütni, ha sütit kell vinnem egy buliba, megvásárolom.		
	Inkább én készítem el a sütit, amit viszek a buliba.		
Bevásárló-lista	Listát készítek, mielőtt a boltba megyek vásárolni, és csak azt veszem meg, ami rajta van.		
	Nem szoktam listát készíteni, a boltban úgyis eszembe jut majd, hogy mit kell venni.		
A termék ára	Nem nézem az árakat. A legközelebbi boltban vásárolok, mert nem szeretek gyalogolni.		
	Megnézem a termék árát több boltban, és a legolcsóbbat vásárolom meg.		
Ruha-vásárlás	Szeretem a márkás ruhákat, és csak olyat vásárolok.		
	Jobban érdekel a ruha kinézete, mint a márkája.		
Csoma-golás	Ha vásárolni megyek, nem szoktam táskát vinni, úgyis adnak a boltban.		
	A testvéremtől kaptam egy szuper tatyót, azóta azzal járok vásárolni.		
Hulladék-gyűjtés	Mindig külön gyűjtöm a műanyagot, a papírt és az üvegeket.		
	Nálunk nem szokás a szelektív gyűjtés, nem foglalkozunk vele.		

b) Írj még legalább öt ötletet, amivel tudatosabb vásárlóvá válhatsz! Ötleteidet indokold! 20

Pu_munkafuzet 2023.indd 55 2023. 02. 16. 11:07

Házi feladat Elérhető kápék száma: 40

a) Számold ki és írd be a táblázatba, hogy mennyi pénze lenne Ricsinek, ha az összegyűjtött 75 000 forintot 4 hónapra betenné a bankba! Havonta kapna rá 0,8% kamatot (a kamatadótól most tekintsünk el), melyet a 4 hónap elteltével írna jóvá a pénzintézet, azaz adna hozzá a lekötött összeghez! (Ezt nevezzük egyszerű kamatnak.) 12

A bankban elhelyezett összeg	1 havi kamat	4 havi kamat	Kamattal növelt összeg 4 hónap múlva
75 000 Ft			

b) Ricsi eléggé elkeseredik, hiszen sokkal nagyobb összegre számított. Anyukája ekkor azt javasolja neki, hogy tegye a pénzét a családi „házibankba". Amennyiben sikerül kibírnia 4 hónapig, és nem kéri vissza a pénzt, akkor a szülők minden hónap végén jóváírják a megtakarított összeg 2%-át. Ez a kamatos kamat. Számold ki, hogy mennyi pénze lesz így Ricsinek a tanév végén! Töltsd ki a táblázatot! 28

Hónap	Megtakarítás a hónap elején	Havi kamat	Megtakarítás a hónap végén
1.	75 000 Ft	75 000 x 0,02 = 1 500 Ft	75 000 + 1 500 = 76 500 Ft
2.	76 500 Ft		
3.			
4.			

Extra feladat Elérhető kápék száma: 45

Készíts reklámot! Lehet rajz, fényképmontázs, prezentáció vagy rövidfilm. Győzd meg az osztálytársaidat, hogy az általad kiválasztott terméket vásárolják meg! Mutasd be a többieknek, és értékeljétek, hogy egy tudatos vásárló hinne-e az általad készített reklámnak, vagy sem. 45

Pu_munkafuzet 2023.indd 56 2023. 02. 16. 11:07

NEMZETGAZDASÁGI IGÉNYEK ÉS LEHETŐSÉGEK

17. A szükségletek és a termelés kapcsolata
A szűkösség problémája

Adatlap | Küldetés

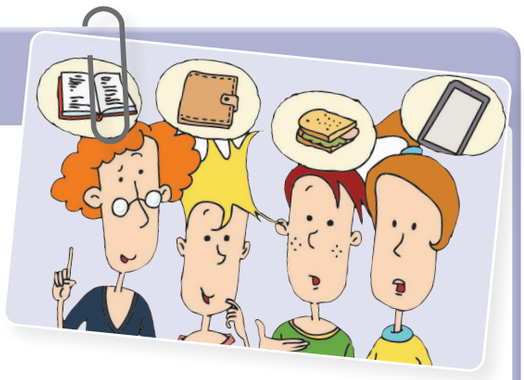

Megbízó: Mentor

Helyszín: A Szuperhősképző Intézet

Probléma: A hősök egy nemzetközi versenyre utaznak a Hős Univerzum fővárosába, ahol több ország legjobb hősjelöltjei mérik össze felkészültségüket. Mentor úgy dönt, hogy a vendéglátók által biztosított szállás és napi egy meleg étel mellett a jelöltek saját maguk szervezzék meg az utazás idejére az ellátásukat. Amikor összedugjátok a fejeteket, hogy mit vigyetek magatokkal a nemzetközi versenyre, komoly vita bontakozik ki.

Adatlap | Küldetés

KÜLDETÉS

Segíts a csapat úticsomagjának összeállításában!

A küldetés sikeres teljesítésével **összesen 89 kápé** érhető el. A küldetés eredményes lezárásához most a csapatszellem a legfontosabb!

Feladat	Nehézségi szint	Elérhető kápék száma	Elért kápék száma
1. feladat	**Összesített kápé: 39**		
a)		10	
b)		8	
c)		21	
Házi feladat	**Összesített kápé: 20**		
		20	
Extra feladat	**Összesített kápé: 30**		
		30	
Összesen elért kápék száma:		**89**	

Pu_munkafuzet 2023.indd 57 2023. 02. 16. 11:07

1. feladat Elérhető kápék száma: 39

a) A versenyre készülők valamennyien elmondták, hogy szerintük mire lesz szükség az utazás során. Pí szerint olyan könyveket kell vinni, amelyek segítenek a küldetések megoldásában, Humusz véleménye, hogy első az ennivaló, Bit szerint neki elég a tabletje, Sztoria szerint pedig a pénz a legfontosabb, mert pénzért úgyis mindent meg lehet vásárolni. A hősök végül körbeadtak egy jegyzetfüzetet, és mindenki felírta, hogy a kétnapos márciusi útra mi mindent kellene egy-egy embernek magával vinnie. Így kialakult egy lista. 10

Húzd át a táblázatban azoknak a dolgoknak a nevét, amelyekre szerinted nincs szükség, vagy amiből kevesebb is elég ezen az utazáson!

személyi igazolvány	fürdőruha	varrókészlet	papucs	lakcímkártya
utasbiztosítás papírjai	készpénz	bankkártya	útlevél	bőrönd
szendvicsek	3 váltás fehérnemű	sminkkészlet	2 váltás cipő	nassolnivaló
tisztálkodási szerek (fogkefe, fogkrém, kézfertőtlenítő, dezodor, fésű)	hajszárító, hajvasaló és hajsütő vas	alapruhadarabok: nadrág, póló, hosszú ujjú felső, pulóver	tisztálkodási szerek (tusfürdő, sampon, testápoló)	töltők (telefonhoz, fényképezőgéphez, tablethez, laptophoz)
gyógyszerek	2 törülköző	napvédő szerek	pizsama	ünneplő ruha
csoki	fülhallgató	rágó, mentolos cukorka	jegyzetfüzet	ásványvíz
könyv	laptop	papír zsebkendő	telefon	svájci bicska
toll	számológép	fényképezőgép	hátizsák	dzseki

b) Te kapod a feladatot, hogy élelmet szerezz az útra. Számold össze, hogy összesen hány darab szendvicset kell vásárolnod, ha végül nyolcan utaztok, két napig marad a csapat, és mindennap kétszer önállóan étkeztek! Számolj úgy, hogy alkalmanként mindenki két-két szendvicset fogyaszt el! 8

c) Mentortól kapsz 60 000 forintot a bevásárlásra. Az üzletben azt látod, hogy egy szendvics 800 forintba, az alma darabja 120 forintba, 1 üveg ásványvíz 180 forintba, 1 tábla csokoládé 550 forintba, a nassolnivaló 450 forintba kerül. 21

- Állítsd össze az élelmiszercsomagot 1 főre! Sorold fel, mi lesz a csomagban!
- Számold ki, hogy mennyibe kerül 1 fő számára az az úticsomag, amit összeállítottál!
- Számold ki, hogy 8 főre mennyibe kerül az általad összeállított úticsomag! Írd le, elegendő-e a Mentortól kapott pénz a bevásárláshoz! Ha nem, akkor írj legalább három ötletet arra, mit javasolsz a probléma megoldására!

Pu_munkafuzet 2023.indd 58 2023. 02. 16. 11:07

Házi feladat	Elérhető kápék száma: 20

Nézz utána, honnan származik a **„Sok az eszkimó és kevés a fóka”** szállóige! Írd le néhány mondatban, hogy mit jelent ez a kijelentés! Szerinted időszerű ez a gondolat napjainkban? 20

Extra feladat	Elérhető kápék száma: 30

A szabad javak körének csökkenése világméretű probléma, ezért a környezet védelme mindannyiunk közös ügye. Számos hatásos plakát is készült a figyelem felhívása érdekében. Gyűjts a témáról legalább két olyan plakátot vagy rajzot, amelyről úgy gondolod, hogy hatással lehet az emberekre! Mutasd be ezeket az osztálytársaidnak is! 30

Egy példa:

Óvjuk környezetünket! (A rajzot készítette: Mányi Jenő, az MNB által támogatott ösztöndíjas, Tiszabő)

Pu_munkafuzet 2023.indd 59 2023. 02. 16. 11:07

18. A nemzetgazdaság erőforrásai

Adatlap | Küldetés

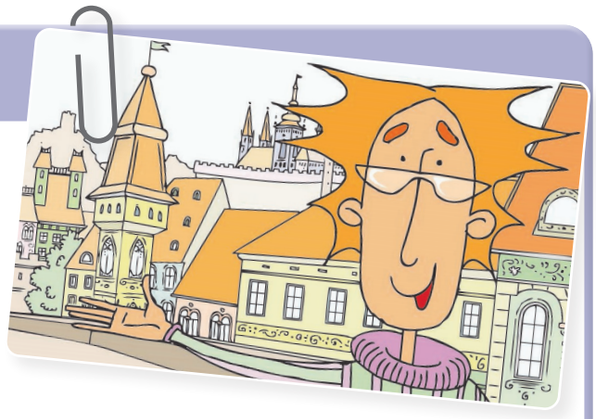

Megbízó: Mentor

Helyszín: Hősképző. A Hős Univerzum fővárosa

Probléma: Egy nemzetközi versenyre a Hős Univerzum fővárosában található Hősképzőbe utaztatok. Itt már vár benneteket Hupa, a helyi hősjelöltek segítője. Mivel a versenyre csak másnap kerül sor, ezért felajánlja, hogy körbevezet benneteket a városban. Amikor kiléptek az épületből, a várost látva vita alakul ki közöttetek, hogy mitől szegény vagy gazdag egy ország.

Adatlap | Küldetés

KÜLDETÉS

Mentor téged bíz meg azzal, hogy segíts a csapatnak megérteni, hogyan mérik egy ország teljesítményét!

A küldetés eredményes végrehajtásával **összesen 100 kápé** érhető el. Humusz segít neked a kihívásban.

Feladat	Nehézségi szint	Elérhető kápék száma	Elért kápék száma
1. feladat	**Összesített kápé: 30**		
a)	○	14	
b)	●	16	
Házi feladat	**Összesített kápé: 40**		
a)	◐	15	
b)	◐	10	
c)	●	15	
Extra feladat	**Összesített kápé: 30**		
	●	30	
Összesen elért kápék száma:		**100**	

Pu_munkafuzet 2023.indd 60 2023. 02. 16. 11:07

1. feladat	Elérhető kápék száma: 30

a) Humusz összegyűjtötte az Európai Unió országaiban az egy főre jutó GDP értékét, és grafikont készített belőle. Ha tanulmányozzátok az ábrát, válaszokat találhattok a felmerült kérdésekre. A grafikon alapján egészítsd ki az ország nevével az alábbi mondatokat! 14

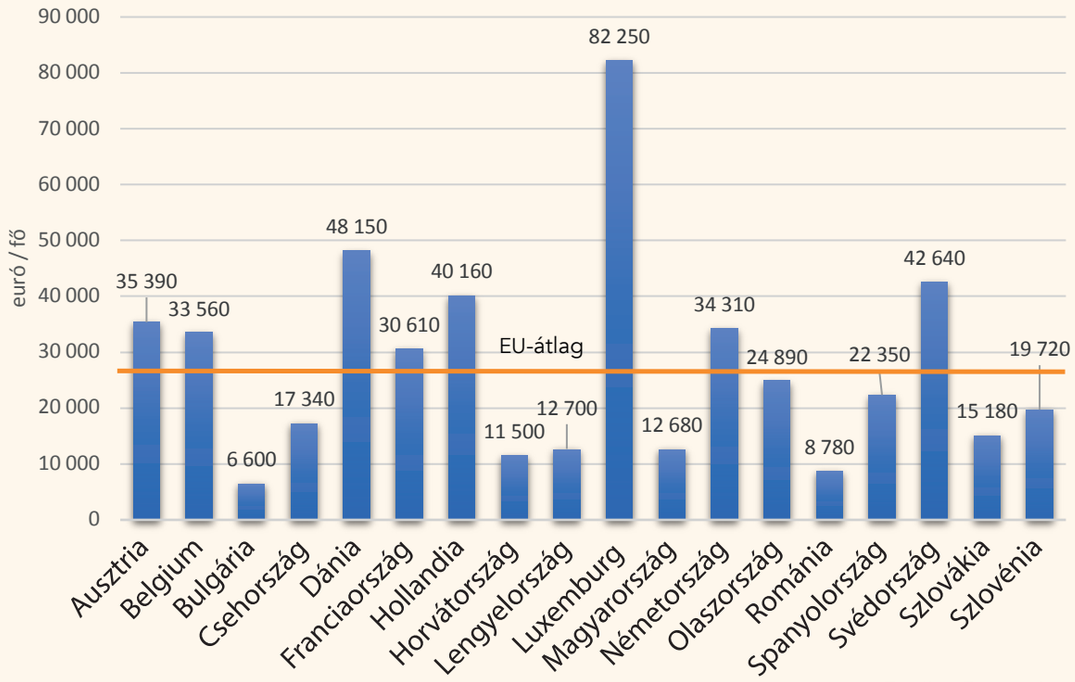

- _____ egy főre jutó GDP-je a legalacsonyabb az EU-ban.
- Az adatok alapján _____ a leggazdagabb ország az unióban.
- _____ adata megegyezik Magyarországéval.
- _____ áll legközelebb az uniós átlaghoz.
- Nyugati szomszédunk, _____ egy főre jutó GDP-je 1080 euróval meghaladja _____-ét.
- _____ adata körülbelül négyszerese a magyar adatnak.

b) Írj te is négy hasonló megállapítást a fenti grafikonról! 16

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Pu_munkafuzet 2023.indd 61 2023. 02. 16. 11:07

Házi feladat

Elérhető kápék száma: 40

a) Humusz az internet segítségével talált egy másik táblázatot is, amelyben az egyes területek gazdasági fejlettségét jellemző adat (GDP) látható milliárd dollárban. Készíts az adatok felhasználásával kördiagramot, és állapítsd meg, hogy az egyes területek hány százalékkal járulnak hozzá a Föld bruttó hazai termékéhez, GDP-jéhez! 15

Ország/Térség	GDP (Mrd dollár)
Amerikai Egyesült Államok	21 433
Európai Unió	15 622
Afrika	2 354
Kína	14 343
Japán	5 082
Oroszország	1 702
India	2 892
Latin-Amerika	4 396
Óceánia	5 576
A világ más országai	20 338
Összesen:	**93 738**

Forrás: IMF, 2021

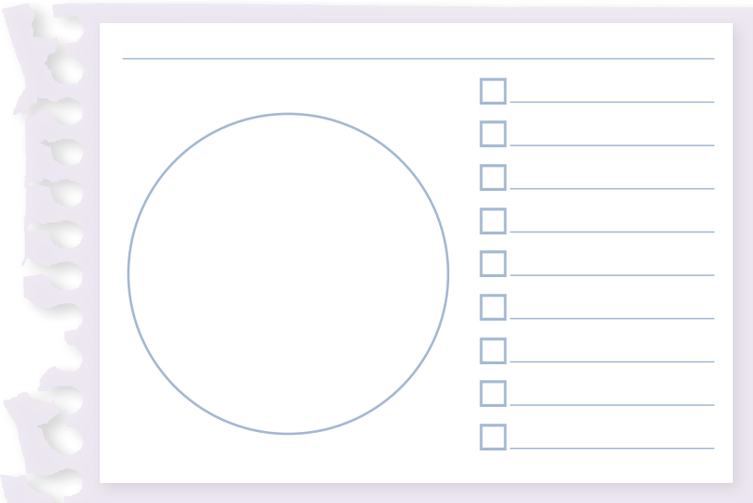

b) Mit mutat a kördiagram? Elemezd! Írd le három mondatban a véleményedet! 10

c) A fenti adatok felhasználásával, illetve az egyes országok, térségek népességi adatainak segítségével számold ki az egy főre jutó GDP-t! 15

Ország/Térség	Népesség (Mrd fő)	1 főre jutó GDP (dollár)
Amerikai Egyesült Államok	0,32	21 433 / 0,32 = 66 978
Európai Unió	0,73	
Afrika	1,23	
Latin-Amerika	0,6	
India	1,3	

Melyek a legszegényebb térségek? Gyűjts ötleteket, hogy mit lehetne tenni a szegénység csökkentése érdekében! Írj le legalább hármat!

Extra feladat

Elérhető kápék száma: 30

A tankönyv segítségével készíts plakátot azzal a címmel, hogy „Jólét – jóllét". Jelenjenek meg a plakáton azok a dolgok, amelyek szerinted egy 14 éves gyermek jólétéhez, illetve jóllétéhez elengedhetetlenek! Mutasd be a plakátot osztálytársaidnak! 30

Pu_munkafuzet 2023.indd 62 2023. 02. 16. 11:07

19. A növekedés korlátai és a fenntarthatóság

Adatlap | Küldetés

Megbízó: Mentor

Helyszín: Hősképző. A Hős Univerzum fővárosa

Probléma: A nemzetközi hősképzőben Hupa, a házigazda szóba hozza, hogy milyen komoly gondot jelent a világban, hogy a jólét érdekében az országok felélik erőforrásaikat. A küldöttségek azt a feladatot kapják, hogy készítsenek javaslatot országuk egyik erőforrásának gondosabb felhasználására, az emberek felelősségtudatának felkeltésére. Humusz vizes kalandjai nyomán hőseink Magyarország vízfelhasználásával foglalkoznak.

Adatlap | Küldetés

KÜLDETÉS

Segíts a csapatnak a fenntarthatóság fogalmának jobb megértésében!

A küldetés eredményes végrehajtásával **összesen 86 kápé** érhető el. A közös gondolkodás most győzelmet érhet!

Feladat	Nehézségi szint	Elérhető kápék száma	Elért kápék száma
1. feladat	**Összesített kápé: 24**		
a)		8	
b)		8	
c)		8	
Házi feladat	**Összesített kápé: 42**		
a)		12	
b)		10	
c)		10	
d)		10	
Extra feladat	**Összesített kápé: 20**		
a)		10	
b)		10	
Összesen elért kápék száma:		**86**	

Pu_munkafuzet 2023.indd 63 2023. 02. 16. 11:07

1. feladat

Elérhető kápék száma: 24

Humuszék ötszemélyes háztartásában egy kis méretű sarokkád van a fürdőszobában, amit minden este minden családtag félig megtölt a fürdésnél. Pí szerint a kád űrtartalma 200 liter. Bit az interneten megkereste, hogy a zuhanyfejeken percenként átfolyó víz mennyisége, típustól függően, általában 5 és 20 liter között van. Humusz nem tudja megmondani, hogy az övék milyen típus, de azt tudja, hogy ha zuhanyrózsán keresztül tölti meg a kádat, annyi ideig (8 perc), amíg zuhanyozni szokott, az egynegyedig telik meg. Humusz azt javasolja, hogy számításokkal támasszátok alá a zuhanyzás előnyeit a fürdéssel szemben.

a) Számold ki, hány liter víz folyik át percenként Humuszék zuhanyrózsáján! 8

b) Határozd meg, hogy Humuszék ötszemélyes háztartása mennyi vizet tudna naponta megspórolni, ha minden este fürdés helyett zuhanyoznának! 8

c) Ahol Humuszék laknak, a víz- és csatornadíj 620 Ft/m^3. Mekkora összeget tudnának megtakarítani évente, ha a napi fürdés helyett mindig zuhanyoznának? 8

Házi feladat

Elérhető kápék száma: 42

a) Hőseink azt tapasztalták környezetükben, hogy még mindig nagy mennyiségű hasznosítható anyag kerül a kukákba. Egyetértettek veled abban, hogy amennyiben a szemetet szelektíven gyűjtenénk, a körülöttünk keletkező hulladékhegyeket csökkenteni lehetne. Biték kiszámolták, hogy ha külön gyűjtik a papírt, üveget és a műanyagot, egyharmadával csökken a kommunális szemét mennyisége, így lecserélhetik a kukájukat egy kisebbre. Náluk hetente ürítették a 120 literes kukát. A táblázat alapján számítsd ki, hogy ha szelektíven gyűjtenék a szemetet, és ezért egyharmadával kisebb kukát használnának, évente hány forinttal tudnák csökkenteni a szemétszállítási díjukat! 12

A kuka mérete (liter)	60	80	110	120
Ürítési díj (Ft/alkalom)	376	502	710	752

Pu_munkafuzet 2023.indd 64 2023. 02. 16. 11:07

b) Ha olyan termékeket vásárolsz, amelyeket újrahasznosított anyagokból állítanak elő, akkor hozzájárulsz ahhoz, hogy még több dolog készüljön a szelektíven gyűjtött szemétből. Mi készül újrahasznosított anyagokból? Sorolj fel ötöt! 10

c) Gyűjts példákat a környezetedben tapasztalt pazarlásról! Írj le legalább öt esetet! Beszéljétek meg az összegyűjtött eseteket! 10

d) Írj javaslatokat arra, milyen intézkedésekre lenne szükség ahhoz, hogy környezettudatosabban gondolkodjanak az emberek! 10

Extra feladat Elérhető kápék száma: 20

a) Keress az interneten egy gyermekeknek készített ökolábnyom-számító oldalt! Határozd meg, hány hektár az ökolábnyomod! Hasonlítsd össze az átlagos magyar értékkel! 10

b) Jelenleg minden egyes emberre 1,7 hektárnyi föld jut a Földön. A saját lábnyomodból kiindulva számold ki azt is, hogy ha mind a 8 milliárd ember úgy élne, mint te, hány Földre lenne szükség! 10

Pu_munkafuzet 2023.indd 65 2023. 02. 16. 11:07

20. A piacgazdaság fogalma, jellemzői

Adatlap | Küldetés

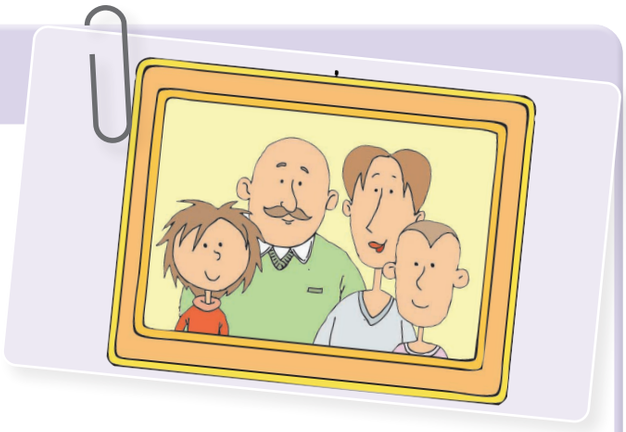

Megbízó: A Fazekas család

Helyszín: Egy tiszántúli kisváros

Probléma: A város régi hagyománya egy verseny, amelynek az a célja, hogy megállapítsák, ki a legjobb gyümölcskereskedő. A Fazekas család is részt vesz az idei versenyen, és Andi nagyon szeretné, ha ők nyernének.

Adatlap | Küldetés

Segíts felkészülni Andinak, hogy a családja nyerje meg a versenyt!

A küldetés sikeres teljesítésével **összesen 63 kápé** érhető el. A győzelemhez a piac és a piacgazdaság lényegének megértésén keresztül vezet az út.

Feladat	Nehézségi szint	Elérhető kápék száma	Elért kápék száma
1. feladat	**Összesített kápé: 12**		
		12	
2. feladat	**Összesített kápé: 15**		
		15	
Házi feladat	**Összesített kápé: 9**		
		9	
Extra feladat	**Összesített kápé: 27**		
		27	
Összesen elért kápék száma:		**63**	

Pu_munkafuzet 2023.indd 66 2023. 02. 16. 11:07

1. feladat

Elérhető kápék száma: 12

Nem csak a piac közvetítésével juthatunk hozzá a termékekhez, szolgáltatásokhoz. Az alábbi táblázatban néhány ilyen esetet olvashatsz. X-szel jelöld, hogy az esetekhez tartozó két-két megállapítás közül melyiket tartod helyesnek!

12

Eset	Megállapítások
Szabó Éviék a kertjükben paradicsomot is ültettek. Évi anyukája a termésből ad egy tálnyi kóstolót a szomszéd családnak. A család felajánlja, hogy fizet a paradicsomért annyit, amennyiért a boltban árulják. Ezt Évi anyukája nem fogadja el.	☐ Évi anyukája ingyen adta a paradicsomot, tehát ez nem piaci árusítás. ☐ A szomszéd a bolti árat akarta kifizetni, tehát ez piaci adásvételnek tekinthető.
Kovácsék televíziója pont egy izgalmasnak ígérkező focimeccs közvetítése előtt romlott el. Kovács apuka szerencsére meg tudta javítani a készüléket. Anya megkérdezte, hogy mennyibe került volna a javítás, ha szerelőt hívnak. Apa szerint kb. 4000 Ft-ot kellett volna fizetni.	☐ A tévészerelésnek – mint szolgáltatásnak – van díja, ezért Kovácsék televíziójának javítása piaci szolgáltatás még akkor is, ha Kovács apuka végezte el. ☐ Ha valaki saját magának végez el egy munkát, az nem piaci szolgáltatás.
Juli vásárolt egy farmernadrágot, ami túl hosszúnak bizonyult. Az üzletben felajánlották, hogy 800 Ft-ért méretre igazítják a nadrágot.	☐ Az üzlet egy szokásos piaci szolgáltatást nyújtott, amelyért díjat számoltak fel. ☐ A farmernadrág eladása piaci tevékenység, a méretre igazításkor azonban nem adtak el semmit, így az nem az.
Ricsi kölcsönadott a barátjának egy fényképezőgépet, amelyben használat közben kifogyott az elem, és újat kellett venni.	☐ A fényképezőgép baráti kölcsönadása nem piaci tevékenység. ☐ A fényképezőgép kölcsönadása piaci tevékenység.

2. feladat

Elérhető kápék száma: 15

Olvasd el a következő esetet!

15

Takácsék Krakkóban jártak, ahol egészen új, utcán fogyasztható ételféleséget vásároltak. Az étel nagyon ízlett nekik, ezért a saját büféjükben is bevezettek egy hasonló terméket. Az új áru gyorsan népszerű lett, és így jelentős hasznot értek el.

Szerinted Takácsék talpraesettek, és gyors döntésekre képesek, vagy tisztességtelenül jártak el, mert mások ötletét használták fel arra, hogy hasznot szerezzenek? Írd le a véleményedet!

Pu_munkafuzet 2023.indd 67 2023. 02. 16. 11:07

Házi feladat	Elérhető kápék száma:	9

Gondold át, majd képviseld az álláspontodat az osztálytársaiddal folytatott vitában arról, hogy az alábbi esetekben szükség van-e valamilyen állami intézkedésre vagy sem! X-szel jelöld az álláspontodnak megfelelő választ!

9

Eset	Állami intézkedés
A Fazekas család vállalkozásából egy alkalmazott kilépett, és nem tudták pótolni. Emiatt a vállalkozás bevétele jelentősen csökkent.	☐ Szükséges ☐ Nem szükséges
Molnárék az interneten rendeltek egy mosógépet, amelyet kiszállítottak, de kiderült, hogy nem működik. A forgalmazót nem érik utol, a weblapon nem találnak elérhetőséget.	☐ Szükséges ☐ Nem szükséges
Szabóék egy nagyáruház katalógusából kiválasztottak egy akciós laptopot. Mikor az akció 3. napján elmentek az üzletbe, az eladó sajnálkozva közölte, hogy a laptop már elfogyott, és mutatta a katalógust, amelyben szerepelt, hogy „a készlet erejéig" tart az akció.	☐ Szükséges ☐ Nem szükséges

Extra feladat	Elérhető kápék száma:	27

A korábban tanultak alapján sorold fel a háztartás erőforrásait az alábbi táblázat első oszlopában! Írj a második oszlopba mindegyikhez legalább két módot arra, ahogyan a piacon ezt az erőforrást hasznosítani lehet!

27

Egy háztartás erőforrásai	Az erőforrás piaci hasznosítási lehetősége
Munkavégző képesség	1. Autószerelés egy vállalkozásnál munkabérért. 2. _____
	1. _____ 2. _____
	1. _____ 2. _____
	1. _____ 2. _____

Pu_munkafuzet 2023.indd 68 2023. 02. 16. 11:07

21. A piac szerepe a gazdaságban 1.

Adatlap | Küldetés

Megbízó: A Fazekas család

Helyszín: Egy tiszántúli kisváros

Probléma: Fazekas Andi szülei beneveztek a *„Ki a legjobb kereskedő?”* versenybe. Az idei versenyben csak almát, körtét és banánt lehet árulni, más gyümölcsöt nem. Andi szeretné, ha a hősök segítenének a győzelmet biztosító kínálat meghatározásában.

Adatlap | Küldetés

Segíts Andinak megérteni, hogyan változik a piaci kereslet és kínálat!

A küldetés eredményes végrehajtásával **összesen 86 kápé** érhető el. Az egész csapat Fazekasék sikere érdekében dolgozik.

Feladat	Nehézségi szint	Elérhető kápék száma	Elért kápék száma
1. feladat	**Összesített kápé: 31**		
a)		15	
b)		16	
Házi feladat	**Összesített kápé: 31**		
a)		15	
b)		16	
Extra feladat	**Összesített kápé: 24**		
a)		18	
b)		6	
Összesen elért kápék száma:		**86**	

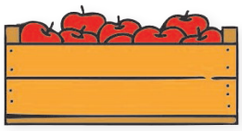

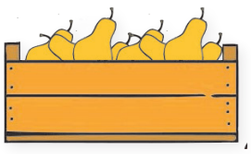

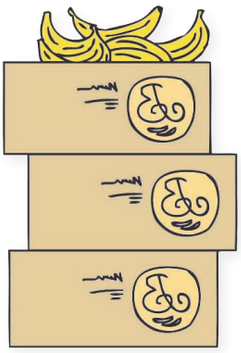

Pu_munkafuzet 2023.indd 69 2023. 02. 16. 11:07

1. feladat

Elérhető kápék száma: 31

Bit és Pí a verseny előtti napon végigsétált a piacon, és feljegyezte, hogy miből van a legtöbb a pultokon. Minden kereskedő árul almát, minden második pulton van körte, de banánt csak egyetlen pulton árusítanak. Azt is feljegyezték, hogy almából mennyit adtak el aznap a kereskedők, és táblázatba foglalták az adatokat.

Kereskedő	Alma ára	A vevők által megvásárolt mennyiség
1.	430 Ft/kg	95 kg
2.	420 Ft/kg	105 kg
3.	410 Ft/kg	120 kg
4.	400 Ft/kg	140 kg
5.	390 Ft/kg	185 kg

a) A táblázat adatainak felhasználásával rajzold meg az alma árának és keresett mennyiségének összetartozó értékeit/pontjait! Majd kösd össze a pontokat! Ellenőrizd, hogy érvényesül-e a kereslet törvénye! 15

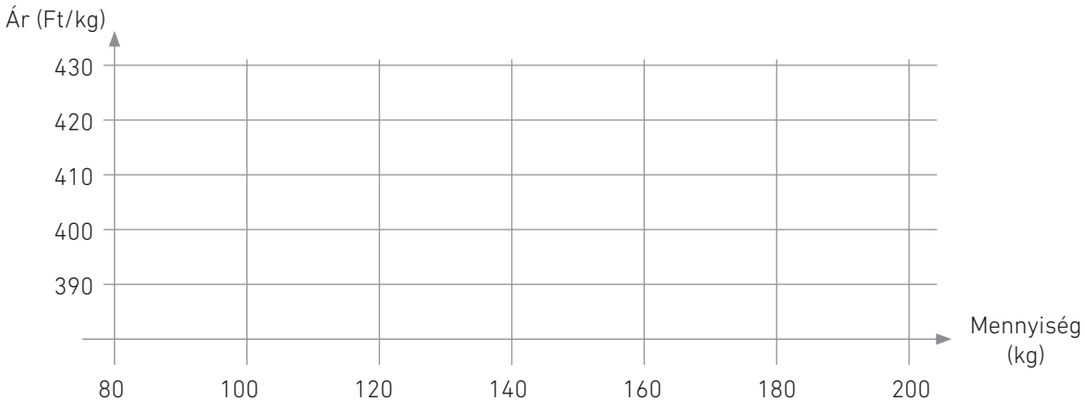

b) Hogyan befolyásolja az alma keresletének alakulását, ha egyéb változásoktól eltekintve: 16

- csökken a körte ára? _____
- az esős idő miatt gyorsan romlik az eladásra kínált alma minősége? _____
- az alma mellé ingyen hámozó jár, ha nagyobb mennyiséget vesz a vevő? _____
- Andi szülei több pénzt szánnak az alma beszerzésére? _____

Házi feladat

Elérhető kápék száma: 31

Bit a számítógépe segítségével modellezte, hogy miként változik a piacon az ár függvényében az alma kínálata. A következő táblázatot állította össze.

Kereskedő	Alma ára	Kínált mennyiség
1.	430 Ft/kg	190 kg
2.	420 Ft/kg	145 kg
3.	410 Ft/kg	120 kg
4.	400 Ft/kg	100 kg
5.	390 Ft/kg	90 kg

Pu_munkafuzet 2023.indd 70 2023. 02. 16. 11:07

a) A táblázat adatainak felhasználásával rajzold meg az alma árának és eladásra kínált mennyiségének összetartozó értékeit! Kösd össze a pontokat! Ellenőrizd, hogy érvényesül-e a kínálat törvénye! 15

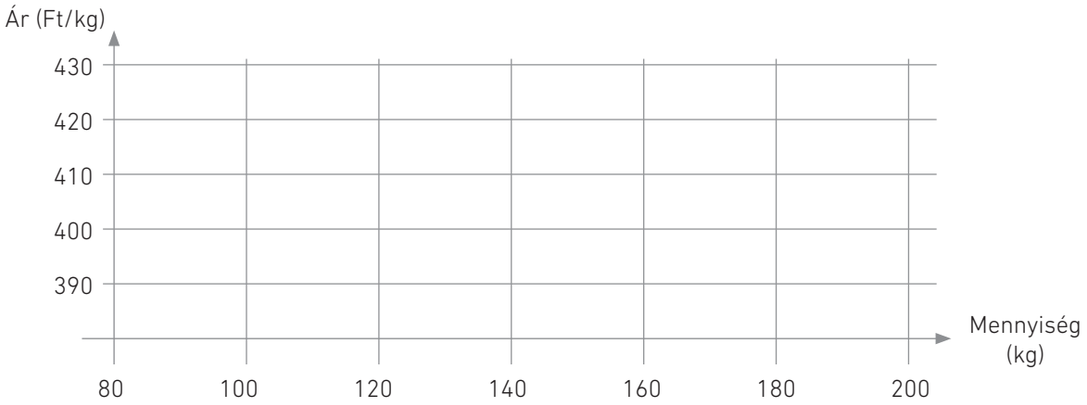

b) Hogyan befolyásolja az alma árának és kínálatának alakulását, ha egyéb változásoktól eltekintve: 16

- megnő a permetezőszer ára? _____
- tavasszal elfagynak a virágok az almafán? _____
- még több eladó jelenik meg a piacon? _____
- a vevők túl drágának tartják az almát? _____

Extra feladat Elérhető kápék száma: 24

a) Az osztályotok elvállalta, hogy palacsintát süt az iskolai sportnapra. Hosszas vita után megegyeztetek, hogy sárgabarackos és csokikrémes palacsintát készítetek. Most már csak azt kellene eldönteni, hogy milyen áron kínáljátok. Mérd fel a különböző árakon jelentkező keresletet! Kérdezz meg a felsősök közül minden osztályból 10 tanulót, hogy 150 forintért venne-e palacsintát! Majd emeld az árat 20 forintonként, és jegyezd le, hogyan változnak a válaszok! A válaszok alapján töltsd ki a táblázatot! Fogalmazd meg, hogy mit tapasztaltál! 18

Árak	Kereslet	
	sárgabarackos	csokikrémes
150 Ft/db		
170 Ft/db		
190 Ft/db		
210 Ft/db		
230 Ft/db		
250 Ft/db		

b) Keress példát olyan helyzetre, amikor egy termékért „minden pénzt” megadnának a vevők! 6

_____

_____

Pu_munkafuzet 2023.indd 71 2023. 02. 16. 11:07

22. A piac szerepe a gazdaságban 2.

Adatlap | Küldetés

Megbízó: A Fazekas család

Helyszín: Egy tiszántúli kisváros

Probléma: Fazekas Andi szeretné, hogy idén a családja nyerje meg a piaci versenyt, ezért a hősjelöltekhez fordul segítségért. Közösen felméritek a keresletet és kínálatot, de csak akkor indulhattok a nagybani piacra a gyümölcsöket beszerezni, ha eldöntitek, hogy Andiék az 5000 forintból milyen mennyiséget vásároljanak az egyes gyümölcsökből, és mennyiért adják el, hogy nyereséget érjenek el. A verseny célja ugyanis nem más, mint az induló tőkével a lehető legnagyobb haszonra szert tenni.

Adatlap | Küldetés

Segíts Andinak megérteni, hogyan alakul ki a piaci ár!

A küldetés eredményes végrehajtásával **összesen 130 kápé** érhető el.

Feladat	Nehézségi szint	Elérhető kápék száma	Elért kápék száma
1. feladat	**Összesített kápé: 50**		
a)		10	
b)		20	
c)		20	
Házi feladat	**Összesített kápé: 54**		
a)		20	
b)		12	
c)		10	
d)		12	
Extra feladat	**Összesített kápé: 26**		
		26	
Összesen elért kápék száma:		**130**	

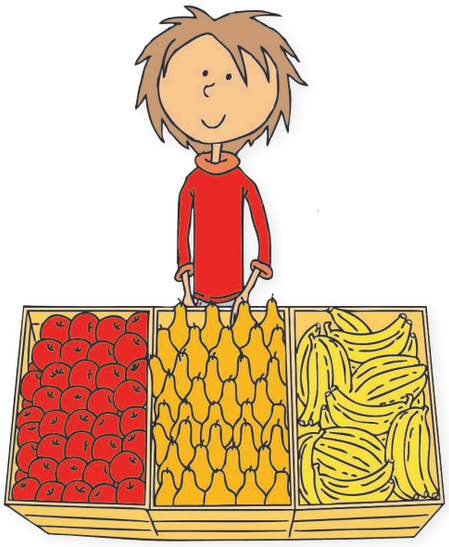

Pu_munkafuzet 2023.indd 72 2023. 02. 16. 11:07

1. feladat	Elérhető kápék száma:	50

a) Pí azt javasolja, hogy induljatok ki az almából, és rajzoljátok le egy koordinátarendszerbe az eddig megismert keresleti és kínálati görbét. 10

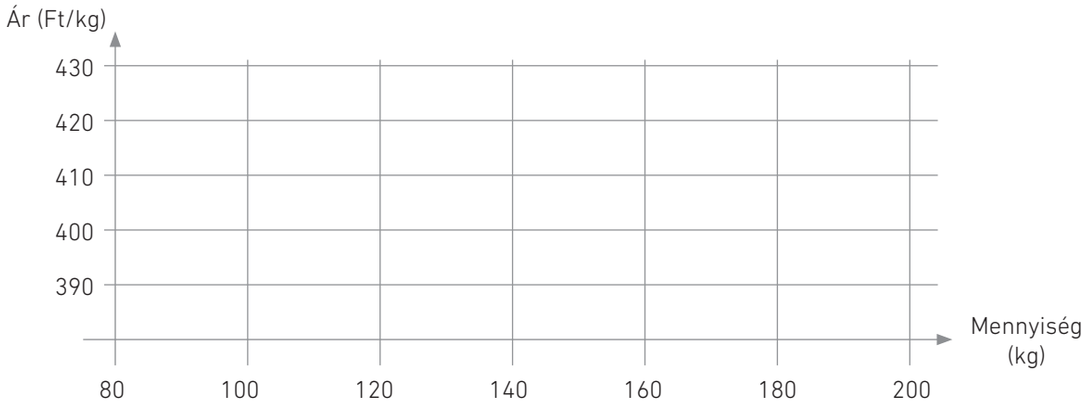

b) Keresd meg az alábbi kérdésekre a válaszokat a rajz alapján! 20

- Melyik az az ár, amelynél megegyezik a kereslet és a kínálat? Hogy nevezzük ezt az árat?

- Mi történik, ha az eladók ennél drágábban, például 420 forintért akarják adni az alma kilóját? Mekkora ennél az árnál a kereslet, illetve a kínálat nagysága? Hogy nevezzük ezt a jelenséget?

- Mi történik, ha a tavaszi fagy miatt sokkal kevesebb alma terem? Várhatóan hogyan módosul az alma ára? Hogy nevezzük ezt a jelenséget?

- Hogyan módosul a kereslet, ha Andiék, a vevők örömére, kóstolót rendeznek az almából? Véleményed szerint módosíthatja ez az ötlet az eladási árat?

c) Gyűjts te is öt esetet, amelynek hatására kibillen egy termék vagy szolgáltatás ára az egyensúlyi helyzetből! Hogyan reagál az esetre a piac? Túlkereslet vagy túlkínálat alakul ki? Hogyan kell módosulnia az árnak ahhoz, hogy ismét visszakerüljön az egyensúlyi helyzetbe? Tegyél X jelet a megfelelő négyzetbe! 20

Esetleírás	Túlkereslet	Túlkínálat	Az ár nő	Az ár csökken
A nagy szárazság miatt kevesebb búza termett.	x		x	

Pu_munkafuzet 2023.indd 73 2023. 02. 16. 11:07

a) Írd be a táblázat megfelelő oszlopába az alább felsorolt piacbefolyásoló módszerek betűjelét! 20

A	az eladótérben több helyen is kihelyezik a terméket
B	jobb minőségű terméket értékesítenek
C	ingyenes házhozszállítást vállal a bolt
D	hirdetést tesznek közzé a helyi újságban
E	a polcon szemmagasságban helyezik el a terméket
F	„egyet fizet, kettőt kap” akciót hirdetnek
G	20%-os árengedményt adnak
H	új csomagolásban kínálják a terméket
I	a terméket bemutató szórólapot készítenek
J	internetes értékesítést vezet be az üzlet

Piacbefolyásoló módszerek, amelyek			
a termék tulajdonságaihoz kapcsolódnak	a termék árához kapcsolódnak	az eladás helyéhez, módjához kapcsolódnak	a kommunikációhoz kapcsolódnak

b) Gyűjts az előző feladatban szereplő táblázat kategóriáinak megfelelő, további piacbefolyásoló módszereket, amelyekkel előnybe kerülhetsz a piaci versenyben! Írj legalább négyet! 12

c) Keress a fogyasztókat befolyásoló hirdetést, reklámot egy újságban vagy szórólapon! Vágd ki és ragaszd be a munkafüzetbe! 10

Pu_munkafuzet 2023.indd 74 2023. 02. 16. 11:07

d) A piaci szereplők a versenyt többféle módon is megsérthetik. Előfordul, hogy a tájékozatlan vevőt vezetik félre, más esetben az eladók egymást akarják a piacról kiszorítani. Párosítsd a piaci versenyt károsan befolyásoló vállalati magatartások egyes formáit a leírt esetekkel! Írd a forma betűjelét az eset leírását követő oszlopba!

12

A visszaélés a gazdasági erővel – **B** a fogyasztó döntésének tisztességtelen befolyásolása

Eset	Betűjel
A kizárólag a TV-shopban értékesített termék esetében a nagyon előnyös vásárlás hamis látszatát keltik.	
A reklámozó cég az új mosóporát úgy mutatja be, hogy az „jobb", mint a többi, már ismert mosópor.	
A termékleírásban nem tüntetik fel, hogy az áru nem felel meg a vele szemben támasztott műszaki elvárásoknak.	
Egy vállalat túlzottan alacsony áron adja a termékét azért, hogy a többi eladó emiatt tönkremenjen.	
A vállalat olyan márkajelzéseket varr a ruháira, amelyeket nem lenne szabad használnia.	
Új versenytárs piacra lépésének megakadályozása.	

Extra feladat Elérhető kápék száma: 26

A napóleoni háborúk idején fellendült a magyar gabonapiac. „Csendes esőt és hosszú háborút" kívántak a búzatermelő nemesek egymásnak.

A háborút követően „a gabonának az ára leszállt egy forintra. Még azon is alul szállt. Ismertem azt az öreg földesurat, aki ispánjával együtt felvitetett a tokaji vásárba ötszáz mérő tiszta búzát eladásra. Délben kérdé az ispánjától, hogy kérik a búzát? – 'Két húszasért!' – 'Öntesd valamennyit a Tiszába!' " – tudjuk meg Jókai Mórtól.

Forrás: Jókai Mór: A csendes évek története

Foglald össze, hogyan alakult a magyar gabonapiacon a búza ára, kereslete, kínálata a napóleoni háború idején!

26

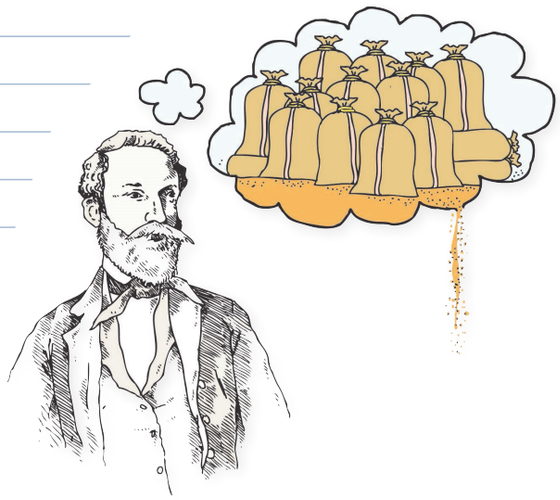

Pu_munkafuzet 2023.indd 75 2023. 02. 16. 11:07

23. A pénz fogalma

Adatlap | Küldetés

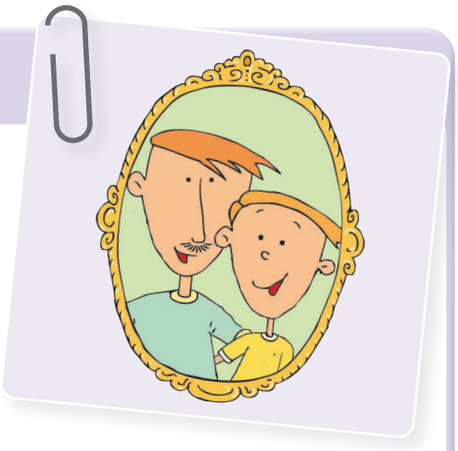

Megbízó: Mészáros Laci

Helyszín: Pécs

Probléma: A pécsi Mészáros Laci nagy kincskereső, aki apukájával rendszeresen keres fel elhagyatott, régi romokat, letűnt korok emlékei után kutatva. Az egyik kirándulásukon egy ládikára bukkannak, benne egy rozsdás tállal, néhány kerek fémdarabbal és pár rongyos, kopott papírfecnivel, ami pénznek tűnik. Bár apukája szerint ezek csak használhatatlan kacatok, a fiú meg van győződve arról, hogy a papírfecnik és a fémdarabok régi pénzek, és ők egy csapásra gazdagok lesznek.

Adatlap | Küldetés

KÜLDETÉS

Segíts megállapítani Laciéknak, hogy mik is lehetnek a talált tárgyak!

A küldetés sikeres teljesítésével **összesen 81 kápé** érhető el. A küldetésre Sztoria tart veled, aki szintén nagy gyűjtőnek számít, és számos érdekességet ismer a pénz kialakulásával, történetével kapcsolatban.

Feladat	Nehézségi szint	Elérhető kápék száma	Elért kápék száma
1. feladat	**Összesített kápé: 15**		
		15	
2. feladat	**Összesített kápé: 20**		
		20	
3. feladat	**Összesített kápé: 6**		
		6	
Házi feladat	**Összesített kápé: 20**		
		20	
Extra feladat	**Összesített kápé: 20**		
		20	
Összesen elért kápék száma:		**81**	

Pu_munkafuzet 2023.indd 76 2023. 02. 16. 11:07

1. feladat Elérhető kápék száma: 15

Marco Polo, a XIII. századi olasz kereskedő leírta, hogy Kainduban (ami ma Kínában, Szecsuán tartomány területén található) hogyan készítették a sópénzt. Olvasd el a leírást, és válaszolj a kérdésekre! 15

Sót főztek ki, majd amikor tésztaszerűvé vált, egyfajta öntőformába rakták, melynek alja lapos, teteje viszont kerek. A benne kiformált sódarab fél fontot (20-25 dkg) nyomott. Utána az öntvényeket egy erősen felforrósított kőre tették a tűz mellé, ahol kiszáradtak és megkeményedtek. A pénzt ellátták az uralkodó pecsétjével, de ezt csak az uralkodó tisztviselői tehették. Nyolcvan ilyen öntvény egy saggio finom aranyat ért. Tehát a só szolgált nekik váltópénzül. A kereskedők ezzel a pénzfajtával legszívesebben azokat keresték fel, akik a vad hegyek között, az utaktól távol eső vidéken éltek. A bennszülötteknek a hús mellé szükségük volt sóra, a városokban is ezzel a pénzzel sózták az emberek az ételüket úgy, hogy előbb darabokra törték.

(Forrás: *Marco Polo utazásai.* Fordította, bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta Vajda Endre. Budapest, Gondolat, 1984)

- Milyen szerepet töltött be a só Kainduban?

- Miért fogadták el az emberek a sót pénzként?

- Szerinted milyen problémák merülhettek fel a mindennapokban a sópénzzel kapcsolatban?

2. feladat Elérhető kápék száma: 20

Nézz utána, hogy Szent István király korában 20

- milyen pénzt használtak!

- a vert pénzen kívül mit használtak fizetőeszközként!

Pu_munkafuzet 2023.indd 77 2023. 02. 16. 11:07

3. feladat	Elérhető kápék száma:	6

A pénzhez számos legenda kötődik, és számtalan irodalmi műben játszik főszerepet. Írd a képekre annak a történetnek a betűjelét, amelyik szerinted a képhez tartozik!

6

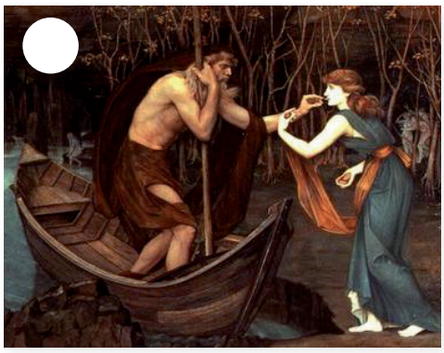

A	Az ókori legendákban és művészetben a bőség és az áldás általános szimbóluma a bőségszaru, amely a legenda szerint a Zeuszt dajkáló kecske szarvából készült.
B	Szent László királyunk üldözőbe vette csapatával a kunokat, akik aranyat szórtak maguk mögé. Azt remélték, hogy a magyarok megállnak majd összeszedni a kincset, és addig ők elmenekülhetnek. László azonban imádkozni kezdett, és az aranyak kővé változtak. Így a harc folytatódott, és a magyarok győzelmével ért véget.
C	Az ókori görögök szerint a halottaknak meg kellett fizetni az alvilág révészét, hogy átvigye őket a túlvilágra. Ezért a halott szájába egy ezüstobulust helyeztek. (Az ezüstobulus ezüstből készült érme volt az ókori Görögországban. Későbbi korokban is használták az obolus vagy obulus kifejezést kis értékű fémpénzekre.)

Házi feladat	Elérhető kápék száma:	20

Gyűjtsd össze, hogy a jelenleg forgalomban levő magyar bankjegyek első és hátsó oldalán milyen ábra vagy kinek az arcképe található!

20

	Előlap	**Hátlap**
500 forint		
1 000 forint		
2 000 forint		
5 000 forint		
10 000 forint		
20 000 forint		

Extra feladat	Elérhető kápék száma:	20

Sztoria nemrég azt mondta, hogy pénzért minden megvehető. Gondold végig, és írd le, hogy mi a véleményed erről a kijelentésről!

20

Pu_munkafuzet 2023.indd 78 2023. 02. 16. 11:07

24. A pénz szerepe az életünkben

Adatlap | Küldetés

Megbízó: Mészáros Laci

Helyszín: Pécs

Probléma: Sztoria megállapítja, hogy a ládikában talált rongyos papírfecnik egyikére az van írva: „pengő". A másikon pedig elmosódottan az áll: „egymilliárd". Laci bizakodik, hogy mégis meggazdagodnak. Sztoria szerint a papírfecnik valóban pénzek voltak, de olyanok, amelyeknek már nincs semmilyen értékük.

Laci elkeseredetten kotorászik tovább a láda alján, és a tál alatt ismét egy kerek érmére bukkan. Az van ráírva, hogy Sverige és az, hogy Kronor. Ez viszont biztosan pénz – mondja, és nagyon megörül, hogy végre vehet belőle a boltban valamit. Szóval mégiscsak találtunk valamit! – kiált fel boldogan Laci, majd elkezdi tőled kérdezgetni, hogy miként lehet átváltani a svéd koronát, és mennyi pénzt lehet érte kapni.

Adatlap | Küldetés

KÜLDETÉS

Segíts Lacinak megérteni, hogy a pénznek milyen szerepe van a gazdaságban!

A küldetés eredményes végrehajtásával **összesen 113 kápé** érhető el.

Feladat	Nehézségi szint	Elérhető kápék száma	Elért kápék száma
1. feladat	**Összesített kápé: 63**		
a)		27	
b)		36	
Házi feladat	**Összesített kápé: 30**		
a)		10	
b)		10	
c)		10	
Extra feladat	**Összesített kápé: 20**		
		20	
Összesen elért kápék száma:		**113**	

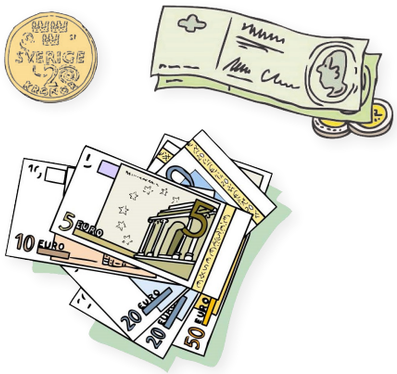

Pu_munkafuzet 2023.indd 79 2023. 02. 16. 11:07

1. feladat	Elérhető kápék száma: 63

a) Sztoria különböző élethelyzeteket sorol Lacinak, amelyben a pénzt használjuk, és azt mondja, hogy ilyenkor a pénz különböző gazdasági szerepeket tölt be. Írd a különböző események betűjelét a táblázatba a pénz megfelelő szerepe mellé! 27

A	Andi összegyűjti az üvegbeváltáskor kapott pénzt.
B	Péter nagymamája hitelbe vett egy mosógépet, a részleteket havonta fizeti.
C	A büfében melegszendvicset vettél.
D	A születésnapodra kapott pénzből veszel egy sportcipőt magadnak.
E	Szlovákiai kirándulásodra eurót váltanak neked a szüleid a bankban.
F	Megkapjátok egy áruház katalógusát, és megnézitek benne a különböző téli dzsekik árát.
G	Kati szülei befizetik a lakáshitel törlesztését.
H	A kirakatban látsz egy új kerékpárt, ami mellett ott van az ártábla is.
I	A nagyáruházban egy turista euróval fizet a pénztárnál.

A pénz szerepe	**Esemény betűjele**
Az árucserét közvetíti.	
Kifejezi az áruk értékét.	
Összegyűjthető, megtakarítható.	
Alkalmas halasztott fizetésre, adósságtörlesztésre.	
Külföldön is használható.	

b) Ha külföldre utazunk, akkor az adott ország pénznemét használjuk, ehhez pedig a forintot át kell váltani. Képzeld el, hogy egy körutazást tesztek a következő útvonalon: 36

Magyarország → Szlovákia → Csehország → Lengyelország → Svédország → Dánia → Németország → Ausztria → Magyarország

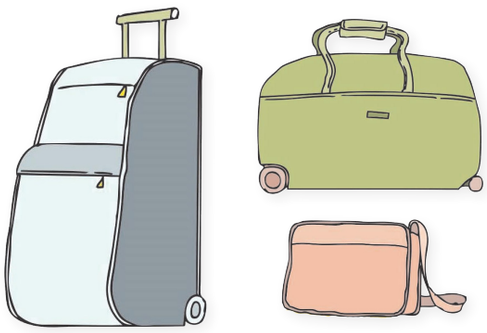

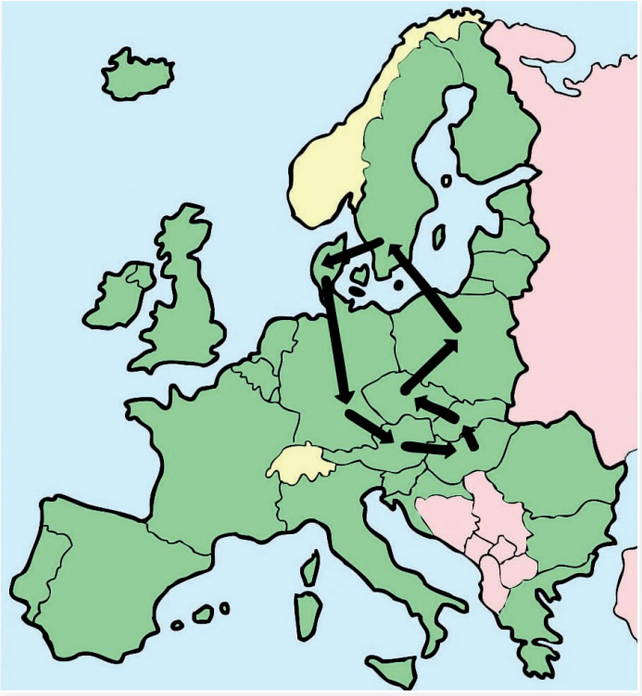

Pu_munkafuzet 2023.indd 80 2023. 02. 16. 11:07

Nézz utána, hogy melyik országban milyen pénznemet használnak, és írd az ország neve mellé a táblázatba! Nézz utána, és írd be a táblázatba, hogy mekkora összeget kapnál jelenleg a különböző pénznemekből 10 000 Ft-ért!

Ország	Pénznem	Pénzváltáskor kapott össszeg
Szlovákia		
Csehország		
Lengyelország		
Svédország		
Dánia		
Németország		
Ausztria		

Házi feladat Elérhető kápék száma: 30

a) Mindenki szeretne a lottón öttalálatost elérni. A legmagasabb összeget eddig az ötös lottón 2020 márciusában érték el. Ekkor a nettó (azaz a kifizetésre kerülő) összeg 6 milliárd 431 millió forint volt. 10

- Ezt az összeget természetesen nem készpénzben fizették ki, de ha mégis azt tették volna, számold ki, hogy hány db húszezer forintosra lett volna szükség! _____ db
- Ha egy db húszezres súlya 1 gramm, mennyit kellett volna hazacipelnie annak, aki öttalálatost ért el? _____ gramm, vagyis _____ kg

b) Gondold végig és írd le néhány mondatban, mennyiben változna meg a családod élete, ha hirtelen nagy összeget, például 200 millió forintot nyernétek! Mit tennétek ezzel az összeggel? Mi nem változna az életetekben? 10

c) Gyakran halljuk **„A pénz nem boldogít!”** mondást. Írd le, mi a véleményed erről a gondolatról! Írj néhány példát, amellyel alátámasztod a véleményedet! 10

Pu_munkafuzet 2023.indd 81 2023. 02. 16. 11:07

Extra feladat Elérhető kápék száma: 20

Az alábbiakban két grafikont látsz, amelyek a Magyarországon 2021 júniusában forgalomban lévő pénz mennyiségét mutatják. Egészítsd ki a grafikonok alatt lévő szöveget a megfelelő számokkal! 20

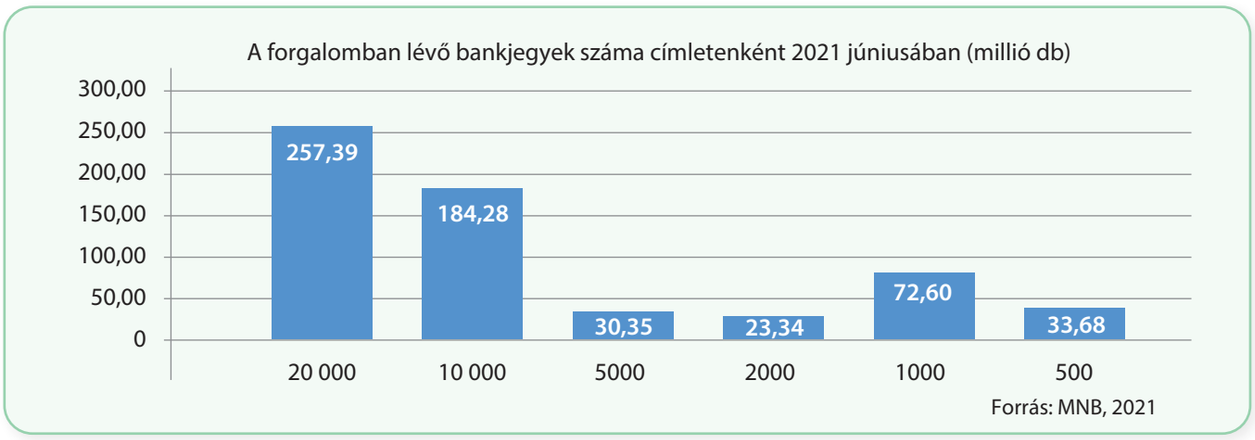

- A forgalomban lévő bankjegyek összértéke:

_____ milliárd Ft = _____ millió Ft = _____ ezer Ft = _____ Ft

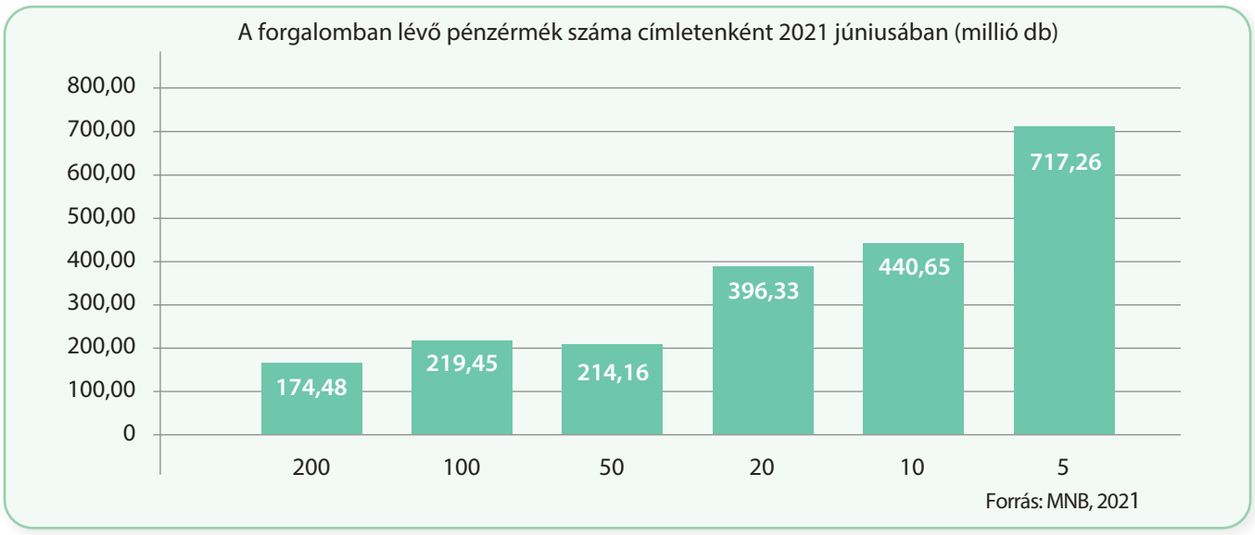

- A forgalomban lévő pénzérmék összes darabszáma:

_____ milliárd db = _____ millió db = _____ ezer db = _____ db

Pu_munkafuzet 2023.indd 82 2023. 02. 16. 11:07

25. Szereplők és kapcsolatok a gazdaságban

Adatlap | Küldetés

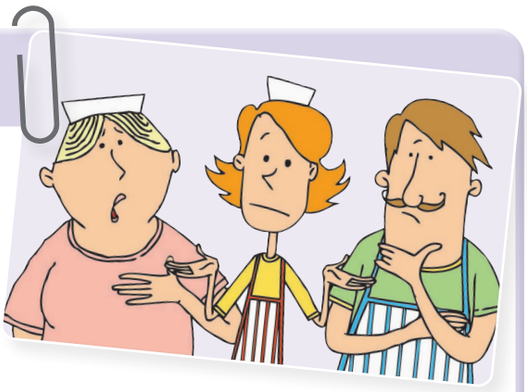

Megbízó: A Takács család

Helyszín: Egy határ menti város

Probléma: Takács Gizi a szlovák határ közelében, egy kisvárosban él szüleivel és két testvérével. A család üzemelteti a Remek Süti nevű pékséget, ahol a 14 éves lány is gyakorta besegít a munkába. A pékség mostanáig egyedül volt a városban, ám néhány hete egy országos hálózat is megnyitotta saját üzletét nem messze tőlük. Takácsék nagyon aggódnak, hogy a versenytárs megjelenésével a vevők elpártolnak tőlük, ráadásul a sütik alapjául szolgáló liszt ára és az iparűzési adó is emelkedhet.

Adatlap | Küldetés

Segíts Giziéknek a megváltozott helyzethez igazítani a pékség működését!

A küldetés eredményes végrehajtásával **összesen 91 kápé** érhető el. Pít kérted meg, hogy segítsen a küldetés végrehajtásában.

Feladat	Nehézségi szint	Elérhető kápék száma	Elért kápék száma
1. feladat	**Összesített kápé: 34**		
a)		20	
b)		14	
Házi feladat	**Összesített kápé: 24**		
a)		7	
b)		10	
c)		7	
Extra feladat	**Összesített kápé: 33**		
		33	
Összesen elért kápék száma:		**91**	

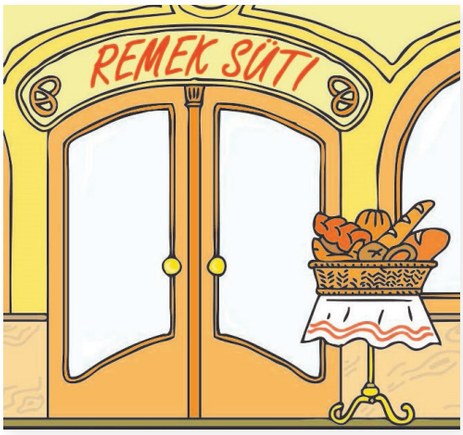

Pu_munkafuzet 2023.indd 83 2023. 02. 16. 11:07

1. feladat	Elérhető kápék száma: **34**

Pí kérésének megfelelően Gizi összeszedte és leírta az elmúlt időszak gondjait, eseményeit. A te feladatod, hogy a felsorolt eseményeket a piacgazdaság megfelelő szereplőjéhez kösd.

a) Írd az állítás betűjelét a megfelelő szereplő mellé! 20

A	A malom, ahonnan az alapanyagokat beszerzik a süteményekhez, megemelte a liszt árát.
B	Több vevő az elmúlt időszakban a reformkonyha termékeit kereste.
C	Az iparűzési adó is nőtt.
D	A versenytárs a múlt héten kétszer is rendezett kóstolót.
E	A banki költségek megemelkedtek.
F	Giziék a múlt hónapban felvettek egy szlovák állampolgárságú dolgozót.
G	A Remek Süti felajánlott négy tálca süteményt a helyi szeretetszolgálatnak.
H	Az alapanyagok egy részét Szlovákiában szerzik be.
I	Öt óra után sokkal több vevő jön a boltba, mert akkor kedvezményesen vehetik meg a termékeket.
J	Gizi apukája azt hallotta, hogy a közeljövőben csökkennek a banki átutalási díjak.

Fogyasztó, háztartás	
Termelő, vállalkozás	
Állam, önkormányzat	
Pénzügyi közvetítők, például bankok	
Külföldi piacok	
Civil szervezetek	

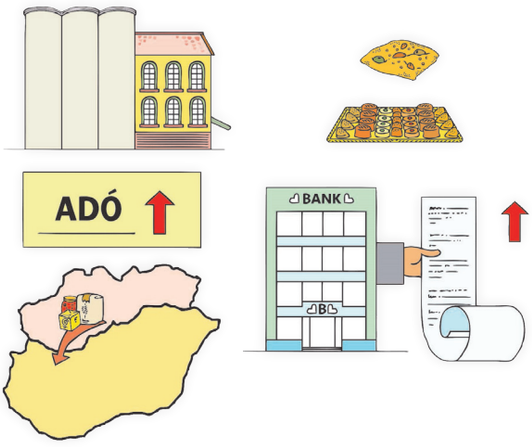

b) Segíts Giziéknek megoldást keresni a következő problémákra! 14

- Megnőtt az alapanyagok ára.

  Megoldás: _____

- Nem tudnak szállítani, mert lerobbant a furgon.

  Megoldás: _____

- A vevők reformsüteményeket keresnek.

  Megoldás: _____

- Új dagasztógépet kellene venni, de nincs rá elég pénz.

  Megoldás: _____

- A nyári hőségben gyorsan száradnak a pékség termékei.

  Megoldás: _____

- A szomszédos pékség akciókkal elcsábítja a vevőiket.

  Megoldás: _____

- A nyári szünetben nem győzik a sok turistát kiszolgálni.

  Megoldás: _____

Pu_munkafuzet 2023.indd 84 2023. 02. 16. 11:07

Házi feladat

Elérhető kápék száma: 24

a) Tanulmányozd a tankönyvi gazdasági modellt, majd a következő gazdasági események mellett jelöld X-szel a megfelelő cellában annak a piacnak a nevét, amelyen a leírt esemény megtörténik! 7

Gazdasági esemény	Fogyasztási cikkek piaca	Termelési erőforrások piaca
A pékség termékeinek egy részét a helyi iskola büféjében árulja.		
Átutalták az eladónak a megvásárolt dagasztógép árát.		
Gizi 16 éves testvére nyáron diákmunkát szeretne vállalni.		
Giziéknél a megvásárolt péksüteményeket helyben is meg lehet enni.		
Alapanyagként 150 kilogramm lisztet szereztek be.		
Gizi megtakarított pénze egy részén egy táblagépet fog vásárolni.		
Gizi szülei bérbe adják garzonlakásukat.		

b) A gazdasági modell alapján írd a táblázatba a felsorolt gazdasági események mellé a részt vevő szereplők nevét! 10

Gazdasági esemény	Szereplő	Szereplő
Gizi szülei befizették a második félévre az iparűzési adót.		
Megérkezett anyukája számlájára a családi pótlék.		
A dolgozók munkabéréből levonták a személyi jövedelemadót.		
Giziék kifizették a pékségben dolgozók bérét.		
A pékség megpályázott és elnyert 2 millió forint állami fejlesztési támogatást.		

c) Milyen vállalkozásokat ismersz? Gyűjts össze legalább tizennégyet, és csoportosítsd a táblázatban látható szempont szerint! 7

Hazai vállalkozások	Külföldi vállalkozások

Extra feladat

Elérhető kápék száma: 33

Keress az interneten gazdasági híreket, amelyek az állam vagy az önkormányzat gazdasági szabályozó szerepét mutatják! Készíts belőlük prezentációt! Foglald össze a hír lényegét, és fogalmazd meg, szerinted hogyan érinti az intézkedés a vállalatokat vagy a háztartásokat! 33

Pu_munkafuzet 2023.indd 85 2023. 02. 16. 11:07

26. Magyar és külföldi termékek fogyasztásunkban

Adatlap | Küldetés

Megbízó: A Takács család

Helyszín: Egy határ menti város

Probléma: Néhány hete egy országos hálózat is megnyitotta saját üzletét a Remek Süti pékség közelében, ám egy 3000 fős kis településen két üzlet nem él meg. Ezért az lehet a megoldás, ha új vevők után néznek, akár a határ túloldalán fekvő szlovákiai városokban is. Amikor előadjátok Takácséknak a szlovákiai értékesítés ötletét, Gizi apukájának elsőre nem tetszik a dolog, ezért Humusz segélykérően néz rád, hogy segíts a meggyőzésében.

Adatlap | Küldetés

KÜLDETÉS

Segíts meggyőzni Gizi apukáját a külkereskedelem előnyeiről!

A küldetés sikeres teljesítésével **összesen 128 kápé** érhető el. Továbbra is Humusszal dolgoztok a pékség megmentésén!

Feladat	Nehézségi szint	Elérhető kápék száma	Elért kápék száma
1. feladat	**Összesített kápé: 24**		
		24	
2. feladat	**Összesített kápé: 29**		
a)		14	
b)		15	
Házi feladat	**Összesített kápé: 30**		
a)		10	
b)		10	
c)		10	
Extra feladat	**Összesített kápé: 45**		
		45	
Összesen elért kápék száma:		**128**	

Pu_munkafuzet 2023.indd 86 2023. 02. 16. 11:07

1. feladat	Elérhető kápék száma: 24

Írj legalább három példát minden termékcsoporthoz! 24

- Olyan zöldségek vagy gyümölcsök, amelyek Magyarországon szabadföldön nem termelhetők, mert túl hideg az éghajlat:

- Olyan iparágak vagy szolgáltatások, amelyek Magyarországon azért nem jellemzőek, mert nincs tengerpartja az országnak:

- Hagyományos magyar termékek:

- Más európai országok hagyományos termékei:

2. feladat	Elérhető kápék száma: 29

a) Gyűjts hungarikumokat! 14

A következő táblázatban a hungarikumok főbb csoportjait láthatod. Mindegyik csoporthoz írj legalább egy példát! Segítséget találhatsz a www.hungarikum.hu oldalon.

Csoportok	Példák
Agrár- és élelmiszer-gazdaság	
Egészség és életmód	
Ipari és műszaki megoldás	
A kulturális örökség része	
Sportteljesítmény	
A természeti környezet eleme	
Turizmus, vendéglátás	

b) Írd le, szerinted milyen előnye van értékesítés szempontjából annak, ha egy termék hungarikummá válik! Te mit javasolnál, ha megkérdeznének, mi kerüljön be még a hungarikumok közé? 15

Pu_munkafuzet 2023.indd 87 2023. 02. 16. 11:07

Házi feladat Elérhető kápék száma: 30

a) Gondold végig, hogy egy év alatt milyen gyümölcsöket és zöldségeket fogyaszt a családod! Hol termelik ezeket? Írj a táblázat megfelelő rovataiba legalább két-két példát! 10

Hol termelik?	Gyümölcsök, zöldségek
A családom meg tudja termelni saját magának, csak akkor vásároljuk üzletben, ha nincs idénye.	
A lakóhelyemtől 50 km-es távolságon belül termelik.	
Magyarországon termelik.	
Európában termelik.	
Más kontinensen termelik.	

b) Foglald össze két-három mondatban, hogy milyenek a fogyasztási szokásaitok! Hogyan alakul a hazai és a külföldi termékek aránya? 10

c) Írd le két-három mondatban, hogy szerinted miért vásárolnak külföldi terméket a fogyasztók! 10

Extra feladat Elérhető kápék száma: 45

Készíts egy prezentációt vagy plakátot, amelyen a Giziék által készített és forgalmazott bukta vásárlása és fogyasztása mellett kampányolsz! 45

Pu_munkafuzet 2023.indd 88 2023. 02. 16. 11:07

27. Külkereskedelmünk szerkezete, partnereink

Adatlap | Küldetés

Megbízó: A Takács család

Helyszín: Egy határ menti város

Probléma: Takácsék a versenytárs megjelenése miatt a határ túloldalára, Szlovákiába is terveznek szállítani a különleges lekváros buktájukból, abban bízva, hogy a külkereskedelem fellendíti a Remek Süti forgalmát. A kiváló minőségű buktának gyorsan híre megy külföldön, és a pékségben megjelennek a turisták is. A szülők azonban továbbra is ódzkodnak az export-import tevékenységtől.

Adatlap | Küldetés

KÜLDETÉS

Győzd meg Takácsékat arról, hogy a külkereskedelem – bár összetett tevékenység – milyen extra gazdasági lehetőségeket rejt a vállalkozásuk számára!

A küldetés sikeres teljesítésével **összesen 100 kápé** érhető el.

Feladat	Nehézségi szint	Elérhető kápék száma	Elért kápék száma
1. feladat	**Összesített kápé: 28**		
a)	○	18	
b)	◐	10	
2. feladat	**Összesített kápé: 14**		
	●	14	
3. feladat	**Összesített kápé: 18**		
	○	18	
Házi feladat	**Összesített kápé: 10**		
	◐	10	
Extra feladat	**Összesített kápé: 30**		
	◐	30	
Összesen elért kápék száma:		**100**	

Pu_munkafuzet 2023.indd 89 2023. 02. 16. 11:07

1. feladat

Elérhető kápék száma: 28

a) Magyarországról nagy számban és értékben exportálnak személygépkocsikat külföldre. Írd oda a megfelelő képhez az autók nevének és típusának betűjelét! Írd a képek alá, hogy melyik magyar városban gyártják ezeket a gépkocsikat! 18

A Suzuki Vitara; **B** Mercedes-Benz CLA Shooting Brake; **C** Suzuki Swift; **D** Mercedes-Benz B-osztály, B 250; **E** Audi A3 Limousine; **F** Audi TT Coupé

b) Fogalmazd meg két-három mondatban, milyen előnyei lehetnek annak, ha egy városban autógyárat építenek! 10

2. feladat

Elérhető kápék száma: 14

Adam Smith egy XVIII. században élő közgazdász volt. A nemzetközi kapcsolatokról szóló elméletét ma is sokan ismerik. Ő írta a következő mondatot arról, hogy milyen árukat kell külföldről vásárolni:

„Minden bölcs családapának az az elve, hogy semmi olyat nem próbál odahaza megcsinálni, ami neki magának többe kerülne, mint ha megvásárolná."

Foglald össze két-három mondatban, mire gondolhatott Adam Smith! Írd le azt is, egyetértesz-e ezzel a véleménnyel! 14

Pu_munkafuzet 2023.indd 90 2023. 02. 16. 11:07

3. feladat

Elérhető kápék száma: 18

A következő két táblázatban Magyarország 10 legfontosabb külkereskedelmi partnerországával lebonyolított forgalmáról látsz adatokat. Nézd át az adatokat, és válaszolj a táblázatok alatti kérdésekre!

18

Forrás: KSH, 2021

Magyarország 10 legfontosabb importpartnerországa 2021-ben		
Sorrend	Ország	Export értéke, millió forintban
1.	Németország	8 558 869
2.	Kína	2 778 740
3.	Lengyelország	2 027 104
4.	Ausztria	2 025 439
5.	Csehország	1 758 646
6.	Hollandia	1 690 779
7.	Szlovákia	1 633 689
8.	Olaszország	1 438 015
9.	Franciaország	1 314 278
10.	Koreai Köztársaság	1 201 710

Magyarország 10 legfontosabb exportpartnerországa 2021-ben		
Sorrend	Ország	Import értéke, millió forintban
1.	Németország	10 274 759
2.	Szlovákia	1 975 534
3.	Olaszország	1 934 880
4.	Románia	1 916 207
5.	Ausztria	1 600 720
6.	Franciaország	1 555 920
7.	Lengyelország	1 519 276
8.	Csehország	1 474 316
9.	Hollandia	1 289 759
10.	Egyesült Királyság	1 139 905

- Melyik országba irányul a legtöbb magyar export? Melyik országból importálunk a legtöbbet?

- Sorold fel azokat az országokat, ahová többet exportálunk, mint amennyit importálunk!

- Sorold fel azokat az országokat, ahonnan többet importálunk, mint amennyi az exportunk!

- Van-e a legnagyobb külkereskedelmi partnereink között nem európai ország is? Ha igen, írd le, melyik!

Házi feladat

Elérhető kápék száma: 10

A Bukta Napja fellendítette a vállalkozás forgalmát, de nyert vele az egész település is. Válassz ki a lakókörnyezetben egy hasonló rendezvényt vagy fesztivált, és foglald össze, kinek a számára, miért előnyös egy ilyen rendezvény!

10

A választott rendezvény: _____

Kit, mit érint?	Milyen előnyöket jelent?
Panzió	szállást, étkezést értékesít

Pu_munkafuzet 2023.indd 91 2023. 02. 16. 11:07

Extra feladat Elérhető kápék száma: 30

A következő térképen Európa egy részét láthatod, és 10 országot, ahonnan sok turista érkezett Magyarországra 2020-ban. A számok az utazások számát jelentik.

Fogalmazz meg legalább 10 állítást a térkép alapján! Ebből 5 legyen igaz, 5 pedig hamis. A következő órán az osztálytársaidnak olvasd fel az állításokat, és kérd meg őket, döntsék el, hogy az általad felolvasott mondat igaz vagy hamis! Beszéljétek meg az eredményt!

30

A Magyarországra tett utazások száma a környező országokból 2020-ban

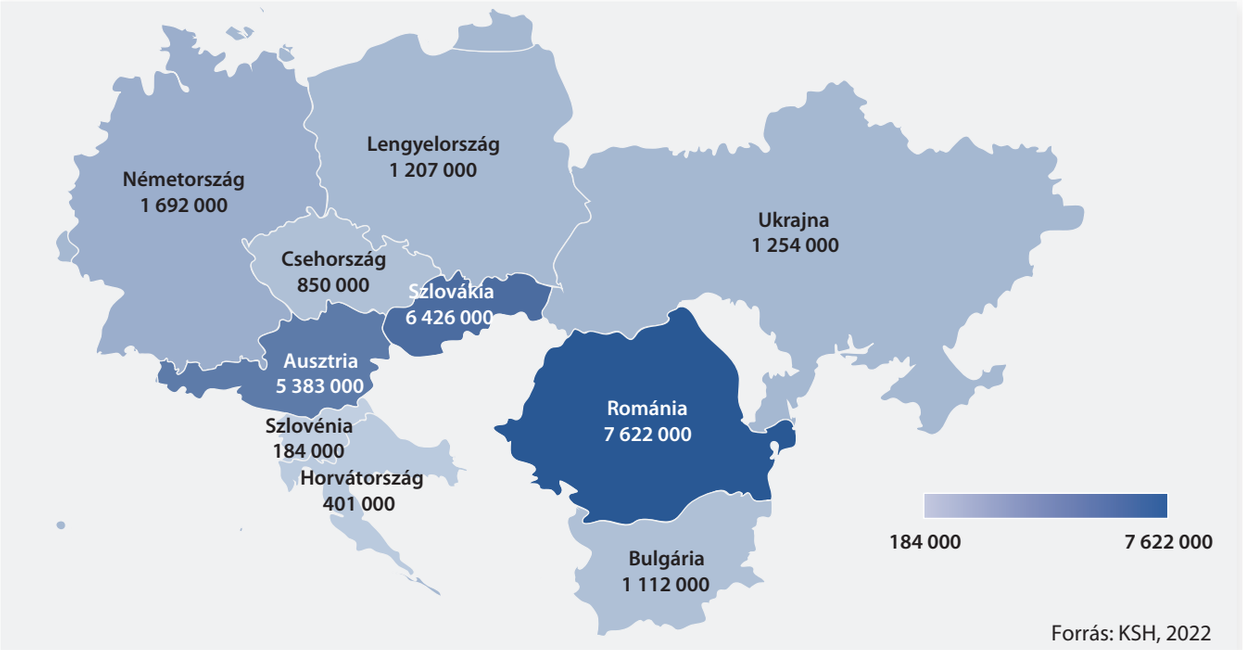

Igaz állítások:

Példa: A legtöbb utas Romániából érkezett Magyarországra 2020-ban.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

Hamis állítások:

Példa: Lengyelországból kevesebb turista érkezett Magyarországra, mint Csehországból.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

Pu_munkafuzet 2023.indd 92 2023. 02. 16. 11:07

28. Pénz a nemzetközi piacon

Adatlap | Küldetés

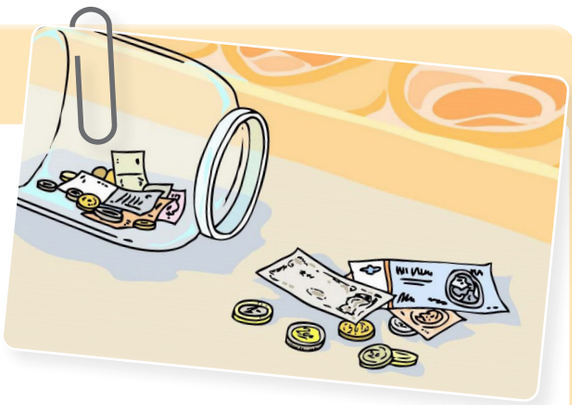

Megbízó: A Takács család

Helyszín: egy határ menti város

Probléma: Gizi kitalálja, hogy jótékonysági célból a helyi óvodának gyűjtsenek pénzt a Bukta Napján, ezért egy plakátot és egy dobozt helyeznek el a kassza mellett. A nap végén, amikor összegezni szeretné, hogy mennyi pénzt hozott az akció, komoly problémába ütközik. – Annyiféle pénz van itt, forint, euró, dollár, még japán jen is – sóhajt fel, majd Humuszhoz fordul, hogy segítsen ezeket összeadni. Humusz elmagyarázza, hogy ha Gizi meg szeretné tudni, hogy a Remek Süti összesen mennyi pénzt szerzett az óvodának a Bukta Napján, akkor először meg kell tudnia, hogy hány forintot adnak a nála lévő külföldi pénzekért.

Adatlap | Küldetés

KÜLDETÉS

Segíts Gizinek megérteni a külföldi pénzek átváltásának logikáját, a valuta, a deviza és az árfolyam fogalmát!

A küldetés sikeres teljesítésével **összesen 108 kápé** érhető el.

Feladat	Nehézségi szint	Elérhető kápék száma	Elért kápék száma
1. feladat	**Összesített kápé: 38**		
		38	
2. feladat	**Összesített kápé: 24**		
		24	
Házi feladat	**Összesített kápé: 24**		
		24	
Extra feladat	**Összesített kápé: 22**		
		22	
Összesen elért kápék száma:		**108**	

Pu_munkafuzet 2023.indd 93 2023. 02. 16. 11:07

1. feladat Elérhető kápék száma: 38

Néhány beszélgetés részletét olvashatod az alábbiakban. Egészítsd ki a mondatokat! A következő szavakat használd a kiegészítéshez: árfolyam, deviza, euró, frank, korona, valuta! (Olyan szavak is vannak a felsorolásban, amelyeket többször fel kell használnod.)

38

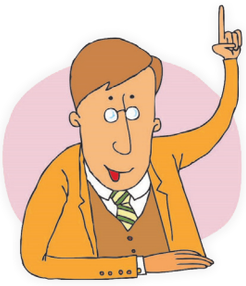

- A lányom külföldön dolgozik. Takarékoskodik, hogy lakást tudjon venni. Amit keres, azt _____ számlán tartja.
- Mikor a múlt hónapban meglátogattuk, előtte több bankban is megnéztük az _____kat, hogy a külföldi kiadásainkra a legjobb feltétellel tudjuk a forintot _____ ra váltani.
- A férjem már nagyon régen szeretne Svájcban nyaralni. A születésnapjára meglepem azzal, hogy befizetek egy útra. Még _____t kell váltanom, de előbb meg kell néznem az _____ ot, hogy tudjam, mennyi pénzt vigyek magammal a bankba.
- Átutazunk Ausztrián és Németországon is, ezért _____t is veszek fel a _____ számlánkról az úti kiadásokra.
- Ha hazaérkeznek Spanyolországból a nyaralás után, akkor természetesen visszavásároljuk a maradék _____t, de alacsonyabb _____on, mint amennyiért most önnek eladjuk.
- A vételi és eladási _____t minden pénzintézetben megtekinthetik, de az interneten is nyomon tudják követni.
- Ha Takácsék Szlovákiában értékesítik a buktáikat, nekik is _____ számlát kell nyitniuk a bevételek elhelyezésére. A bevételük forintban kifejezett értékét befolyásolja majd az euró _____a.
- Nézd meg te is a www.mnb.hu oldalt, ott azt olvastam, hogy a Magyar Nemzeti Bank a hivatalos _____t minden munkanapon délelőtt 11 órakor állapítja meg.
- Nálunk, Svédországban a _____ a hivatalos _____, mert nem vezettük be az _____t.
- Érdekes, hogy Svédországon kívül _____nak hívják a nemzeti valutát például Csehországban, Dániában és Norvégiában is. Svájcban pedig, ahol szintén nem vezették be az _____t, CHF a rövidítése a nemzeti valutának, ami a svájci _____ nemzetközi jelölése.

Pu_munkafuzet 2023.indd 94 2023. 02. 16. 11:07

2. feladat

Elérhető kápék száma: 24

Kösd össze az országokat, a pénznemeket és a devizakódokat egymással!

24

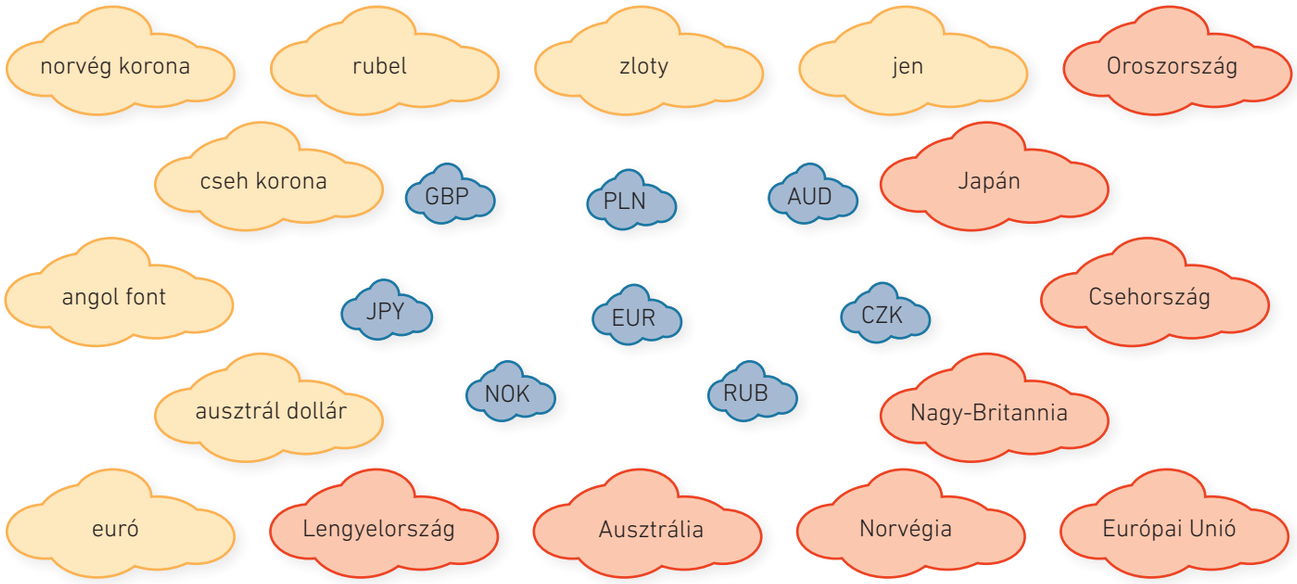

Házi feladat

Elérhető kápék száma: 24

A következőkben különböző árakat látsz. Nézz utána a Magyar Nemzeti Bank által közzétett hivatalos devizaárfolyamoknak a http://www.mnb.hu/arfolyamok oldalon, és számold át az árakat más pénznemekre!

24

Példák:

- *A ½ literes üdítő 380 Ft. Mennyi az ára euróban?*
  - *Hivatalos árfolyam: 1 euró = 400 Ft*
  - *Az üdítő ára euróban: 380 : 400 = 0,95 euró*
- *Egy doboz jégkrém Csehországban 85 cseh korona. Mennyi az ára forintban?*
  - *Hivatalos árfolyam: 1 cseh korona = 17 Ft*
  - *A jégkrém ára forintban: 85 • 17 = 1445 Ft*
- A focilabda az internetes katalógusban 25,4 amerikai dollár. Mennyi az ára forintban?
  - A dollár hivatalos árfolyama: _____
  - A labda ára forintban: _____
- A túrakerékpár ára 450 euró. Mennyi az ára forintban?
  - Az euró hivatalos árfolyama: _____
  - A kerékpár ára forintban: _____
- A notebooktáska ára forintban 7890 Ft. Mennyi az ára angol fontban?
  - Az angol font hivatalos árfolyama: _____
  - A táska ára: _____
- A márkás farmernadrág ára forintban 24 000 Ft. Mennyi az ára lengyel zlotyban?
  - A lengyel zloty hivatalos árfolyama: _____
  - A farmernadrág ára: _____

Pu_munkafuzet 2023.indd 95 2023. 02. 16. 11:07

Extra feladat Elérhető kápék száma: 22

22

Gizi nagyszülei gyakran emlegetik, milyen jól érezték magukat, amikor fiatal korukban Prágában töltöttek pár napot. A család úgy dönt, hogy házassági évfordulójukon egy utazással lepik meg őket. Gizi elvállalja, hogy utánanéz a feltételeknek az interneten. Talál egy négynapos prágai utat, a következő feltételekkel:

Árak és felárak (1 főre)	
Részvételi díj:	119 500 Ft
1 ágyas felár:	49 000 Ft
3 vacsora felár:	39 800 Ft
Választható biztosítások	
Alapbiztosítás:	5 € naponta
Extra biztosítás:	38 €/4 nap
Utazás:	autóbusszal
Elhelyezés:	3 éjszaka szálloda***
Ellátás a részvételi díjért:	3 nap reggeli
Fakultatív programok	
Kirándulás Marienbadba és Karlovy Varyba:	15 200 Ft
Hajózás a Moldván:	9 500 Ft
Belépők és jegyek árai:	1 200 CZK

Számold ki, mennyibe kerül forintban ez az utazás két főre, ha Gizi a következőket választotta:

- vacsora mindhárom estére,
- alapbiztosítás,
- valamennyi választható program,
- belépők és jegyek.

Az aktuális árfolyamokat keresd meg az interneten!

Pu_munkafuzet 2023.indd 96 2023. 02. 16. 11:07

29. Az állami szerepvállalás

Adatlap | Küldetés

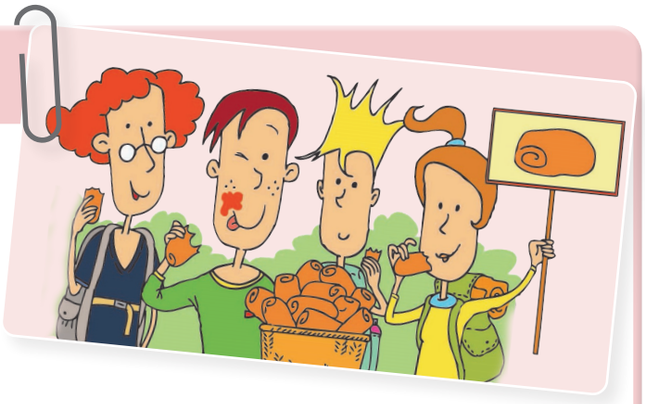

Megbízó: Mentor

Helyszín: Hősképző – erdei tábor

Probléma: Az utolsó kihívásra egy táborba költöznek a hősjelöltek. Amikor megérkeztek, Mentor közli, hogy mostantól az erdei tábor területe a Hősök országa, amelynek ti vagytok a polgárai. Rajtatok múlik, hogy ez az ország hogyan működik majd: meg kell határoznotok az együttélés szabályait, és gondoskodnotok kell az élelemről, a szállásról, a világításról és a biztonságról is. A jelöltek összefoghatnak egy-egy közös cél érdekében, de más területen boldogulhatnak egyedül is. Az oktatóktól három alkalommal lehet segítséget kérni, egyébként mindent magatoknak kell megoldanotok.

Adatlap | Küldetés

Segíts a csapatodnak megérteni az állam szerepét a társadalomban és a gazdaságban!

A küldetés eredményes végrehajtásával **összesen 95 kápé** érhető el. A Lekváros Bukta csapat tagjaként harcolsz a Hősképzőbe jutásért.

Feladat	Nehézségi szint	Elérhető kápék száma	Elért kápék száma
1. feladat	**Összesített kápé: 35**		
a)		20	
b)		15	
Házi feladat	**Összesített kápé: 30**		
a)		10	
b)		20	
Extra feladat	**Összesített kápé: 30**		
		30	
Összesen elért kápék száma:		**95**	

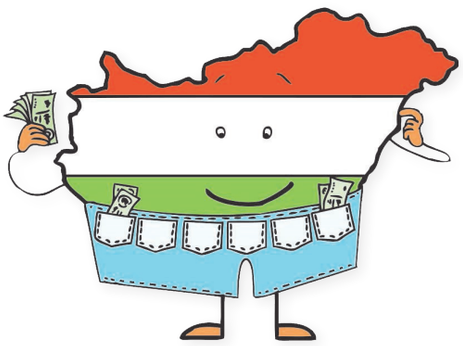

Pu_munkafuzet 2023.indd 97 2023. 02. 16. 11:07

1. feladat Elérhető kápék száma: 35

a) Egy korábbi kutatás megkérdezte az unió állampolgáraitól, hogy véleményük szerint az államnak kötelessége-e gondoskodni adott dolgokról. Választani lehetett az állami kötelesség, illetve a nem állami (hanem egyéni) kötelesség között. A válaszok alapján a következő grafikon született. 20

Egyetértesz-e a válaszokkal a grafikon első négy állítása esetében? Indokold meg a döntésedet, majd vitassátok meg a véleményeteket csoportokban!

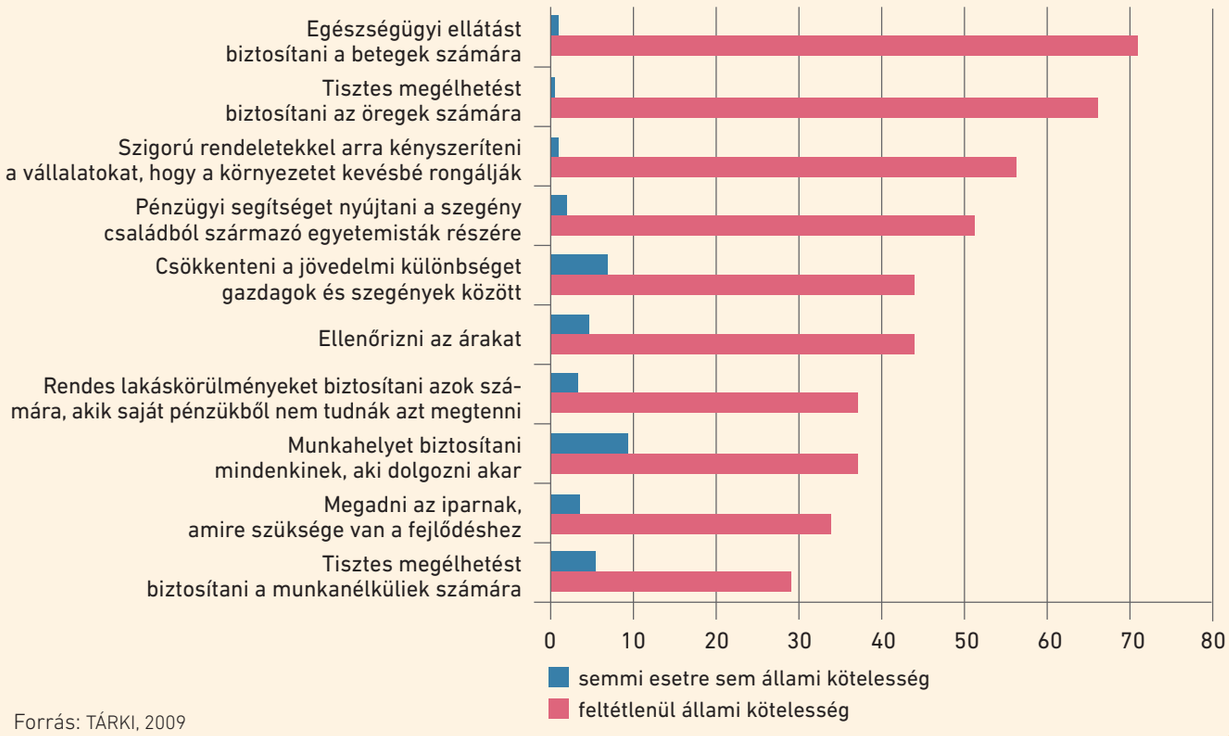

Forrás: TÁRKI, 2009

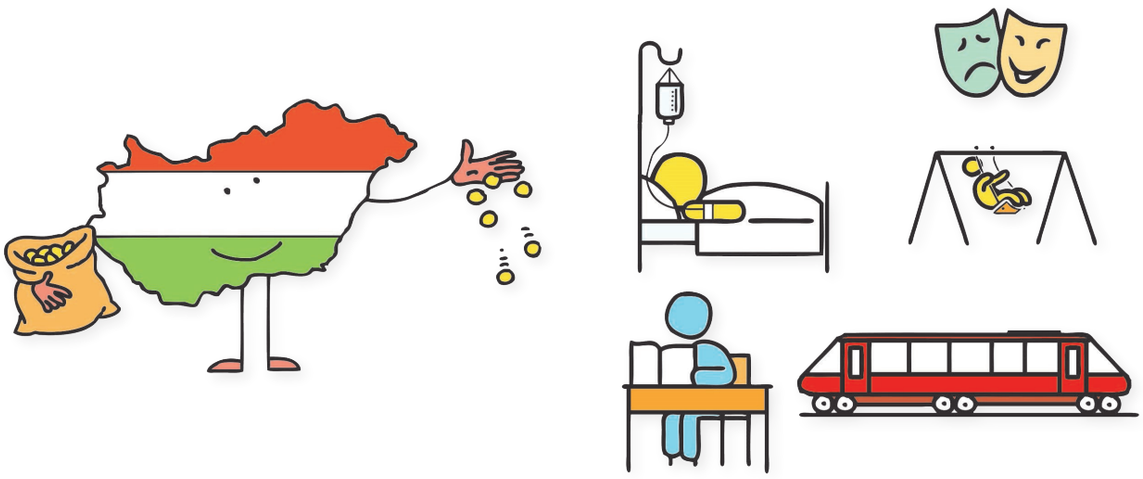

Pu_munkafuzet 2023.indd 98 2023. 02. 16. 11:07

b) Gondold végig, hogy a településeteken melyek azok a legfontosabb feladatok, amelyeket közpénzből lenne jó megoldani! Írj öt ilyen feladatot, és vitasd meg az osztálytársaiddal! Készítsetek közösen egy listát, amely a legfontosabb nyolc, megoldásra váró feladatot tartalmazza! 15

Az én listám	Az osztály közös listája
1.	1.
2.	2.
3.	3.
4.	4.
5.	5.
	6.
	7.
	8.

Házi feladat Elérhető kápék száma: 30

a) Nézz utána, hogy melyik közigazgatási szervnél tudod a következő problémákat orvosolni! 10

Megoldandó feladat	Közigazgatási szerv
Hol kell új diákigazolványt igényelni?	
A jeges úttest letisztításával kapcsolatban kit kereshetünk meg?	
Hol kell igényelni tajkártyát, ha a régi elveszett?	
Mely szerv állít ki adóigazolványt?	
Hol kell bejelenteni a lakcím megváltozását?	

b) Értelmezd a következő megállapítást: Az állam a XIX. században „éjjeliőr" szerepet töltött be a gazdaságban. Nézz utána annak, hogy mit jelent ez, és fejtsd ki a véleményedet négy-öt mondatban! 20

Extra feladat Elérhető kápék száma: 30

Keress az interneten egy olyan környezetszennyezési ügyet, amelyben az állam vagy az adott település önkormányzata segített megoldani a jelentkező gondokat! Mit tett az állam, és mit tettek az emberek? Készíts belőle prezentációt, és mutasd be az osztálytársaidnak! 30

Pu_munkafuzet 2023.indd 99 2023. 02. 16. 11:07

30. Miből gazdálkodik az állam?

Adatlap | Küldetés

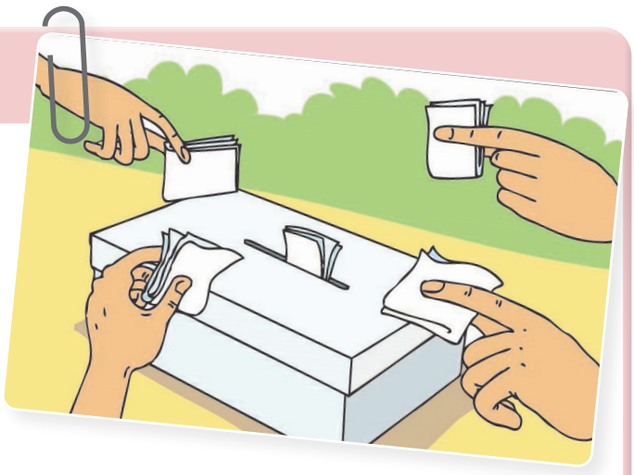

Megbízó: Mentor

Helyszín: Hősképző – erdei tábor

Probléma: Azt javasoltad, hogy a Hősképző táborának fenntartásához hozzatok létre egy közös kasszát, amelybe mindenki egyformán fizessen be a zsebpénzéből, hogy abból fedezhessétek a közös költségeket. A javaslatodról nagy vita alakult ki a jelöltek között. Vannak, akik egyetértenek, de olyanok is vannak, akik hallani sem akarnak róla.

Adatlap | Küldetés

KÜLDETÉS

Segíts meggyőzni a kételkedőket!

A küldetés eredményes végrehajtásával **összesen 80 kápé** érhető el. A Lekváros Bukta csapat tagjaként jó eséllyel küzdesz a Hősképzőbe jutásért.

Feladat	Nehézségi szint	Elérhető kápék száma	Elért kápék száma
1. feladat	**Összesített kápé: 22**		
a)	◐	12	
b)	◐	10	
2. feladat	**Összesített kápé: 10**		
	◐	10	
Házi feladat	**Összesített kápé: 28**		
a)	○	8	
b)	◐	20	
Extra feladat	**Összesített kápé: 20**		
	◐	20	
Összesen elért kápék száma:		**80**	

Pu_munkafuzet 2023.indd 100 2023. 02. 16. 11:07

1. feladat Elérhető kápék száma: 22

a) A Hősképző táborában 30 hősjelölt lakik. A táborba különböző mennyiségű zsebpénzzel érkeznek a résztvevők, hiszen családjaik is igen különböző jövedelemmel rendelkeznek. A jelöltek szállása, étkezése, a világítás és az őrzés tíz napra összesen 300 000 forintba kerül. További költséget jelent még az internet és a választható programok megvalósítása. Ezek várhatóan összesen 120 000 forintba kerülnek. Mentor kérésére a 300 000 forintot egy összegben be kell fizetni. A táborlakók összes pénze több ennél. De vannak olyan táborlakók, akiknek csak 10 000 forint a zsebpénzük, tehát további költségek befizetésére nem képesek. 12

- Mennyit kell befizetni egy táborlakónak a szállás, étkezés, világítás és az őrzés költségeire?

- Tegyél javaslatot: mennyi pénzt fizessenek be azok, akiknek csak 10 000 forint a zsebpénzük? Indokold javaslatodat!

- A táborlakók úgy döntöttek, hogy 5 hősjelöltnek csak 7000 forintot kell befizetnie. Milyen szempont alapján választanád ki azt az 5 gyereket, akinek kevesebbet kell fizetnie?

- Mekkora legyen a többiek befizetési kötelezettsége?

b) Vita merül fel az internetről és a választható programokról. Vannak olyan táborlakók, akik szerint csak az fizessen érte, aki igénybe veszi. 10

- Neked mi erről a kérdésről a véleményed? Írd le két-három mondatban!

- Mi lesz azokkal, akik szeretnének netezni vagy részt venni a programban, de már egyáltalán nincs pénzük?

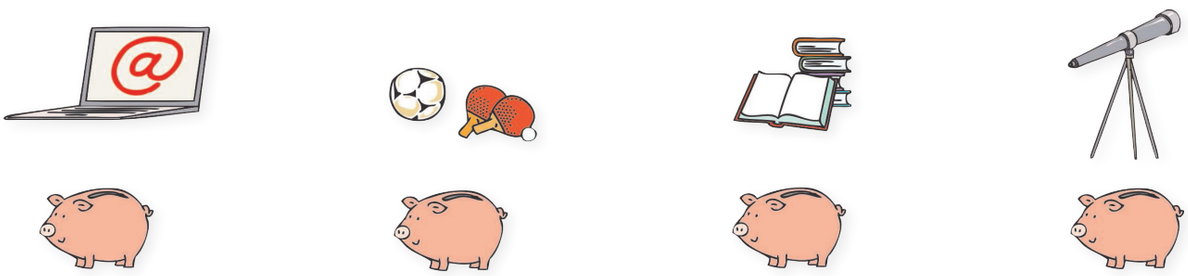

Pu_munkafuzet 2023.indd 101 2023. 02. 16. 11:07

2. feladat

Elérhető kápék száma: 10

Az alábbi kördiagram az állam adóbevételeinek megoszlását ábrázolja az egyes adónemek között. A diagram alapján egészítsd ki az alábbi mondatokat!

10

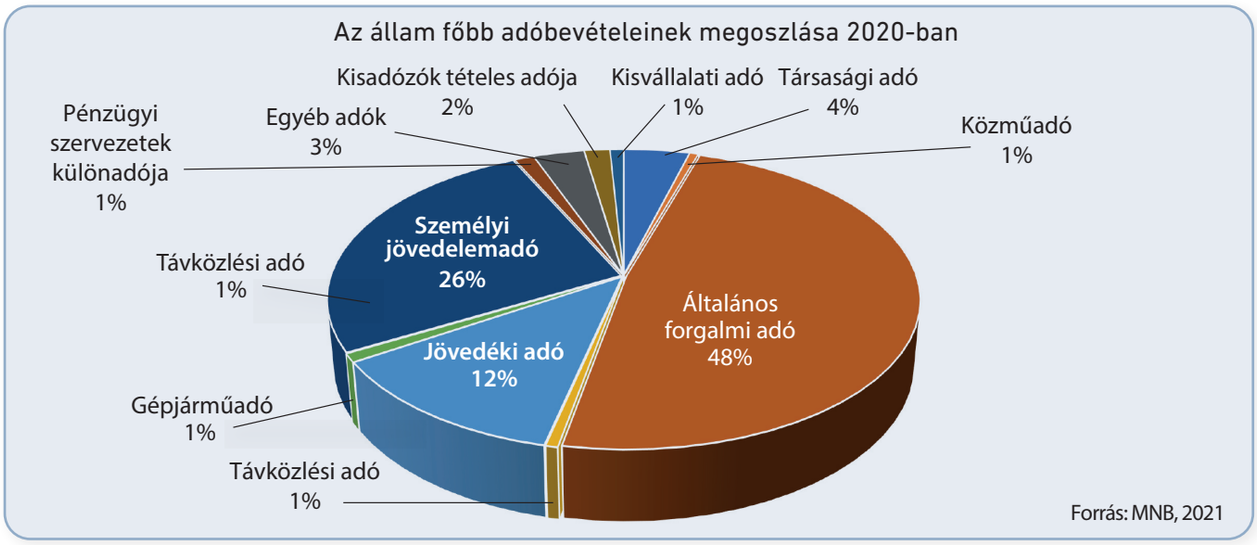

- Az állam legnagyobb adóbevétele a _____ból származik, ez az összes adóbevétel _____%-a.
- A dohány-, alkohol- és üzemanyag-fogyasztás után az adózók az adóbevételek _____%-át fizeti _____ formájában.
- A lakosság a jövedelme után _____ fizet, ami az összes adóbevétel _____%-a.
- A bankok és egyéb pénzintézetek adójellegű befizetéseit _____ nevezzük.
- A társas vállalkozások a nyereségükből _____ fizetnek, amely az összes adóbevétel _____%-a.
- A lakosság a személygépkocsik után _____ fizet.

Házi feladat

Elérhető kápék száma: 28

a) Barátod egy új telefont szeretne. Az internetes katalógusban azt látta, hogy a kiválasztott telefon nettó ára 75 000 Ft, bruttó ára pedig 95 250 Ft. Nem érti azonban ezeket a fogalmakat, ezért a segítségedre van szüksége.

8

- Kösd össze az összetartozó megállapításokat és az árakat egymással!
- Számold ki, milyen összegű általános forgalmi adót (áfát) fizet az, aki megveszi a telefont!

_____

95 250 Ft	Ez az ár még nem tartalmazza az áfát.
75 000 Ft	A vevőnek ezt az árat kell kifizetni.
	Ez az ár már tartalmazza az áfát.

Pu_munkafuzet 2023.indd 102 2023. 02. 16. 11:07

b) Kéthetes (13 éjszaka) közös nyaralást terveztek a nagyszülőkkel. Hatan utaznátok a Balatonhoz: anya, apa, nagymama, nagypapa, a kishúgod és te. Több városban néztetek szállást. Siófokon és Tihanyban találtatok hasonló árban szállodát. Az egyetlen különbség az idegenforgalmi adó mértéke. Amíg Siófokon 400 forintot kell fizetni éjszakánként, addig Tihanyban 550 forint/éj, minden 18. évét betöltött személy után. Vita alakult ki a családban, hogy végül is melyik szállás legyen. Anya azt mondta, hogy nem érdemes vitatkozni, mert még az ötezer forintot sem éri el a különbség. Felajánlottad, hogy kiszámítod a különbséget. Számítsd ki, mennyivel kell többet fizetnetek, ha Tihanyba mentek! 20

- Te melyik települést választanád? Írj legalább három indokot!

Extra feladat Elérhető kápék száma: 20

Gyűjtsd össze, hogy a családod milyen adókat és járulékokat fizet be az állami költségvetésbe, és azt is, hogy milyen juttatásokat kaptok az államtól, önkormányzattól! (Összeget nem kell írnod.) Ne feledkezz el a természetbeni juttatásokról sem! (Például járdajavítás, orvosi ellátás.) 20

Adók, járulékok	Juttatások

Készíts az összegyűjtött információkból egy plakátot, amely a tisztességes adóbefizetésre hívja fel a figyelmet!

Pu_munkafuzet 2023.indd 103 2023. 02. 16. 11:07

31. Az állam pénztárcája

Adatlap | Küldetés

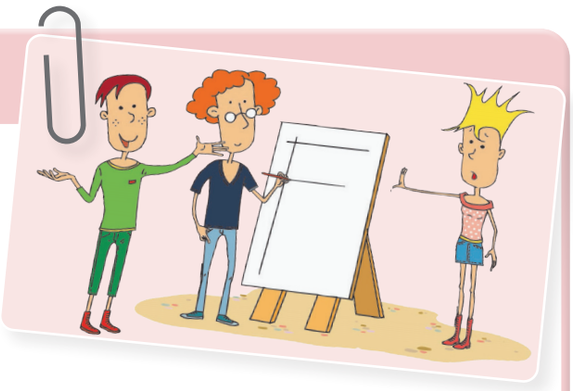

Megbízó: Mentor

Helyszín: Hősképző – erdei tábor

Probléma: Egy napot kaptatok a Hősökkel arra, hogy kitaláljátok, miként osszátok fel a közös kasszában rendelkezésre álló pénzt. Pí azt javasolta, hogy írjátok össze egy táblázatba, hogy mennyi pénz folyt be a kasszába, és mi mennyibe kerül. Így megtudjátok, hogy mennyi pénz van, és abból mennyit lehet a különféle közös célokra felosztani. Sztoria szerint ez nem jó ötlet, ilyen költségvetést csak az emberek vagy a családok szoktak készíteni. – De miért ne lehetne egy országnak is ilyen? – kérdezi Humusz. – Hiszen ugyanúgy vannak bevételek és kiadások, csak más célokra kell fordítani a pénzt.

Adatlap | Küldetés

KÜLDETÉS

Segíts Pínek és Humusznak meggyőzni Sztoriát, hogy az állami költségvetés hasonlóképpen épül fel, mint a háztartásoké!

Feladat	Nehézségi szint	Elérhető kápék száma	Elért kápék száma
1. feladat	**Összesített kápé: 29**		
a)	○	10	
b)	◐	9	
c)	●	10	
2. feladat	**Összesített kápé: 16**		
	◐	16	
Házi feladat	**Összesített kápé: 39**		
a)	◐	25	
b)	◐	5	
c)	◐	9	
Extra feladat	**Összesített kápé: 30**		
	●	30	
Összesen elért kápék száma:		**114**	

A küldetés eredményes végrehajtásával **összesen 114 kápé** érhető el. Pít kérted meg, hogy segítsen a küldetés végrehajtásában.

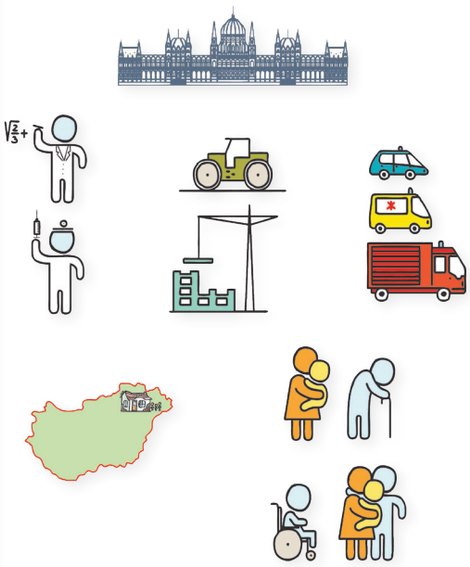

Pu_munkafuzet 2023.indd 104 2023. 02. 16. 11:08

1. feladat	Elérhető kápék száma: 29

a) Készítsd el a tábor költségvetését! Gyűjtsd össze a korábbi információk alapján a tervezett bevételeket, majd sorold fel a tervezett kiadásokat is! 10

Tábori bevételek	Tábori kiadások
	Szállásköltség

b) Sorolj fel még három forrást, amelyet felhasználva növelhetnék a táborlakók a bevételeket! 9

c) Sztoria azt javasolja, hogy esetleg vegyetek fel hitelt. Jó ötletnek tartod? Írd le a véleményedet két-három mondatban! 10

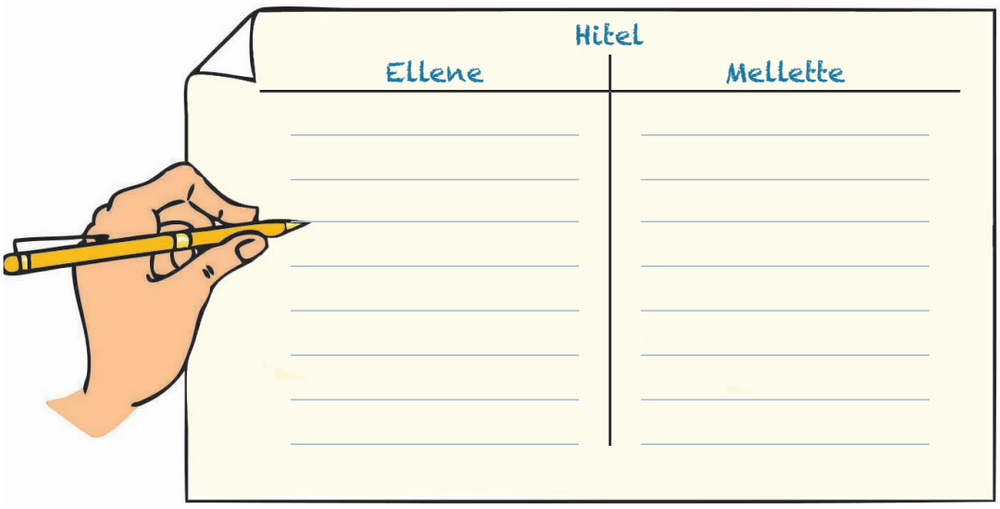

Pu_munkafuzet 2023.indd 105 2023. 02. 16. 11:08

2. feladat	Elérhető kápék száma: 16

Összegyűjtöttük, hogy mire használta fel az állam a központi költségvetésbe befolyt közpénzt. A kördiagram alapján számold ki, hogy 2020-ban mire mennyi pénzt fordított az állam, ha összesen 24 107 milliárd forintból gazdálkodott! Egészítsd ki a táblázatot az összegekkel!

16

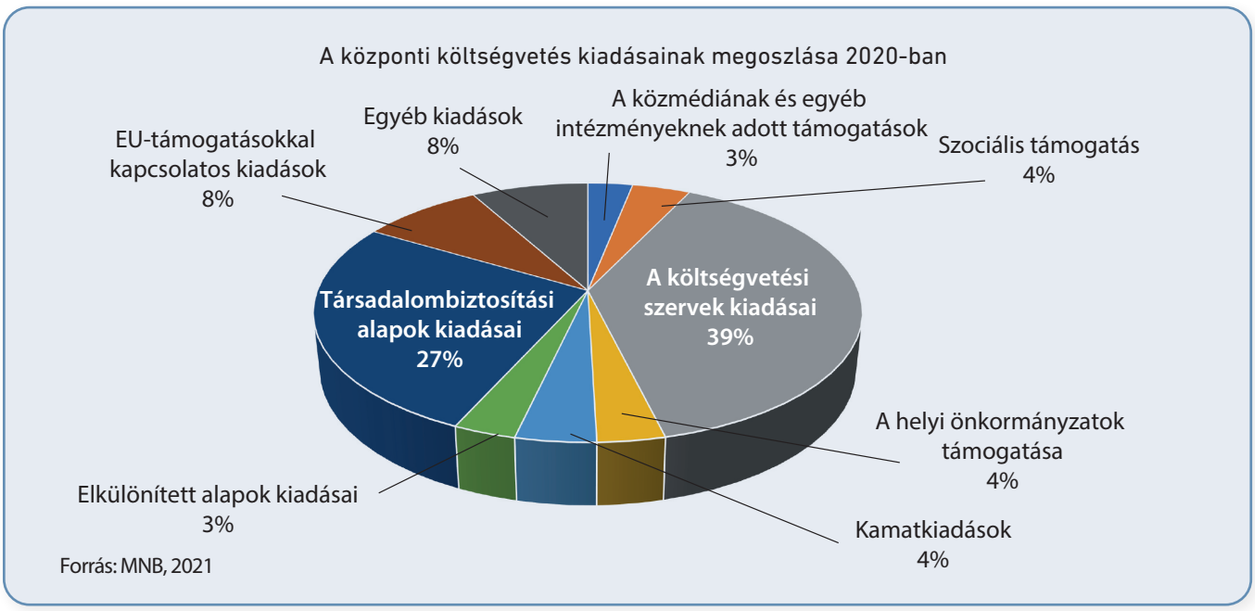

Költségvetési kiadások	Összeg
A közmédiának és egyéb intézményeknek adott támogatások	
Szociális támogatás	
A költségvetési szervek kiadásai	
A helyi önkormányzatok támogatása	
Kamatkiadások	
Elkülönített alapok kiadásai	
Társadalombiztosítási alapok kiadásai	
Egyéb kiadások	
EU-támogatásokkal kapcsolatos kiadások	
Kiadások összesen:	

Pu_munkafuzet 2023.indd 106 2023. 02. 16. 11:08

Házi feladat

Elérhető kápék száma: 39

a) A gyermeket nevelő családoknak juttatott állami támogatás egyik formája a családi pótlék (nevelési ellátás, iskoláztatási támogatás). Keresd meg az interneten, hogy jelenleg a különböző családtípusokban nevelkedő gyermekek után mennyi családi pótlékot kaptak az államtól a szülők! Egészítsd ki a legutóbbi népszámlálás adatait tartalmazó táblázatot az egy főre jutó állami támogatással, majd számold ki a teljes összeget! 25

Családtípus	Családok száma	Családi pótlék (Ft/hó/gyerek)	Családi pótlék összesen (Ft/év)
Egy gyermeket nevelő család	478 416	12 200*	478 416 x 12 x 12 200 =
Egy gyermeket nevelő egyedülálló szülő	201 828		
Két gyermeket nevelő család	344 395		
Két gyermeket nevelő egyedülálló szülő	84 426		
Három vagy több gyermeket nevelő család	139 867		**
Három vagy több gyermeket nevelő egyedülálló szülő	27 149		**
Összesen:			

* 2022-es adat. ** Úgy számolj, mintha minden családban három iskolás gyermek lenne!

b) Döntsd el, hogy a családi pótlék melyik költségvetési kiadási sornak a része! Határozd meg, hogy hány százalékát teszi ki az összeg a teljes kiadási sornak! 5

c) Keress az interneten, és sorolj fel még három állami támogatást, amelyet a gyermeket nevelő családok kaphatnak! 9

Extra feladat

Elérhető kápék száma: 30

Hazánkban az állam működteti az Erzsébet-programot, amely kedvezményes üdülési lehetőséget biztosít a nagycsaládosoknak. Nézz utána az interneten, kik és miként vehetnek részt a programban! Készíts prezentációt, és mutasd be osztálytársaidnak! 30

Pu_munkafuzet 2023.indd 107 2023. 02. 16. 11:08

32. Hogyan lehet egyensúlyban tartani a költségvetést?

Adatlap | Küldetés

Megbízó: Mentor

Helyszín: Hősképző – erdei tábor

Probléma: Pí pénztárosként megvizsgálta a tábor költségvetését, és azt tapasztalta, hogy a kiadási tervek jócskán meghaladják a bevételeket. Ha mindenkinek biztosítanak szállást, ennivalót és világítást, nem marad pénz internetre és közös programokra, ha pedig az internetet választják, nem jut elég pénz ennivalóra vagy a közbiztonságra. Sztoria szerint csökkenteni kell a kiadásokat, mire többen tiltakozni kezdenek.

Adatlap | Küldetés

KÜLDETÉS

Segíts Pínek megoldást találni a problémára!

A küldetés eredményes végrehajtásával **összesen 105 kápé** érhető el. A Lekváros Bukta csapat tagjaként minden tudásodat latba kell vetned a sikerért.

Feladat	Nehézségi szint	Elérhető kápék száma	Elért kápék száma
1. feladat	**Összesített kápé: 10**		
a)		5	
b)		5	
2. feladat	**Összesített kápé: 15**		
		15	
Házi feladat	**Összesített kápé: 47**		
a)		12	
b)		20	
c)		15	
Extra feladat	**Összesített kápé: 33**		
		33	
Összesen elért kápék száma:		**105**	

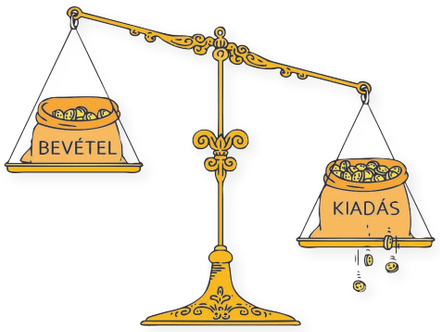

Pu_munkafuzet 2023.indd 108 2023. 02. 16. 11:08

1. feladat Elérhető kápék száma: 10

A táborlakók szeretnék, ha internetre és további programokra is lenne elegendő pénz.

a) Milyen javaslatot tennél a Hősképző tábor bevételeinek növelésére? 5

b) Tegyél javaslatot a kiadások csökkentésére is! 5

2. feladat Elérhető kápék száma: 15

Kaposújfalu közel 7000 lakosú település, nem messze Kaposvártól. Sok a fiatal, a gyermekes család, de a nyugdíjasok száma is magas. Sokan járnak a közeli nagyvárosba dolgozni, de a település természeti adottságai miatt szívesen élnek a községben. Képzeljétek el, hogy az önkormányzatnak ti is képviselői vagytok. Az önkormányzat következő költségvetési előterjesztésének tárgyalására kell javaslatot készíteni. Az önkormányzat működésének kiadásain felül a szabadon felhasználható összeg 18 millió forint. Az önkormányzat összegyűjtötte az aktuális fejlesztési igényeket.

Fejlesztési igény	Költség
Utak javítása	7,5 millió Ft
Csatornázás (három utcában)	6 millió Ft
Bölcsőde felújítása	4 millió Ft
Óvodabővítés (újabb csoportszoba kialakítása)	5 millió Ft
Az iskola idegennyelv-oktatásának fejlesztése (tanár + nyelvi labor)	6,4 millió Ft
Sportpálya felújítása	3,8 millió Ft
Közösségi ház ifjúsági klubjának kialakítása	2,5 millió Ft
Idősek napközi otthonának fejlesztése	1,5 millió Ft

Képviselőcsoportotok készül az önkormányzati ülésre és a költségvetés vitájára. Tegyél javaslatot négy-öt mondatban a fejlesztésekre, terjeszd elő az álláspontodat, szükség esetén érvekkel védd meg javaslataidat! 15

Pu_munkafuzet 2023.indd 109 2023. 02. 16. 11:08

Házi feladat Elérhető kápék száma: 47

a) Az alábbi táblázatban szereplő szempontokból kiindulva, az Államadósság Kezelő Központ internetes oldalának (www.allampapir.hu/allampapirok) segítségével hasonlíts össze egy szabadon választott fix kamatozású állampapírt egy változó kamatozású állampapírral! Töltsd ki a táblázatot! 12

Jellemző	Fix kamatozású állampapír	Változó kamatozású állampapír
Állampapír neve		
Névérték		
Éves hozam		
Futamidő		
Deviza		

b) Fejezd be a mondatokat! 20

- Befektetőként a fix kamatozású állampapírt választanám, mert _____
- Nem választanám a fix kamatozású állampapírt, mert _____
- A változó kamatozású állampapírt választanám, mert _____
- Nem választanám a változó kamatozású állampapírt, mert _____

c) Gondold végig és döntsd el: milyen előnye és hátránya lehet annak, ha egy ország adóssága 15

- devizában vagy
- saját fizetőeszközében van?

Milyen kockázatokkal járhat a devizaadósság?

_____

_____

_____

Extra feladat Elérhető kápék száma: 33

Mit gondolsz, milyen következményekkel jár, ha: 33

- az áfát lecsökkentik 27%-ról 20%-ra,
- a személyi jövedelemadót felemelik 15%-ról 18%-ra, vagy
- a nyugdíjjárulékot lecsökkentik 10%-ról 6%-ra.

Hogyan érintenék ezek az intézkedések a családodat? Készíts prezentációt a várható hatásokról! Mutasd be osztálytársaidnak! Vitassátok meg, és alakítsátok ki a közös véleményeteket!

Pu_munkafuzet 2023.indd 110 2023. 02. 16. 11:08

AZ EGYÉN GAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI SZEREPE

33. Szerepeink a gazdaságban és a társadalomban

Adatlap | Küldetés

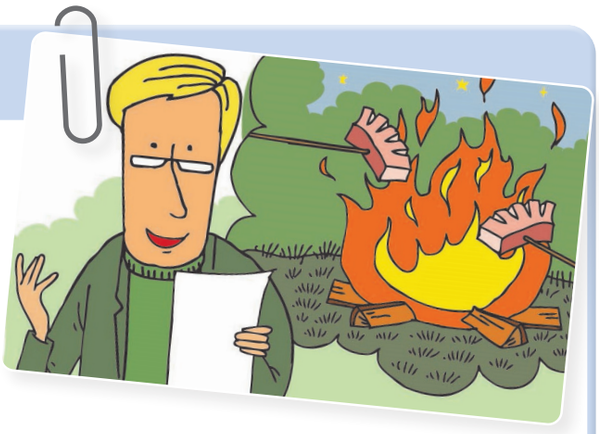

Megbízó: Mentor

Helyszín: Hősképző – erdei tábor

Probléma: Eljött az utolsó este a táborban, amit a lakók nagy tábortűzzel és közös szalonnasütéssel készülnek megünnepelni. Mentor a jelölteket ötfős csapatokra osztja, mindegyik más-más feladatot kap a közös program kivitelezésében. A csapatoknak azt kell bebizonyítaniuk az oktatóknak, hogy nemcsak egyénileg, hanem együtt is képesek a közös célokért tevékenykedni.

Adatlap | Küldetés

KÜLDETÉS

Bizonyítsd be Mentornak és a többi oktatónak, hogy tisztában vagy az egyén gazdasági szerepével a társadalomban, és képes vagy másokon is önzetlenül segíteni!

A küldetés sikeres teljesítésével **összesen 91 kápé** érhető el. Hősképzős kalandjaid a végéhez közelednek, nyújtsd képességeid legjavát!

Feladat	Nehézségi szint	Elérhető kápék száma	Elért kápék száma
1. feladat	**Összesített kápé: 28**		
		28	
2. feladat	**Összesített kápé: 30**		
		30	
Házi feladat	**Összesített kápé: 18**		
		18	
Extra feladat	**Összesített kápé: 15**		
		15	
Összesen elért kápék száma:		**91**	

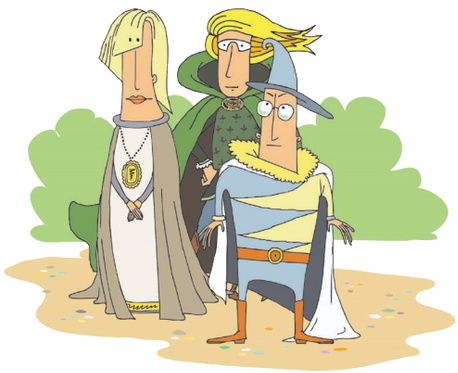

Pu_munkafuzet 2023.indd 111 2023. 02. 16. 11:08

1. feladat	Elérhető kápék száma: 28

Gazdasági szereplőként te is, a szüleid is hatással vagytok a környezetre, a gazdaságra, illetve mások életére. A táblázatban a lehetséges gazdasági szerepeket látod. Mindegyik mellé írj egy tevékenységet a saját vagy a családod életéből, és írj legalább egy példát arra is, kire vagy mire van hatása a tevékenységnek!

28

Szerep	Tevékenység	Lehetséges hatás
Fogyasztó vagy	Spórolt pénzedből veszel egy fajtatiszta kutyát.	Eleséget kell venni az állateledelboltban, amely bevétel a boltot működtető vállalkozásnak. Oltásra kell vinni a kutyát, amiért fizetni kell. Ezzel jövedelemhez jut az állatorvos. A kutyát sétáltatni kell, ami környezetszennyezéssel járhat.
A szüleid adót fizetnek		
A családtagjaid megtakarítók		
A szüleid munkavállalók		
Egy családtagod vállalkozó		
Egy ismerősöd hitelfelvevő		
Egy családtagod adományozó		
A felnőttek szülők, gyerekeik vannak		

Pu_munkafuzet 2023.indd 112 2023. 02. 16. 11:08

2. feladat

Elérhető kápék száma: 30

Az önkéntes tevékenység ma már sok fontos területen jellemző. Mit tudsz az önkéntességről? Válaszolj a következő kérdésekre!

30

- Írj két-három mondatot arról, hogy milyen önkéntes munkát vállalnál szívesen!

- Hallottál-e már a bohócdoktorokról? Írd le, hogy ők hogyan gyógyítanak! Ha nem ismered a tevékenységüket, nézz utána az interneten!

- Nézz utána, és írd le, hogy a környezetedben szerveztek-e már szemétszedő akciót! Írj két-három mondatot arról, hogyan lehetne minél több önkéntest mozgósítani egy ilyen akcióra!

Házi feladat

Elérhető kápék száma: 18

Néhány eset leírását olvashatod a táblázat első oszlopában. Írd a mellette lévő oszlopba, hogy – a következő oldalon felsoroltak közül – mit tennél a helyzet megoldása érdekében! Elég, ha a betűjelet beírod a táblázatba. Egy-egy megoldást többször is választhatsz.

18

Beszéld meg a többiekkel, ki milyen lépéseket tenne!

Eset	Mit tennél?
A tanteremben rendszeresen szemét van a földön.	
A parkolóban azt látod, hogy a nyári hőségben egy autóba bezártak egy kiskutyát.	
Törött üveg van az óvoda előtt a járdán.	
A buszmegállóban elszédült egy idősebb férfi, és rajtad kívül nincs ott más.	
Egy kismacska tévedt a családi házatok kertjébe.	
Látod, hogy az iskola falát festékszóróval éppen összefirkálja valaki.	
A településetek melletti erdőben nagy szemétkupacot látsz.	
A szomszéd néni panaszkodik, hogy már nagy nehézséget okoz neki a bevásárlás és a főzés, ezért sokszor nem eszik meleg ételt.	
Láttad, hogy az osztálytársadat néhány gyerek megverte az iskola melletti utcában.	

Pu_munkafuzet 2023.indd 113 2023. 02. 16. 11:08

A	Szólsz a szüleidnek.
B	Szólsz valamelyik tanárnak.
C	Te magad megoldod a dolgot, nem kérsz segítséget.
D	Szólsz egy felnőttnek (akár idegennek is), akinek a segítségét kéred.
E	Nem teszel semmit, mert nem a te problémádról van szó.
F	Szólsz valamilyen szervezet képviselőjének (önkormányzat, állatvédő egyesület, környezetvédők).
G	Egyéb megoldást választasz, mégpedig a következőt: _____

Extra feladat Elérhető kápék száma: 15

Olvasd el a következő esetet! 15

Egy kisvállalkozás kiadványok, prospektusok tervezésével és kivitelezésével foglalkozik. Ajánlatot kapnak egy nyomdagépgyártótól. A gyártó egy új, nagy teljesítményű sokszorosítóberendezést ajánl megvételre. Ha megveszik és termelésbe állítják az új gépet, annak több következménye is lesz.

– Sokkal több terméket tudnak majd előállítani naponta, így jelentősen megnőne a bevételük.
– Mivel a berendezés megfelel a legújabb előírásoknak, ezért a termelés kevesebb zajjal jár, és a festékfelhasználás is csökken.
– Az eddigi 12 dolgozó helyett csak 7-et tudnának alkalmazni, mert a gép nem igényel annyi előkészítő munkát. Az 5 felszabaduló dolgozót nem tudják az üzemben tovább foglalkoztatni.
– A nagyobb bevételből a tovább foglalkoztatott dolgozók bérét jelentősen meg tudják emelni, és a vállalkozás nyeresége is sokkal nagyobb lesz.
– A beruházáshoz jelenleg nincs elég pénzük, ezért bankhitelt kell felvenniük.

Képzeld magad különböző személyek helyébe, és írd le, mit javasolnál és miért! Vitassátok meg a véleményeket!

- Mit javasolnál, ha te lennél a vállalkozás egyik tulajdonosa?

_____

_____

- Mit javasolnál, ha te lennél a vállalkozás egyik dolgozója, akit várhatóan elküldenek?

_____

_____

- Mit javasolnál, ha te lennél a vállalkozás egyik dolgozója, aki feltételezi, hogy továbbra is a cégnél maradhat?

_____

_____

- Mit javasolnál, ha te lennél a települési önkormányzat képviselője?

_____

_____

- Mit javasolnál, ha te lennél a bank képviselője?

_____

_____

Pu_munkafuzet 2023.indd 114 2023. 02. 16. 11:08

FORRÁSJEGYZÉK

3. lecke: Az egy főre jutó éves bruttó jövedelmek alakulása
https://www.ksh.hu/stadat_files/jov/hu/jov0003.html
(letöltés ideje: 2021. 09. 15.)

7. lecke: Online kiskereskedelmi tranzakciók megoszlása
https://gkid.hu/2022/03/24/70-millio-online-vasarlas/
(letöltés ideje: 2017. 02. 01.)

9. lecke: Megtakarítási formák
http://mabiszkonferencia.hu/downloads/2015/03_2015_MABISZ_konferencia.pdf
(letöltés ideje: 2022. 11. 22.)

14. lecke: Az adományozók és önkéntes segítők aránya Magyarországon
http://2010-2014.kormany.hu/download/4/98/d0000/%C3%96nk%C3%A9ntes%20strat%C3%A9gia.pdf
(letöltés ideje: 2017. 02. 01.)

18. lecke: Az egy főre jutó GDP az EU néhány országában 2020-ban
https://hu.tradingeconomics.com/country-list/gdp-per-capita?continent=europe
(letöltés ideje: 2022. 12. 01.)

18. lecke: Az egyes területek gazdasági fejlettségét jellemző adat
https://data.imf.org/regular.aspx?key=61545852
(letöltés ideje: 2021. 09. 15.)

18. lecke: Népességi adatok
http://nepesseg.population.city/country#u
(letöltés ideje: 2017. 02. 01.)

22. lecke: Jókai Mór: A csendes évek története (részlet)
http://mek.oszk.hu/00800/00844/html/jokai15.htm
(letöltés ideje: 2017. 02. 01.)

23. lecke: Marco Polo utazásai (részlet)
Vajda Endre (ford.): Marco Polo utazásai
Osiris Kiadó. Budapest. 2003

24. lecke: A forgalomban lévő bankjegyek száma címletenként 2022. január 1-jén
https://www.mnb.hu/letoltes/forgalomban-levo-bankjegy-es-erme-mennyiseg-10.xls
(letöltés ideje: 2022. 01. 28.)

27. lecke: Adam Smith-idézet
http://adattar.vmmi.org/cikkek/1931/letunk_1974_1_2_04_durica_acin_a_nemzetkozi_kereskedelem.pdf
(letöltés ideje: 2017. 02. 01.)

27. lecke: Magyarország 10 legfontosabb exportpartnerországa 2021-ben
https://www.ksh.hu/stadat_files/kkr/hu/kkr0007.html
(letöltés ideje: 2021. 09. 15.)

Pu_munkafuzet 2023.indd 115 2023. 02. 16. 11:08

27. lecke: Magyarország 10 legfontosabb importpartnerországa 2021-ben
https://www.ksh.hu/stadat_files/kkr/hu/kkr0007.html
(letöltés ideje: 2021. 09. 15.)

27. lecke: A Magyarországra tett utazások száma 2020-ban
https://www.ksh.hu/stadat_files/tur/hu/tur0004.html
(letöltés ideje: 2022. 12. 02.)

28. lecke: Pénz a nemzetközi piacon
https://www.mnb.hu/arfolyamok
(letöltés ideje: 2021. 10. 07.)

29. lecke: Egy 2009-es kutatás megkérdezte az unió állampolgáraitól, hogy véleményük szerint az államnak kötelessége-e gondoskodni adott dolgokról.
http://www.tarki.hu/hu/research/gazdkult/gazdkult_albert_david.pdf
(letöltés ideje: 2017. 02. 01.)

30. lecke: Az állam főbb adóbevételeinek megoszlása – 2020
https://www.mnb.hu/kiadvanyok/jelentesek/koltsegvetesi-jelentes/koltsegvetesi-jelentes-jelentesek/koltsegvetesi-jelentes-feleves-elemzes-az-allamhaztartasi-folyamatokrol-2020-oktober
(letöltés ideje: 2021. 09. 15.)

31. lecke: A központi költségvetés kiadásainak megoszlása 2020-ban
http://www.mnb.hu/kiadvanyok/jelentesek/koltsegvetesi-jelentes
(letöltés ideje: 2021. 09. 15.)

Pu_munkafuzet 2023.indd 116 2023. 02. 16. 11:08

Feljegyzéseim

Feljegyzéseim

Feljegyzéseim

Feljegyzéseim